

Slovenské vydanie

Informácie a oznámenia

Zväzok 58

12. júna 2015

Obsah

I *Uznesenia, odporúčania a stanoviská*

STANOVISKÁ

Výbor regiónov

111. plenárne zasadnutie 16. a 17. apríla 2015

2015/C 195/01	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Stratégia rozširovania a hlavné výzvy v rokoch 2014 – 2015	1
2015/C 195/02	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Vykonávanie bielej knihy o doprave z roku 2011	10
2015/C 195/03	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Budúcnosť mliekarenského sektora	15
2015/C 195/04	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Na ceste k integrovanému prístupu ku kultúrnemu dedičstvu Európy	22
2015/C 195/05	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Lepšie vykonávanie Územnej agendy Európskej únie 2020	30
2015/C 195/06	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Možnosti efektívneho využívania zdrojov v sektore stavebníctva.	36

III *Prípravné akty*

VÝBOR REGIÓNOV

111. plenárne zasadnutie 16. a 17. apríla 2015

2015/C 195/07	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Investičný plán a Európsky fond pre strategické investície .	41
---------------	--	----

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

STANOVISKÁ

VÝBOR REGIÓNOV

111. PLENÁRNE ZASADNUTIE 16. A 17. APRÍLA 2015

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Stratégia rozširovania a hlavné výzvy v rokoch 2014 – 2015

(2015/C 195/01)

Spravodajca:	prof. Franz Schausberger (AT/ELS), zástupca spolkovej krajiny Salzburgsko vo Výbore regiónov
Referenčný dokument:	Stratégia rozširovania a hlavné výzvy v rokoch 2014 – 2015 COM(2014) 700 final

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Všeobecné politické odporúčania

1. zdôrazňuje zásadnú úlohu zástupcov miestnych a regionálnych orgánov v procese rozširovania a podporuje krajiny zapojené do tohto procesu (Čierna Hora, bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko, Srbsko, Albánsko, Bosna a Hercegovina, Kosovo ⁽¹⁾, Turecko a Island) v ich úsilí o decentralizáciu a regionalizáciu; je presvedčený, že dodržiavanie zásady subsidiarity má rozhodujúci význam.
2. Berie na vedomie a podporuje názor Európskej komisie, podľa ktorej je potrebné obdobie konsolidácie; zdôrazňuje však, že to nemôže viesť k zastaveniu procesu. Obdobie piatich rokov sa musí chápať ako fáza intenzívnych príprav a prijímania politických opatrení, ktoré sú nevyhnutné na splnenie kritérií členstva v EÚ.
3. Zdôrazňuje význam realistických šancí kandidátskych a potenciálne kandidátskych krajín na členstvo v EÚ ako kľúčového stabilizačného faktora a hlavnej motivácie na uskutočňovanie nevyhnutných politických a hospodárskych reforiem.
4. Opätovne odporúča Komisii, aby sa vo svojich budúcich správach o stratégii rozširovania podrobnejšie venovala situácii regionálnej a miestnej samosprávy, a upozorňuje na potrebu pokračovať v reformách v oblasti regionalizácie a decentralizácie v krajinách zapojených do procesu rozširovania, pričom ich treba podporovať v tom, aby v plnej miere prispôsobili a implementovali komplexný právny rámec, ktorým sa vytvorí silné úrovne verejnej správy na nižšej než národnej úrovni. Poukazuje na to, že delegované právomoci musia odrážať mieru záväzkov, za ktoré bude nutné zodpovedať po zavedení *acquis* Spoločenstva na miestnej a regionálnej úrovni.

⁽¹⁾ Týmto označením nie sú dotknuté pozície týkajúce sa štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN č. 1244/99 a stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

5. Navrhuje užšiu spoluprácu s Radou Európy bez duplicit a najmä s jej Kongresom miestnych a regionálnych samospráv, ktorý pravidelne monitoruje dodržiavanie Európskej charty miestnej samosprávy všetkými členskými krajinami Rady Európy. Pri príprave postoja EÚ k príslušným krajinám by sa mali zohľadniť závery a odporúčania vyplývajúce z monitorovacích správ kongresu.
6. Víta uvedenie do činnosti nového nástroja predvstupovej pomoci, v rámci ktorého je v období rokov 2014 – 2020 dostupných 11,7 miliárd EUR na podporu krajín zapojených do procesu rozširovania v ich prípravách na prístupenie a na regionálnu a cezhraničnú spoluprácu.
7. Uznáva vedúcu a koordinačnú úlohu makroregionálnej stratégie EÚ pre región Jadranského a Iónskeho mora (EUSAIR) a v súvislosti s kandidátskymi krajinami, ktoré sú jej súčasťou (Čierna hora, Srbsko a Albánsko) a potenciálnymi kandidátmi (Bosna a Hercegovina) dúfa, že táto stratégia podporí rýchlejšiu konvergenciu v rámci prístupových procesov, hlavne pokiaľ ide o administratívne kapacity a oblasti určené v jednotlivých pilieroch. Okrem toho je koordinácia piliera zo strany týchto krajín vykonávaná spoločne s niektorým členským štátom príležitosťou na výmenu poznatkov a učenie sa v oblasti prípravy projektov a využívania európskych fondov.
8. Vyzýva, aby miestne a regionálne orgány kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátskych krajín boli náležite zapojené do predvstupového procesu.
9. Uznáva, že všetky úrovne verejnej správy vo väčšine krajín zapojených do procesu rozširovania sú naďalej slabé, a to v dôsledku obmedzených administratívnych kapacít, vysokej miery politizácie a korupcie a nedostatočnej transparentnosti. Politizácia tak na ústrednej, ako aj miestnej úrovni zostáva závažným problémom vo väčšine prístupových krajín a otázku nejasného rozlíšenia medzi štátom a vládnyimi stranami je potrebné riešiť, pretože vyvoláva obavy, ktoré narúšajú dôveru vo verejné inštitúcie.
10. Zdôrazňuje, že je nevyhnutné posilniť demokratické inštitúcie, rešpektovať základné práva, právny štát a zabezpečiť spravodlivé volebné postupy a riadne fungovanie parlamentov, regionálnych zhromaždení a obecných rád a konštruktívny a udržateľný dialóg s celým politickým spektrom. Pre zapojenie občianskej spoločnosti je potrebné urobiť viac.
11. Pevne verí, že je potrebné dodržiavať zásadu dobrých susedských vzťahov medzi členskými štátmi EÚ, kandidátskymi krajinami, potenciálne kandidátskymi krajinami a ostatnými krajinami, a že je dôležité rozvíjať cezhraničnú a regionálnu spoluprácu medzi týmito krajinami.

Osobitné poznámky týkajúce sa krajín zapojených do procesu rozširovania

Island

12. S poľutovaním berie na vedomie rozhodnutie islandskej vlády stiahnuť svoju žiadosť o prístupenie k Európskej únii.

Turecko

13. Víta dlhodobé odhodlanie Turecka pristúpiť k EÚ, ktorého dôkazom je, že Turecko v septembri 2014 prijalo stratégiu pre EÚ zameranú na oživenie prístupového procesu krajiny, a aj skutočnosť, že rok 2014 bol „Rok Európskej únie“.
14. Víta, že v novembri 2013 sa začali rokovania o kapitole 22 týkajúcej sa *regionálnej politiky a koordinácie štrukturálnych nástrojov* a vyzýva, aby sa pokračovalo v úsilí, ktorého cieľom je dokončenie národnej stratégie regionálneho rozvoja. V tejto súvislosti pripomína závery Rady pre všeobecné záležitosti z decembra 2014 a vyzýva Turecko, aby pokračovalo vo vykonávaní potrebných reforiem, ktoré budú prospešné na miestnej úrovni, a žiada ho, aby v plnej miere dodržiavalo záväzky prijaté v rámci dodatkového protokolu k dohode o pridružení. Takisto nalieha na Turecko, aby uznalo Cyperskú republiku.
15. Teší ho, že komunálne voľby v roku 2014 boli celkove dobre zorganizované a uskutočnili sa viac-menej v pokojnej atmosfére i na juhovýchode krajiny. Zdôrazňuje však, že volebná kampaň bola polarizovaná a napätá a poznamenáva, že údajné volebné podvody vyvolali protesty vo viacerých mestách.

16. Poukazuje na to, že po voľbách v roku 2014 sa zvýšil počet miest a rozšírili sa ich hranice; zdôrazňuje, že to ovplyvní právomoci na nižšej než národnej úrovni, najmä v oblasti životného prostredia.
17. Podporuje prijatie ďalších opatrení zameraných na zvýšenie transparentnosti a nabáda pokračovať v boji proti korupcii, najmä na úrovni miestnych orgánov.
18. Vyjadruje poľutovanie v súvislosti s tým, že v otázke prenesenia právomocí na miestnu samosprávu nebol dosiahnutý žiadny pokrok a že daňová decentralizácia je naďalej veľmi slabá.
19. Vyzýva, aby sa pokračovalo v úsilí o zmenu pracovnej skupiny VR s Tureckom na zmiešaný poradný výbor.
20. S poľutovaním upozorňuje na to, že podiel verejných príjmov a výdavkov na miestnu samosprávu bol v roku 2013 nižší než 10 %.
21. Víta skutočnosť, že inštitúcie zapojené do implementácie nástroja predvstupovej pomoci (IPA) sa posilnili prostredníctvom odbornej prípravy a technickej pomoci a odporúča prijať ďalšie kroky, aby sa zvýšila administratívna kapacita miestnych orgánov.
22. Poukazuje na to, že v dôsledku krízy v Sýrii sa zvýšil počet sýrskych utečencov v Turecku, ktorých celkový počet sa odhaduje na viac než 1,6 milióna. Chváli Turecko za jeho neoceniteľnú podporu poskytovanú sýrskym utečencom, čo vytvára výrazný tlak na miestne kapacity a zdroje, a zdôrazňuje rozhodujúcu úlohu miestnych orgánov, ktoré naliehavo potrebujú podporu ústrednej vlády a externých humanitárnych organizácií.
23. Poukazuje na to, že v rámci IPA II bude krajine v období rokov 2014 – 2020 naďalej poskytovaná predvstupová pomoc v objeme viac než 620 miliónov EUR ročne; podčiarkuje, že pomoc v rámci IPA II sa zameria na podporovanie reformného úsilia v oblastiach právneho štátu, správy, demokratického a hospodárskeho riadenia a hospodárskej súťaže a rastu. Kapacita spolufinancovania projektov financovaných EÚ na miestnej úrovni sa však musí zlepšiť.
24. Poukazuje na to, že na dokončenie procesu decentralizácie verejnej správy a podporu miestneho rozvoja je potrebných viac zdrojov.
25. Poukazuje na to, že druhá fáza fiškálnej decentralizácie nebola zatiaľ dokončená vo všetkých mestách a obciach a zdôrazňuje, že mestá a obce potrebujú nevyhnutnú finančnú udržateľnosť, aby mohli plniť úlohy, ktoré boli na ne prenesené.
26. Vyjadruje poľutovanie v súvislosti s tým, že príslušné zákony o regionálnom rozvoji neboli v plnej miere implementované a že orgány zodpovedné za regionálny hospodársky rozvoj nedisponujú dostatočnými zdrojmi.
27. Dúfa, že Turecko bude aktívne podporovať úsilie OSN nájsť spravodlivé, komplexné a trvalé riešenie cyperskej otázky. Vyzýva ho, aby začalo sťahovať svoje ozbrojené sily z Cypru a v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN 550 (1984) odovzdalo uzavretú časť mesta Famagusta Organizácii Spojených národov, pričom zdôrazňuje, že tento krok by bol opatrením na budovanie dôvery a skutočnou šancou na mier a hospodársky, sociálny a regionálny rast pre obe spoločenstvá.
28. Vyzýva Turecko na zachovanie dobrých susedských vzťahov so všetkými susedmi, ktoré sú nevyhnutnou podmienkou prístupového procesu, najmä pokiaľ ide o odstránenie hrozby casus belli voči Grécku a tiež s ohľadom na cyperskú otázku. Víta skutočnosť, že turecké miestne a regionálne orgány boli pri rokovaní pracovnej skupiny Výboru regiónov pre vzťahy EÚ s Tureckom otvorené voči Európskej únii. Podporuje závery Európskej rady z 24. októbra a 16. decembra 2014 a rozhodne podporuje uznesenie Európskeho parlamentu z 13. novembra 2014 o tureckých opatreniach vyvolávajúcich napätie vo výhradnej hospodárskej zóne Cypru (P8_TA(2014) 0052).

29. Víta zmeny právneho rámca týkajúceho sa politických strán a volebných kampaní; opakuje, že je dôležité znížiť 10 % volebnú hranicu, čo by všetkým sociálnym skupinám v Turecku umožnilo zúčastňovať sa na politickom živote krajiny v súlade s kodanskými politickými kritériami.

30. Zdôrazňuje veľký význam dialógu medzi náboženstvami a kultúrami na všetkých úrovniach pri posilňovaní občianskej spoločnosti a medzinárodných partnerstiev. Zdôrazňuje, že takýmto dôležitým aktérom je ekumenický patriarcha a vyzýva Turecko na prijatie všetkých krokov potrebných na to, aby sa podporila jeho úloha, najmä tým, že bude môcť verejne používať svoju cirkevnú hodnosť, že sa uzná jeho právna subjektivita a znovuoťvorí sa seminár Halki.

31. S poľutovaním konštatuje zreteľný nárast korupcie v Turecku za posledný rok; zdôrazňuje potrebu udržateľného právneho rámca na potlačenie korupcie. Podobne s poľutovaním konštatuje, že nie je dostatočne rešpektovaná sloboda prejavu, sloboda myslenia, sloboda médií, sloboda svedomia a náboženského vyznania, ako ani sloboda zhromažďovania a združovania.

Bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko

32. Berie na vedomie odporúčania Komisie a Európskeho parlamentu Rade začať prístupové rokovania, ktoré vychádzajú zo záverov Správy o pokroku bývalej Juhoslovanskej republiky Macedónsko za rok 2013, v ktorých sa uvádza, že krajina spĺňa politické kritériá. S veľkými obavami pozoruje, že na národnej aj miestnej úrovni narastá v poslednom čase politizácia, a že sa čoraz viac stierajú hranice medzi štátom a vládnucimi stranami, keďže v dôsledku toho dochádza k narušeniu dôvery vo verejné inštitúcie na všetkých úrovniach.

33. Zdôrazňuje, že dobré susedské vzťahy, ktoré zahŕňajú aj vzájomne prijateľné riešenie otázky názvu krajiny na základe rokovaní pod záštitou OSN, sú naďalej kľúčovým aspektom a že miestne a regionálne orgány budú v tomto ohľade zohrávať konštruktívnu úlohu tým, že sa zdržia krokov a vyhlásení, ktoré narúšajú dobré susedské vzťahy s členskými štátmi EÚ.

34. So zármutkom a s nevlôou pripomína nedávny škandál týkajúci sa vydierania a odpočúvania telefónov a dúfa, že sa ho vláde podarí urýchlene objasniť, pretože takáto udalosť by mohla negatívne ovplyvniť prístupový proces bývalej Juhoslovanskej republiky Macedónsko.

35. Znepokojuje ho rastúca frustrácia občanov bývalej Juhoslovanskej republiky Macedónsko a klesajúci záujem o európsku integráciu napriek výraznému vplyvu procesu pristúpenia na domácu politickú scénu na všetkých úrovniach.

36. Podporuje možnosť začleniť bývalú Juhoslovanskú republiku Macedónsko do iniciatívy pre jadransko-iónsky makroregión.

37. Oceňuje prácu Združenia miestnych samosprávnych jednotiek Macedónskej republiky (ZELS) pri zastupovaní nižšej než národnej úrovne v bývalej Juhoslovanskej republike Macedónsko.

38. Chcel by podporiť úsilie zmiešaného poradného výboru s Výborom regiónov zamerané na posilnenie administratívnych kapacít na miestnej úrovni, najmä v oblasti právnych predpisov týkajúcich sa životného prostredia, vzdelávania, základných práv, boja proti korupcii, práv menších, kultúrnych práv a decentralizácie.

39. Víta prebiehajúcu reformu verejnej správy a činnosť osobitnej skupiny pre reformu verejnej správy; má v úmysle podieľať sa na úsilí o zvýšenie administratívnych kapacít na miestnej úrovni v záujme decentralizácie verejnej správy, čo je hlavným prvkom Ochridskej rámcovej dohody.

40. Vyjadruje poľutovanie v súvislosti s tým, že príslušné zákony o regionálnom rozvoji neboli zatiaľ v plnej miere implementované a že orgány zodpovedné za regionálny hospodársky rozvoj nedisponujú dostatočnými zdrojmi.

41. Vyzýva, aby sa zintenzívnilo úsilie na zabezpečenie transparentného rozdelenia kapitálových grantov miestnym orgánom.

42. Vyjadruje poľutovanie nad tým, že opozícia sa odmieta zapájať do pravidelných parlamentných činností, čo poškodzuje demokratické inštitucionálne usporiadanie na miestnej úrovni.

43. Vyjadruje obavy v súvislosti tým, že napriek legislatívnemu pokroku je verejná správa naďalej fragmentovaná a podlieha politickému vplyvu; dôrazne nalieha, aby sa zvýšila miera profesionalizácie a nezávislosti na všetkých úrovniach a aby sa zaručilo dodržiavanie zásad transparentnosti, zásluh a spravodlivého zastúpenia. Vyzýva vládu, aby prijala program reformy riadenia verejných financií.

Čierna Hora

44. kladne hodnotí zmenu zákona o územnom členení Čiernej Hory a zmenu zákona o miestnej samospráve; poukazuje na to, že kritériá upravujúce zriaďovanie nových miest a obcí musia zahŕňať aj finančnú a administratívnu udržateľnosť.

45. Kladne hodnotí prijatie akčného plánu 2014, ktorého cieľom je reforma miestnej samosprávy; teší ho, že Čierna Hora zaviedla komplexný strategický rámec pre reformu verejnej správy. Stratégia reformy verejnej správy na roky 2011 – 2016 sa vzťahuje na štátnu správu a miestnu samosprávu; nabáda na jej urýchlenú implementáciu.

46. Víta skutočnosť, že sa volebná legislatíva zlepšila a že zákon o voľbách poslancov mestského a obecného zastupiteľstva bol napokon prijatý. Vyjadruje však poľutovanie nad tým, že zákon sa nezaobrá financovaním volebných kampaní starostov a predsedov miestnych samospráv. Zdôrazňuje tiež potrebu implementovať odporúčania OBSE/ODIHR v oblasti volebných pravidiel v súlade s európskymi normami a osvedčenými postupmi, aj pokiaľ ide o právo kandidovať ako nezávislý kandidát, primerané verejné financovanie na podporu rovnakých podmienok pre všetkých kandidátov a audit politických strán.

47. Poukazuje na to, že zákon o miestnej samospráve je potrebné zosúladiť s novými pravidlami riadenia verejných služieb.

48. Poukazuje na to, že Čierna Hora musí posilniť administratívne kapacity vo vytvorených štruktúrach IPA a náležite ich pripraviť, aby sa zvýšila kapacita čerpania finančných prostriedkov z predvstupových fondov.

49. Poukazuje na to, že je potrebné vytvoriť transparentnú, účinnú a zodpovednú verejnú správu a že súčasťou kritérií zriaďovania nových miest a obcí by mala byť finančná a administratívna udržateľnosť.

50. Víta skutočnosť, že parlament jednomyselne prijal uznesenie o smerovaní Čiernej Hory do Európskej únie a že parlamentný výbor pre európsku integráciu usporiadal konzultačné diskusie, viedol diskusie o rokovacích pozíciách vlády a usporiadal verejné diskusie o témach súvisiacich s EÚ.

51. Víta skutočnosť, že vláda sa aj naďalej sústreďuje na ciele súvisiace s členstvom v EÚ a že v rámci procesu integrácie do EÚ prijala viacero strategických dokumentov.

52. Víta skutočnosť, že zástupcovia organizácií občianskej spoločnosti sa naďalej zúčastňujú na činnostiach štátnej a miestnej správy, vrátane činností v pracovných skupinách pre prístupové kapitoly.

53. Zdôrazňuje skutočnosť, že Čierna Hora sa naďalej aktívne podieľa na regionálnej stabilite.

54. Víta veľmi úspešné pokračovanie schôdzí zmiešaného poradného výboru Výboru regiónov s Čiernou Horou a dúfa, že v nadchádzajúcich rokoch sa nadviaže vzájomne prínosná spolupráca s čiernohorskými orgánmi na nižšej než národnej úrovni.

55. Víta prijatie spoločnej správy na tému „Zvyšovanie absorpčnej kapacity predvstupových fondov EÚ a zlepšovanie administratívnej kapacity na miestnej úrovni v Čiernej Hore“⁽²⁾ v rámci činnosti zmiešaného poradného výboru.

⁽²⁾ CdR3127-2013_00_00.

56. Vyjadruje potešenie nad tým, že zmiešaný poradný výbor sa zišiel na svojej štvrtej chôdzi 27. októbra 2014 v meste Kotor v Čiernej Hore, aby prerokoval akčný plán reformy samosprávy z roku 2014 a zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do politiky v oblasti poľnohospodárstva a rozvoja vidieka a služieb všeobecného hospodárskeho záujmu.

57. Víta, že vláda intenzívne pracuje na prijatí nového zákona o miestnej samospráve, ako sa zdôraznilo na poslednej schôdzi zmiešaného poradného výboru s Čiernou Horou 27. októbra 2014 v Kotore.

58. Lutuje, že v dôsledku silne polarizovaného domáceho prostredia opozícia bojkotuje parlamentné práce, čo brzdí reformné úsilie; vyzýva všetky politické strany, tak vládne, ako i opozičné, aby sa sústredili na program integrácie krajiny do EÚ prostredníctvom udržateľného dialógu a konštruktívnej spolupráce na všetkých úrovniach.

Srbsko

59. Teší ho, že 21. januára 2014 sa formálne začali rozhovory o pristúpení; víta pripravenosť Srbska a angažovanosť na prvej medzivládnej konferencii medzi EÚ a Srbskom a vysokú mieru pripravenosti a angažovanosti v rámci monitorovacieho procesu plnenia *acquis* EÚ.

60. Odporúča, aby srbská vláda zapojila zástupcov z miestnej úrovne a zástupcov autonómnej provincie Vojvodina do prístupového procesu hneď od začiatku.

61. Víta skutočnosť, že nová vláda je aj naďalej odhodlaná pokračovať v dialógu s Prištinou, ktorý sprostredkúva EÚ, a nabáda na pokračovanie reforiem v oblasti právneho štátu, súdnictva a boja proti korupcii a organizovanému zločinu na všetkých úrovniach.

62. Víta vytvorenie nového špecializovaného ministerstva verejnej správy a miestnej samosprávy, čo je prvým krokom smerom k efektívnejšej miestnej verejnej správe.

63. Víta prijatie novej stratégie reformy verejnej správy v januári 2014, ktorá sa vzťahuje na organizačnú politiku na ústrednej a miestnej úrovni a tiež decentralizáciu; nalieha na novovzniknuté ministerstvo verejnej správy a miestnej samosprávy, aby sa na stanovení činností v rámci akčného plánu podieľali všetky zúčastnené strany.

64. Víta zriadenie osobitnej skupiny pre reformu verejnej správy (PAR), ktorá má pôsobiť ako fórum pre politický dialóg medzi Európskou komisiou a Srbskom, a vyzýva, aby sa činnosti tejto skupiny vykonávali na miestnej a regionálnej úrovni.

65. Vyjadruje poľutovanie nad tým, že stále neboli prijaté predpisy upravujúce štatút zamestnancov miestnej samosprávy a ich platy, a ani stratégie odbornej prípravy pre miestnu správu.

66. Zdôrazňuje, že treba ďalej venovať pozornosť korupcii na úrovni miestnej správy a že hrozby a násilie voči novinárom na miestnej úrovni stále vyvolávajú obavy.

67. zdôrazňuje, že v období rokov 2014 – 2020 bude Srbsko v rámci IPA II naďalej dostávať predvstupovú pomoc v celkovej orientačnej výške 1,5 miliardy EUR; dúfa, že primeraná suma z predvstupových finančných prostriedkov bude použitá na nižšej než národnej úrovni.

68. Berie na vedomie, že v máji bol vyhlásený zmenený štatút Vojvodiny, ktorý je výsledkom spoločného postupu v národnom parlamente a zhromaždení provincie v reakcii na decembrové rozhodnutie ústavného súdu; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že miera autonómie Autonómnej provincie Vojvodina sa v porovnaní s predchádzajúcim spôsobom usporiadania znížila.

69. Vyjadruje poľutovanie v súvislosti s tým, že otázka účasti Autonómnej provincie Vojvodina na financovaní zo štátneho rozpočtu Srbska nebola zatiaľ dostatočne vyriešená.

70. Víta skutočnosť, že Autonómna provincia Vojvodina poskytuje vysoký stupeň ochrany menšín a že situácia medzi jednotlivými etnikami je všeobecne naďalej dobrá.

71. S obavami poznamenáva, že administratívne a riadiace kapacity na miestnej úrovni zostávajú naďalej slabé, medzi mestami a obcami pretrvávajú výrazné rozdiely a že Národná rada pre decentralizáciu a medziministerská Komisia pre obecné financovanie stále nezačali svoju činnosť.

72. Kladne hodnotí zriadenie zmiešaného poradného výboru so Srbskom od roku 2015, ktorý bude sprevádzať prístupový proces a spolupracovať so srbskými miestnymi a regionálnymi zástupcami; teší sa na spoluprácu so srbskými miestnymi a regionálnymi orgánmi.

73. Víta zriadenie Národného konventu o Európskej únii ako platformu pre spoluprácu s občianskou spoločnosťou v rámci prístupových rokovaní; vyzýva, aby sa usporiadali širšie konzultácie s lepším časovým plánom.

Albánsko

74. Nalieha na albánske orgány, aby zabezpečili nezávislosť volebných orgánov ešte pred uskutočnením komunálnych volieb v roku 2015.

75. Poznamenáva, že Albánsko musí stavať na pokroku uskutočnenom počas parlamentných volieb v roku 2013 a zaviesť do praxe odporúčania volebnej pozorovateľskej misie OECD/ODIHR, najmä pokiaľ ide o posilnenie nezávislosti volebných orgánov, a to ešte pred konaním komunálnych volieb v roku 2015.

76. Víta vymenovanie nového ministra zodpovedného za miestne záležitosti.

77. Vyjadruje potešenie v súvislosti s tým, že reformy v oblasti decentralizácie pokročili a že sa začala práca na presnejšom vymedzení funkcií miestnej samosprávy v rámci nového správneho členenia.

78. Vyzýva, aby sa zintenzívnilo úsilie v ďalšej reforme správy a posilňovaní administratívnych kapacít jednotiek miestnej samosprávy finančne udržateľným spôsobom. Konštatuje, že udelenie štatútu kandidátskej krajiny Albánsku je príležitosťou na ďalšie reformy v oblasti reformy verejnej správy, nezávislosti súdництва, boja proti korupcii a organizovanému zločinu, ako aj v oblasti ochrany ľudských práv, vrátane práv menšín.

79. Berie na vedomie skutočnosť, že celkové výdavky miestnych samospráv v roku 2013 sa odhadli na 2,2 % HDP, zatiaľ čo príjmy zostali na úrovni 0,8 % HDP a že miestne dane naďalej tvoria najväčší podiel príjmov miestnej samosprávy.

80. Zdôrazňuje, že zriadené jednotky miestnej samosprávy nezačali zatiaľ v plnej miere implementovať nový zákon o verejnej službe.

81. Lutuje, že silná politizácia naďalej narúša vzťahy medzi ústrednou vládou a miestnou samosprávou, obmedzuje úlohu združení územných orgánov a ovplyvňuje spoluprácu medzi týmito združeniami.

82. Nabáda miestne orgány, aby rozvíjali inkluzívny dialóg s občianskou spoločnosťou a miestnymi komunitami.

83. S poľutovaním konštatuje, že júlovým prijatím zákona o územnej a správnej reforme sa drasticky znížil počet miestnych samosprávnych jednotiek z 373 na 61, zrušili sa komúny a ponechalo sa 12 existujúcich regiónov bez toho, aby sa prihliadlo na záujmy menšín; upozorňuje na potrebu zachovať miestnu identitu a blízkosť k občanom.

84. Lutuje, že riadenie ľudských zdrojov a finančná kontrola miestnych samospráv sú naďalej nedostatočné.

Bosna a Hercegovina

85. Víta písomný záväzok, ktorý prijal úrad prezidenta Bosny a Hercegoviny a ktorý podpísali politickí lídri a schválil parlament Bosny a Hercegoviny, pokiaľ ide o opatrenia na urýchlenie procesu uzmierenia a posilnenie administratívnej kapacity. Zdôrazňuje, že možnosť vstupu dohody o stabilizácii a pridružení do platnosti je teraz reálnejšia a vyzýva nových lídrov, aby sa s EÚ dohodli na pláne postupu pre široký a inkluzívny program s cieľom dosiahnuť ďalší pokrok vo vývoji krajiny.

86. Zdôrazňuje, že rozsiahly a neefektívny verejný sektor s viacnásobnými, vzájomne sa prekrývajúcimi právomocami na úrovni štátu, entít a miest a obcí alebo na úrovni kantónov (najmä vo federácii) naďalej predstavuje riziko pre fiškálnu udržateľnosť.

87. Poukazuje na to, že súčasná politická situácia v Bosne a Hercegovine bráni krajine v tom, aby sa jednohlasne vyjadrovala k záležitostiam EÚ. Dôležitý význam má vytvorenie koordinačného mechanizmu pre záležitosti EÚ medzi rôznymi úrovňami verejnej správy.

88. Poukazuje na to, že právne predpisy týkajúce sa entít sú vo veľkej miere v súlade s Európskou chartou miestnej samosprávy, avšak nedostatočne jasné rozdelenie právomocí medzi entitami, kantónmi a mestami a obcami pretrváva, pričom miera finančnej autonómie na komunálnej úrovni je nízka.

89. Vyjadruje poľutovanie v súvislosti s tým, že z celkového hľadiska Bosna a Hercegovina nedosiahla pokrok smerom k zlepšeniu fungovania a efektívnosti všetkých úrovní verejnej správy a že nedosiahla rovnoprávnosť troch štátotvorných národov, čo je základnou prekážkou fungovania inštitúcií a štátu.

90. S poľutovaním konštatuje, že celkové tempo reforiem na všetkých úrovniach je naďalej pomalé a že orgány krajiny neuskutočnili žiadny pokrok smerujúci k zriadeniu štruktúry nevyhnutnej pre nepriame riadenie fondov EÚ.

91. Odmieta kontroverznú rétoriku, ktorú opakovane používajú niektorí politickí predstavitelia na všetkých úrovniach krajiny, a sponchyňovanie schopnosti Bosny a Hercegoviny fungovať ako krajina.

92. Vyjadruje poľutovanie v súvislosti s tým, že voľby, ktoré sa uskutočnili 12. októbra 2014, neboli v súlade s rozsudkom vyneseným vo veci Sejdić a Finci proti Bosne a Hercegovine, čo výrazne narúša ďalšiu harmonizáciu medzi EÚ a Bosnou a Hercegovinou.

93. Víta aktívnu účasť dištriktu Brčko v predstupových prípravách, jeho pevný záväzok a významný pokrok dosiahnutý pri uskutočňovaní reforiem, ktorý je výrazne vyšší než v iných správnych jednotkách krajiny.

Kosovo ⁽³⁾

94. Víta iniciovanie dohody o stabilizácii a pridružení medzi EÚ a Kosovom.

95. Teší ho, že Kosovo a Srbsko sa aktívne a konštruktívne zúčastňovali na dialógu sprostredkovanom EÚ.

96. Poukazuje na úspešný priebeh komunálnych volieb v Kosove na jeseň 2013 a predčasných parlamentných volieb, ktoré sa konali 8. júna 2014.

97. Zdôrazňuje, že úsilie na posilnenie kapacít miestnej samosprávy pokračuje a že ministerstvo miestnej samosprávy vylepšilo svoje usmernenia pre mestá a obce.

⁽³⁾ Týmto označením nie sú dotknuté postoje k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN 1244/99 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova. Vyhlásenie nezávislosti.

98. Zdôrazňuje, že politické zasahovanie do verejnej správy pretrváva tak na ústrednej, ako aj miestnej úrovni, a že treba vyvinúť ďalšie úsilie, aby sa v plnej miere vykonávali príslušné ustanovenia týkajúce sa predchádzania korupcii a presadzovania zásady bezúhonnosti vo verejnej službe.
99. Zdôrazňuje, že kosovské orgány, najmä na miestnej úrovni, musia preukázať väčšie odhodlanie chrániť kultúrne a náboženské dedičstvo.
100. Vítá skutočnosť, že miestne orgány na severe Kosova boli po prvýkrát ustanovené v súlade s kosovským právom.
101. Poukazuje na potrebu pokračovať v úsilí o zvýšenie transparentnosti rozhodovacieho procesu, implementácie decentralizácie a v úsilí o zabezpečenie primeranej pomoci a zdrojov miestnym orgánom.
102. Očakáva rýchle objasnenie v súvislosti s nedávnymi obvineniami z korupcie vznesenými proti predstaviteľom misie EULEX, aby sa predišlo podkopávaniu dôvery v inštitúcie EÚ.
103. Je znepokojený tým, že sa nedosiahol výrazný pokrok v boji proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti, ktoré sú výraznou prekážkou v demokratickom, sociálnom a hospodárskom rozvoji Kosova.
104. Teší ho, že došlo k určitému pokroku, najmä v súvislosti s voľbou starostov vo voľbách pokrývajúcich celé Kosovo a so zvýšeným počtom projektov financovaných zo zdrojov EÚ na severe krajiny. Zdôrazňuje však, že je potrebné zriadiť združenie srbských miest a obcí, čím by sa odstránila potreba paralelných štruktúr, a zároveň poznamenáva, že pre zblíženie etnických Albáncov a Srbov bude nutné pravidelne vyvíjať ďalšie úsilie.
105. Odporúča, aby sa Kosovo začlenilo do všetkých fór regionálnej spolupráce v krajinách západného Balkánu a najmä do fór týkajúcich sa miestnej samosprávy. Okrem toho odporúča, aby sa Kosovo a kosovské mestá a obce začlenili do európskych orgánov miestnej samosprávy, ako je Rada európskych obcí a regiónov a Kongres miestnych a regionálnych samospráv, a podporuje účasť Kosova na programoch EÚ, ktoré by krajine umožnili získavať značnú finančnú pomoc tiež na miestnej úrovni.
106. Vítá vymenovanie obecných úradníkov pre európsku integráciu v 35 obciach.

V Bruseli 16. apríla 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Vykonávanie bielej knihy o doprave z roku 2011

(2015/C 195/02)

Spravodajca: Spyros Spyridon (EL/ELS), člen mestskej rady mesta Poros**I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA ⁽¹⁾**

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Doprava ako základný faktor hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti

1. zdôrazňuje, že mobilita osôb a tovaru je základnou podmienkou dosiahnutia základných cieľov EÚ v oblasti hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti a dokončenia jednotného trhu. Doprava prispieva ku konkurencieschopnosti Európy a jej regiónov a EÚ je v celosvetovom meradle priekopníkom v tejto oblasti;
2. konštatuje, že podľa percentuálneho podielu sú náklady na dopravu tovarov a domácností vysoké: predstavujú 13,2 % z celkového rozpočtu domácností a 15 % z podielu na cene výrobkov. Doprava je pritom ešte stále v 96 % závislá od ropy, ktorej väčšina sa ťaží v nestabilných regiónoch vo svete;
3. konštatuje, že v dôsledku toho, že neboli stanovené priebežné ciele, je ťažké posúdiť dosiahnutý pokrok. V súvislosti s vymenovaním novej Európskej komisie a nadchádzajúcim hodnotením realizácie bielej knihy, k čomu sa pristupuje v kontexte rýchlo sa meniaceho prostredia (hospodárska kríza, širšie geopolitické udalosti ovplyvňujúce dopravu), však nastala vhodná príležitosť na to, aby sa posúdil doterajší pokrok;
4. zdôrazňuje, že hybnou silou tohto pokroku sú ambiciózne ciele bielej knihy. Výbor taktiež poukazuje na vzájomnú previazanosť dopravných a environmentálnych politík, inovácie a sociálnej, ako aj hospodárskej politiky. Odporúča, aby sa tieto ciele prepojili s cieľmi týkajúcimi sa znižovania závislosti od ropy, znižovania hluku, znečisťovania ovzdušia, ako aj vysokých nákladov a boja proti zmene klímy spôsobenej emisiami skleníkových plynov;
5. odporúča, aby Európska komisia pri prieskume v polovici obdobia uplatňovania a prípadnej aktualizácii cieľov zohľadnila nové výzvy, medzi ktoré patrí geopolitický vývoj, presun dopravných tokov a nástup nových konkurentov, nový technologický vývoj, sociálny damping, ako aj nové špecifické podmienky, ktoré nastali v jednotlivých členských štátoch a regiónoch. Komisia by taktiež mala stanoviť priebežné ciele na obdobie po roku 2020;
6. oceňuje, že Európska komisia prezieravo prijala rad legislatívnych návrhov a iniciatív, pokiaľ ide o súbor opatrení týkajúcich sa železničnej a leteckej dopravy a politiky v oblasti prístavov, a vyzýva Európsky parlament a Radu k urýchleniu postupov, aby ich bolo možné rýchlo prijať. EÚ by mala vypracovať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity a s minimálnym administratívnym zaťažením.
7. Výbor však žiada, aby sa minimálne rovnaké úsilie venovalo mestskej hromadnej doprave, ktorá tvorí významnú súčasť systému hromadnej dopravy a ktorá môže mať mimoriadne silný priamy vplyv na životné prostredie a kvalitu života najväčšieho počtu obyvateľov v najhustejšie osídlených regiónoch v EÚ;
8. poukazuje na to, že v záujme zvýšenia konkurencieschopnosti európskeho sektora dopravy a logistiky v porovnaní s konkurenciou z ostatných častí sveta je najmä potrebné zaručiť voľný pohyb tovaru a statkov v rámci samotného vnútorného trhu EÚ.

⁽¹⁾ Treba pripomenúť, že podľa článku 55 ods. 2 rokovacieho poriadku VR „v stanoviskách k legislatívnym aktom [...] vyjadruje výbor aj svoj názor na to, či je návrh v súlade so zásadou subsidiarity a proporcionality“.

Kvalita dopravy ovplyvňuje konkurencieschopnosť regiónov a konkurencieschopnosť regiónov naopak určuje kvalitu dopravy

9. chcel by zdôrazniť širšiu úlohu, ktorú zohráva miestna a regionálna správa v plánovaní mestskej dopravy a mobility, a jej rozhodujúci význam pre kvalitu života občanov a regionálnu konkurencieschopnosť. Miestne a regionálne orgány sú zodpovedné za plánovanie a údržbu sietí, parkovanie a dostupnosť a za monitorovanie uplatňovania environmentálnych noriem, a preto sa v rámci partnerstva musia podieľať na viacúrovňovej správe. VR žiada, aby boli tieto orgány aktívnejšie zapájané do rozhodovacieho procesu;

10. konštatuje, že existuje priama väzba medzi plánovaním dopravy v mestských strediskách a mestským a územným plánovaním. Výbor opätovne upozorňuje na koncepciu udržateľného plánovania mestskej mobility (vrátane stanovovania cien), v ktorej by úlohou EÚ malo byť podporovať harmonizáciu, a nie prikazovať;

11. opakovane upozorňuje, že na zabezpečenie celoeurópskej kvalitnej dopravy je nevyhnutné, aby bola rovnaká pozornosť a podpora ako transeurópskym dopravným sieťam venovaná aj miestam, kde dopravné toky vznikajú a končia. V týchto počiatočných a koncových bodoch treba komplexne podporovať a riešiť všetky spôsoby a typy dopravy;

12. upozorňuje, že hoci sa v bielej knihe uvádza, že v záujme budúcej prosperity je potrebné, aby bola zabezpečená účinná doprava vo všetkých regiónoch, EK čoraz viac na segment dopravy pozerá ako na ktorýkoľvek iný segment voľného trhu, a to nielen pri posudzovaní verejnej podpory. Verejní dopravcovia (alebo dopravcovia, ktorých vlastníkom je verejný subjekt) sa často dostávajú do ťažkej situácie, keď súkromné subjekty preberajú lukratívne dopravné trasy a spoje (niekedy aj s využitím dumpingových cien, s cieľom získať v budúcnosti monopolné postavenie) a verejné subjekty a prevádzkovatelia dopravy (vrátane subjektov, ktorých vlastníkom je verejný subjekt) prevádzkujú len stratové trasy a spoje. Ak sa v bielej knihe k doprave stavíme nielen ako k obchodnému sektoru, ale aj ako k nástroju na zabezpečenie konkurencieschopnosti a prosperity EÚ a jej jednotlivých regiónov, musíme diametrálne zmeniť prístup k verejným prevádzkovateľom a im podobným prevádzkovateľom v porovnaní so súkromnými subjektmi. Súkromné subjekty dopravu, celkom logicky, vnímajú len ako spôsob vytvárania obchodného zisku bez ohľadu na zabezpečovanie konkurencieschopnosti jednotlivých regiónov a EÚ ako celku;

13. podporuje presadzovanie nemotorizovaných spôsobov prepravy (jazda na bicykli, chôdza) pri prekonávaní krátkych vzdialeností, keďže ide o ekologickjšiu, lacnejšiu a často aj rýchlejšiu alternatívu. Vhodné dopravné siete a opatrenia zamerané na dosiahnutie zmeny myslenia ľudí by mali pomôcť pri dosahovaní týchto cieľov, najmä pokiaľ ide o podporu používania tejto formy dopravy;

14. zasadzuje sa za to, aby sa pri preprave tovaru na dlhé vzdialenosti podporovala intermodalita udržateľných spôsobov dopravy a prechod z cestnej dopravy na udržateľnú dopravu, ako je železničná, námorná a riečna doprava;

15. zdôrazňuje význam dopravných sietí a prostriedkov, ktoré sú primerané a sú pre ne zabezpečené dostatočné finančné prostriedky, v riedko osídlených alebo geograficky znevýhodnených oblastiach, resp. v oblastiach so značne rozptýleným obyvateľstvom, ako aj v ostrovných, najvzdialenejších, cezhraničných a horských oblastiach, ako základný faktor územnej súdržnosti. Programy a politiky EÚ týkajúce sa dopravy nezohľadňujú v dostatočnej miere potreby týchto oblastí. Výbor zdôrazňuje, že je potrebné dôsledné plánovanie v záujme toho, aby sa ekologické požiadavky mohli zosúladiť s požiadavkami poskytovateľov dopravných služieb a s potrebou stanoviť primerané ceny pre užívateľov;

16. vzhľadom na to, že v nových členských štátoch ešte stále chýba kvalitné základné dopravné prepojenie, a to nielen v oblasti sietí TEN-T, ale predovšetkým v oblasti základných regionálnych a miestnych prepojení (obchvaty obcí, bežné regionálne a lokálne komunikácie, od ktorých závisí mobilita pracovných síl atď.), na ktorých stojí a padá konkurencieschopnosť týchto regiónov, treba k problematike a podpore dopravy v nových členských štátoch pristupovať úplne odlišne, než v prípade starých členských štátov, kde je táto infraštruktúra už vybudovaná;

17. zdôrazňuje, že pre súdržnosť cezhraničných území a rozvoj cezhraničnej spolupráce sú dôležité cezhraničné dopravné prepojenia na miestnej a regionálnej úrovni a upozorňuje, že táto skutočnosť bohužiaľ nebola dostatočne zohľadnená pri stanovovaní podmienok pre programy cezhraničnej spolupráce na obdobie 2014 – 2020;
18. zdôrazňuje, že treba venovať pozornosť vysokej úrovni poskytovania dopravných služieb pre zraniteľné skupiny obyvateľov, ako aj v regiónoch, ktoré čelia demografickým výzvam;
19. zdôrazňuje, že existuje zásadná prepojenosť medzi spoľahlivým, pružným a kvalitným dopravným systémom a konkurencieschopnosťou odvetvia cestovného ruchu;
20. je sklamaný slabým pokrokom, ktorý sa doposiaľ podarilo dosiahnuť v spojitosti so „systémom jedného lístka platného na viaceré dopravné prostriedky“, najmä pokiaľ ide o multimodálnu dopravu cez štátne a regionálne hranice, a do roku 2020 očakáva v tejto oblasti významný pokrok;
21. konštatuje, že v oblasti celoeurópskych informácií v multimodálnej doprave a vystavovania cestovných lístkov nebol dosiahnutý takmer žiadny pokrok a väčšina členských štátov EÚ dodnes nemá ani svoj národný systém pevných cestovných poriadkov, ktorý by zhromažďoval všetky cestovné poriadky platné v danej krajine a umožňoval by vyhľadávať a rezervovať spoje hromadnej dopravy v rámci jedného štátu. Informácie týkajúce sa multimodálnej dopravy sú jedným z nástrojov, ktoré môžu citelne zvýšiť záujem cestujúcich o využívanie hromadnej dopravy. Okrem toho sa domnieva, že pri vytváraní takýchto systémov a ich prepojení by sa malo vychádzať nielen zo štatistických informácií, ktoré poskytujú pevné cestovné poriadky, ale aj z obrovského potenciálu informácií, ktoré bude možné získať prostredníctvom systémov GNSS, a najmä európskeho navigačného systému Galileo;
22. víta pokrok, ktorý sa dosiahol v oblasti práv cestujúcich. Výbor však poukazuje na to, že informácie o týchto právach a samotné práva sú v prípade jednotlivých druhov dopravy odlišné a vyzýva k tomu, aby sa v záujme užívateľov zabezpečil väčší súlad. Takisto žiada, aby členské štáty do väčšej miery uplatňovali tieto práva, ktoré zaručuje Európska únia, pretože doposiaľ využívali všetky možné výnimky, aby ich uplatňovanie obmedzili;
23. zdôrazňuje, že najťažšou etapou, pokiaľ ide o dopravné informácie a predaj cestovných lístkov, je tzv. prvá a posledná míľa, teda ten úsek cesty, ktorý je vo všeobecnosti v kompetencii miestnych a regionálnych samospráv. Preto musia byť miestne a regionálne samosprávy zapojené do realizácie a preskúmania jednotlivých riešení, aby bola zabezpečená celková funkčnosť systému;
24. ľutuje, že len štyri členské štáty v plnej miere uplatňujú nariadenie o právach a povinnostiach cestujúcich v železničnej doprave a vyzýva všetky ostatné členské štáty, aby zrušili platné výnimky;
25. Poukazuje na to, že chýbajúca harmonizácia predpisov medzi členskými štátmi narušuje hospodársku súťaž a môže viesť k odklonu dopravných tokov, čo bude mať dôsledky na životné prostredie, komunikácie a správu;
26. domnieva sa, že vytvorenie dobrej dopravnej infraštruktúry a dobrého prístupu k nej ekonomicky posilní všetky regióny a zvýši ich príťažlivosť pre priame investície, čím sa posilní ich vlastná konkurencieschopnosť a konkurenčné postavenie EÚ ako celku;
27. domnieva sa, že je nutné objasniť právomoci štátnych orgánov zodpovedných za presadzovanie práv cestujúcich pri cezhraničných cestách;

Úsilie o vytvorenie komplexného, spoľahlivého, čistého a bezpečného európskeho dopravného systému

28. poukazuje na to, že dopravná sieť v jednotlivých európskych regiónoch nie je rovnako rozvinutá a je roztrieštená, najmä pokiaľ ide o železničnú a cestnú dopravu. Na posilnenie hospodárskej súťaže treba vytvoriť vysokokvalitnú dopravnú sieť a zaviesť pružné finančné nástroje, a preto usudzuje, že rozvoj transeurópskej dopravnej siete (TEN-T) má zásadný význam, najmä pokiaľ ide o posilnenie železničnej dopravnej siete pre nákladnú dopravu a rozvoj regionálnych letísk;

29. vyslovuje sa za to, aby sa pristúpilo k internalizácii externých nákladov (sociálne a environmentálne náklady vrátane nehôd, znečistenia ovzdušia, hluku a dopravného preťaženia) a k zásade „užívateľ platí“ a „znečisťovateľ platí“, tak aby sa trhové voľby zosúladiли s požiadavkami v oblasti udržateľnosti. V tejto súvislosti treba preskúmať, či by sa mohli prijať ďalšie opatrenia vedúce k postupnému zavedeniu povinného systému harmonizovanej internalizácie pre úžitkové vozidlá v celej medzimestskej sieti, čím by sa odstránila súčasná situácia, kedy medzinárodní dopravcovia potrebujú eurónálepku (Eurovignette), 5 vnútroštátnych nálepiek a 8 rôznych mýtnych zmlúv, aby mohli bez obmedzenia jazdiť na spoplatnených európskych diaľniciach;

30. poukazuje na pokrok dosiahnutý v oblasti bezpečnosti cestnej dopravy, ale aj na rozdiely v právnych predpisoch a normách členských štátov týkajúcich sa napr. prepravy nebezpečných výrobkov. Výbor opakuje svoju výzvu vypracovať vedecký model pre internalizáciu nákladov, najmä v prípade dopravných nehôd;

31. konštatuje, že v prípade osobnej dopravy, najmä leteckej dopravy, bezpečnosť cestujúcich nezávisí len od technickej kvality, ale aj od pravidelného hodnotenia posádky a neustáleho zlepšovania bezpečnostných noriem. Preto vyzýva príslušné orgány, aby prijali okamžité opatrenia v týchto konkrétnych oblastiach;

32. víta iniciatívu Shift 2Rail a podporu projektu Blue Belt, pričom upozorňuje na skutočnosť, že nebol dosiahnutý dostatočný pokrok v súvislosti s presunom na železničnú a vodnú alebo námornú dopravu, a to napriek dopravnému preťaženiu na cestách a vo vzdušnom priestore. Vlaky a lode môžu ďalej prispieť k dosahovaniu cieľov v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov a nehôd. Taktiež treba podporiť rozvoj a dokončenie transeurópskej dopravnej siete (TEN-T) a zosúladienie kritérií a predpisov, ktoré uplatňujú jednotlivé železničné správy, a uľahčiť aj prístup pre nových operátorov v rámci slobodnej hospodárskej súťaže;

33. víta zavedenie Nástroja na prepájanie Európy (NPE) do praxe, má však obavy z toho, že na Junckerov plán sa vyčlení 2,7 miliardy EUR, zatiaľ čo rozpočet NPE už teraz nestačí na vybudovanie transeurópskej dopravnej siete. V tejto súvislosti ľutuje, že Európska únia zjavne nemá dostatok prostriedkov na investovanie do účinného a udržateľného systému dopravy a ekologickej transformácie;

34. v nadväznosti na nedávno zverejnenú správu Európskeho dvora audítorov vyzýva členské štáty, aby prijali opatrenia na odstránenie nedostatkov vo vodnej doprave (týkajúce sa mostov, plavebných komôr, šírky riek atď.), aby koordinovali svoju činnosť, dokončili projekty v oblasti infraštruktúry a aby realizovali plány údržby;

35. konštatuje, že chýba odkaz na integrovanú námornú alebo vnútrozemskú vodnú a leteckú dopravu alebo na rozvoj hydroplánov, a žiada o ich začlenenie do plánovania dopravy;

36. podporuje iniciatívu Jednotné európske nebo a vyzýva Európsku komisiu, aby v záujme hospodárskej súťaže predložila transparentný systém pridelovania prevádzkových intervalov na zlepšenie využívania letísk. Výbor poukazuje na oneskorenia zaznamenané počas vzletu a pristátia, ktoré predstavujú vyššie náklady, a vyzýva k tomu, aby sa preskúmala možný environmentálny vplyv zvýšenia letových výšok z dôvodu emisií znečisťujúcich látok v troposfére;

37. žiada, aby sa prijali koordinované opatrenia s cieľom posilniť multimodálnu dopravu, predovšetkým prostredníctvom potrebného prepojenia s uzlovými bodmi (ako sú letiská, prístavy a intermodálne dopravné strediská), a zdôrazňuje potrebu koordinácie na hraniciach členských štátov, ktorú by mohli realizovať európske zoskupenia územnej spolupráce (EZÚS);

38. víta pokrok, ktorý sa dosiahol v súvislosti s hľadaním alternatívnych zdrojov a metód financovania veľkých projektov v oblasti dopravy, ktoré si vyžadujú dlhodobé plánovanie a financovanie. Výbor však upozorňuje na rozdielny prístup pri podpore alternatívnych zdrojov a absenciu progresivity poskytovanej podpory v závislosti od miery „čistoty“ daného alternatívneho pohonu. Vyzýva preto, aby sa účinnejšie podporili tie druhy pohonu, ktoré neprodukujú žiadne alebo len minimálne emisie a ktoré už majú preukázateľne vybudovanú infraštruktúru, ktorá aj funguje (napríklad električková a trolejbusová doprava);

39. zdôrazňuje, že technologický vývoj a vývoj v celom odvetví dopravy si bude vyžadovať nové zručnosti užívateľov. Výbor vyzýva členské štáty a Európsku komisiu, aby pri koncipovaní a plánovaní bielej knihy zohľadnili potrebu neustálej odbornej prípravy a súvisiace náklady v záujme toho, aby ju bolo možné v plnej miere realizovať;
40. zdôrazňuje rýchle zmeny pracovných podmienok v sektore dopravy a vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby harmonizovali normy a sociálne práva s cieľom zlepšiť podmienky práce a aby sa zabránilo nekalej hospodárskej súťaži;
41. zdôrazňuje, že ekologickejšia doprava si vyžaduje paralelné opatrenia na podporu cestovania prostriedkami verejnej dopravy, ako aj výskum čistejších palív a výkonnejších motorov. Taktiež je potrebné uplatňovať politiky podporujúce používanie hybridných vozidiel a elektrických dopravných vozidiel;
42. zdôrazňuje význam technologických inovácií poháňaných alternatívnymi palivami a obnovenej infraštruktúry pre udržateľné, ekologické a nízkouhlíkové hospodárstvo pre to, aby európske podniky rozšírili vývoz, podporili rast a vytvárali pracovné miesta;

Európa by mala exportovať svoj úspešný model dopravy

43. opätovne vyjadruje svoju podporu úsiliu, ktoré Európska únia vyvíja na medzinárodnej úrovni s cieľom exportovať svoje modely dopravy prostredníctvom aktívnej účasti na medzinárodných fórach;
44. kvalita a bezpečnosť európskych dopravných sietí, ktoré sú založené na prísnych normách, sú príkladom pre tretie krajiny a zároveň prispievajú k bezpečnosti a kvalite života Európanov. Vývoz európskych noriem a otvorenie medzinárodných trhov zároveň posilňuje konkurencieschopnosť európskeho priemyslu;
45. konštatuje, že odvetvie dopravy je mimoriadne zložité a zahŕňa oblasti, ako sú okrem iného napr. infraštruktúra, informačné technológie, výskum a inovácie, špecifikácie vozidiel a správanie užívateľov. VR vyzýva členské štáty a inštitúcie EÚ, aby venovali náležitú pozornosť úspešnej koordinácii týchto rôznych oblastí za čo najmenej byrokracie a za úzkej spolupráce s miestnymi a regionálnymi samosprávami s cieľom dosiahnuť optimálne výsledky.

V Bruseli 16. apríla 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov

Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Budúcnosť mliekarenského sektora

(2015/C 195/03)

Spravodajca: René SOUCHON (FR/SES, predseda regiónu Auvergne)

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV:

I. ANALÝZA KONTEXTU***V súvislosti s vývojom situácie na trhu s mliečnymi výrobkami***

1. konštatuje, že Európska komisia sa vo svojej správe COM(2014) 345 final z 13. júna 2014, ktorá bola vypracovaná na základe údajov dostupných v polovici marca 2014, domnieva, že situácia na trhu s mliekom je z krátkodobého a strednodobého hľadiska priaznivá a že by sa malo pristúpiť ku zrušeniu kvót. Komisia uznala, že určité otázky ešte treba vyriešiť, ale domnieva sa, že v tomto štádiu je ešte priskoro na to, aby bolo možné zmerať vplyv zrušenia kvót, a na predloženie nových legislatívnych návrhov by si rada počkala do roku 2018;
2. domnieva sa, že od marca 2014 sa tento veľmi priaznivý vývoj trhu a cien obrátil pod vplyvom troch faktorov: silnej svetovej produkcie, slabšieho svetového dopytu a ruského embarga. V kontexte silného zvyšovania európskej výroby už tieto tri faktory prispievajú k výraznému zníženiu cien mlieka;
3. konštatuje, že v prvom polroku 2015 sa očakáva pokles cien a zásob mliečnych výrobkov, ktorý by mohol prekonať ten z roku 2009, pričom sa očakávajú výrazné rozdiely medzi členskými štátmi a niekedy dokonca v rámci toho istého členského štátu;

V súvislosti so zavedením „súboru opatrení v mliečnom hospodárstve“

4. na základe správy Komisie konštatuje, že uzatváranie zmluvných vzťahov ostáva z hľadiska objemu len okrajové, čo komplikuje rovnováhu rozloženia síl v prospech výrobcov. Družstvá, ktoré spracúvajú viac ako 60 % mlieka v Európe, sú od uzatvárania zmluvných vzťahov a obmedzovania produkcie oslobodené, pričom vopred oznámili, že budú od svojich pridružených výrobcov zberať všetko mlieko. Všetky tieto faktory výrazne obmedzujú vplyv opatrení zo súboru balíka v mliečnom hospodárstve;
5. konštatuje, že z veľmi prudkého nárastu produkcie a zberu, ku ktorému došlo v roku 2014 v celej Európskej únii, jasne vyplýva, že uzatváranie zmluvných vzťahov nemalo – a nebude mať – vplyv na kontrolu celkovej ponuky v Európskej únii, keďže spracovatelia mlieka odteraz medzi sebou otvorene súťažajú;
6. konštatuje, že posledný článok potravinového reťazca v mliekarenskom sektore, odvetvie uvádzania výrobkov na trh, často využíva mlieko a mliečne výrobky predávané spotrebiteľom ako lákadlo a ponúka ich za nízke ceny, pričom premieta toto zníženie späť na celý reťazec až po výrobcu, ktorý v konečnom dôsledku znáša následky týchto agresívnych obchodných praktík. V mnohých prípadoch totiž výrobca dostane čiastku, ktorá nepokryje jeho výrobné náklady;
7. konštatuje, že osobitné opatrenia, s ktorými sa v súbore opatrení v mliečnom hospodárstve nepočítalo a ktoré boli prijaté v snahe čeliť ruskému embargu, sa vzhľadom na straty utrpené od augusta 2014 ukázali ako úplne nedostatočné;
8. konštatuje, že možnosť riadenia ponuky v súvislosti s chránenými označeniami pôvodu, ktorá sa povoľuje na základe súboru opatrení v mliečnom hospodárstve, sa zjavne využíva zriedkavo (len v prípade troch syrov vo Francúzsku a dvoch v Taliansku), a od Európskej komisie by chcel získať viac informácií o žiadostiach, ktoré sa momentálne spracúvajú, a vyslovuje sa za to, aby sa táto možnosť v členských štátoch propagovala a aby Komisia zjednodušila prístup k systému chráneného označenia pôvodu a systému chráneného zemepisného označenia;

Vyhliadky na obdobie po zrušení kvót

Z krátkodobého hľadiska:

Vplyv na produkciu mlieka na úrovni Európskej únie

9. konštatuje, že z analýzy vykonanej na účely konferencie s názvom Európsky mliekarenský sektor: vývoj po roku 2015, ktorá sa konala 24. septembra 2013, ako aj zo správy COM 2014-2024 vyplýva, že nárast produkcie mlieka EÚ závisí v prvom rade od svetového trhu, ktorý predstavuje len 7 % celosvetovej výroby, ale je veľmi konkurencieschopný. Sušené mliečne výrobky predstavujú dve tretiny objemu, ktorý dodávajú traja hlavní vývozcovia: EÚ, Nový Zéland a Spojené štáty. Podľa odhadov OECD a FAO bude celosvetový dopyt po mlieku rásť približne o 2 % ročne až do roku 2023. Je potrebné identifikovať a neustále rozvíjať nové trhy, zvýšiť podiel EÚ na celosvetovom trhu, zabezpečiť vývozcom EÚ spravodlivý prístup na trhy a stimulovať rast vývozu. Zlepšenie prenosu poznatkov, výskumu a inovácií a opatrenia na zlepšenie kvality a označovania zvýšia pridanú hodnotu mliečnych výrobkov EÚ a ich konkurencieschopnosť na vnútornom a celosvetovom trhu;

10. konštatuje, že podľa tejto analýzy zo septembra 2013 sa predpokladá, že časom sa čoraz väčší objem mlieka vyprodukovaného v Európskej únii bude spracovávať na výrobky s vyššou pridanou hodnotou, na úkor hromadnej nesppracovanej produkcie;

11. konštatuje, že v analýze sa uznáva rastúca nerovnováha v rozložení pridanej hodnoty pozdĺž dodávateľského reťazca mliečnych výrobkov, a to v prospech spracovateľov;

12. konštatuje, že sa všeobecne pripúšťa, že zrušenie kvót povedie k ďalšej koncentrácii produkcie mlieka do väčších poľnohospodárskych podnikov a určitých regiónov Európskej únie;

13. domnieva sa, že EÚ nemá k dispozícii operačné nástroje na obmedzenie volatility poľnohospodárskych cien mlieka;

14. rovnako konštatuje, že veľká časť nedávnych investícií do európskeho mliečného hospodárstva sa zameriavala skôr na sušiarne mlieka než na spracovanie mlieka na výrobky s vysokou pridanou hodnotou, ako sú syry (50 % bolo investovaných do sušeného mlieka oproti 20 %, ktoré boli investované do syrov⁽¹⁾);

15. domnieva sa, že koncentrácia produkcie do väčších poľnohospodárskych podnikov nie je sama osebe zárukou efektívnosti alebo príjmov, ako vidno na dánskom príklade;

Predpokladané územné vplyvy a ich následné účinky:

16. konštatuje, že na základe viacerých štúdií⁽²⁾ sa pre obdobie po zrušení kvót potvrdilo, že dochádza ku koncentrácii produkcie mlieka do tých najproduktívnejších oblastí, ktoré majú najvyššiu produkciu mlieka a najnižšie náklady na zber mlieka a že v regiónoch, ktoré sa považujú za znevýhodnené alebo citlivé, dochádza k znižovaniu produkcie mlieka alebo k ukončeniu tejto produkcie. Konštatuje, že v týchto regiónoch, či už ide o okrajové, horské alebo najvzdialenejšie regióny, je produkcia mlieka hospodárskou činnosťou, ktorú možno ťažko nahradiť a ktorá zohráva dôležitú úlohu aj zo sociálneho a z environmentálneho hľadiska;

17. vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že neexistujú takmer žiadne osobitné štúdie o tom, čo sa stane so znevýhodnenými oblasťami v prípade postupného ukončenia produkcie mlieka, pričom v správe Komisie z roku 2014 sa v závere uvádza iba to, že „ešte je priskoro na to, aby sa prejavili výrazné účinky balíka predpisov týkajúcich sa mlieka na tento sektor v znevýhodnených regiónoch“;

18. vyjadruje poľutovanie najmä v súvislosti s tým, že neexistujú osobitné štúdie týkajúce sa tých regiónov, v ktorých produkcia mlieka zohráva nielen rozhodujúcu úlohu z hľadiska vytvárania a udržiavania zamestnanosti, ale tiež predstavuje strategický stimulačný faktor pre iné hospodárske sektory, ako napríklad cestovný ruch. Tieto oblasti sa len zriedka vykazujú v počte poľnohospodárskych podnikov a pracovných miest na miestnej úrovni a nikdy sa nevykazujú z hľadiska príspevku k verejným statkom (kvalita vody a krajiny, biodiverzita, kvalita produktov, ekologický cestovný ruch a regionálne trhy atď.) alebo iným hospodárskym sektorom;

19. konštatuje, že podľa posledných štúdií Komisie a odborníkov sa predpokladá, že sa zrýchli ukončovanie produkcie mlieka takmer vo všetkých krajinách na východe Európskej únie (s výnimkou Poľska), hoci chov mliekového dobytku tu často predstavuje hlavnú poľnohospodársku činnosť, čo nepriaznivo ovplyvní schopnosť vidieckych oblastí udržať si svojich obyvateľov;

20. považuje tiež za naliehavé vyčíslieť celkovú stratu pracovných miest v stredne znevýhodnených oblastiach s pestovaním plodín a chovom hospodárskych zvierat, ku ktorej by došlo v dôsledku zanechania produkcie mlieka v prospech obilnín;

⁽¹⁾ Správa COM *Prospects for EU agricultural markets 2014 – 2024*, s.

⁽²⁾ *Smooth Phasing out of the milk quotas in the European Union. Etude Progress Consulting and Living Prospects* vypracovaná pre Výbor regiónov, november 2014.

21. poukazuje na to, že existujúce opatrenia v rámci bezpečnostnej siete, ako sú verejné intervencie a podpora súkromného skladovania, nie sú vhodné nástroje na riešenie pretrvávajúcej volatility alebo krízy v mliekarenskom sektore, situácie, ktorú ešte viac zhoršilo ruské embargo a ktorá zasiahla predovšetkým pobaltské krajiny a Fínsko;

Zo strednodobého hľadiska:

22. konštatuje, že podľa najnovších prognóz, ktoré uverejnila Európska komisia, sa napriek zrušeniu kvót odhaduje obmedzený rast európskej produkcie, a to najmä z dôvodu environmentálnych obmedzení, ktoré sú v niektorých členských štátoch čoraz výraznejšie. Zo zvýšenia produkcie v roku 2014 však vyplýva, že spojenie dobrej ceny mlieka s rokom bohatým na krmoviny prinieslo značný a celkom nečakaný nadbytok mlieka;

23. konštatuje, že podľa Komisie by sa priemerná cena mlieka mala v období rokov 2016 – 2024 nachádzať na úrovni okolo 350 EUR za tonu, s výkyvmi v rozmedzí 300 – 400 EUR za tonu počas ôsmich rokov z desiatich, pričom počas dvoch rokov z desiatich by mali byť tieto výkyvy ešte výraznejšie;

24. domnieva sa, že takáto volatility, obrovské zmeny, ktoré vyvoláva, a neistota, ktorá sa dotýka sektora mlieka a mliečnych výrobkov v EÚ, sú nezlučiteľné s rozsiahlymi investíciami do chovu dobytku a so zakladaním nových výrobných podnikov a budú zvlášť citelné v oblastiach, ktoré sa vyznačujú najvýraznejšími obmedzeniami s najmenšími možnosťami úspor z rozsahu;

25. okrem toho konštatuje, že podniky v Európskej únii čelia konkurencii ďalších svetových vývozcov, ktorí nie sú početní, ale zato silní (Nový Zéland, Spojené štáty, Austrália), a ktorí majú z historického hľadiska prístup na ázijské trhy, ako aj rozhodujúci vplyv na ceny mliečnych výrobkov na svetovom trhu;

26. zastáva názor, že si netreba zamieňať rast svetového trhu s rastom svetového dopytu, keďže rast svetového dopytu je zo strednodobého a dlhodobého hľadiska pomerne stabilný, zatiaľ čo svetový trh sa vyvíja náhodnejšie a týka sa len 7 % produkcie a prebytku niekoľkých krajín;

27. považuje za neprijateľné, aby poľnohospodárska cena mlieka v Európe bola tak úzko prepojená na ceny na svetovom trhu, keď 90 % produkcie Európskej únie sa zhodnocuje na európskom trhu;

V súvislosti s rizikami a príležitosťami pre európsky mliekarenský sektor, ktoré sa spájajú s prebiehajúcimi rokovaniaми o obchodných dohodách

28. domnieva sa, že na dopyt po mliečnych výrobkoch a možnosti vývozu budú mať vplyv rôzne dohody o voľnom obchode a regionálne obchodné dohody, o ktorých sa práve rokujú;

29. konštatuje, že hlavným rizikom, ktoré v súvislosti s týmito dohodami hrozí európskemu chovu mliekového dobytku a spotrebiteľom, je zníženie noriem kvality a zdravotnej bezpečnosti pre európskych občanov, ale aj neuznávanie CHOP, ako to požaduje americký mliekarenský priemysel;

30. domnieva sa tiež, že dohoda, o ktorej sa v súčasnosti vedú rokovania so Spojenými štátmi, a ktorá sa týka harmonizácie a výrazného zníženia ciel, ako sa uvádza v rokovacom mandáte EÚ, predstavuje pre mliekarenský sektor príležitosť, ale aj riziká najmä v dôsledku ciel pre mliečne výrobky, ktoré sú zvyčajne oveľa vyššie na európskej úrovni, zatiaľ čo pomoc pre amerických výrobcov mlieka je posilnená na základe poľnohospodárskeho zákona (tzv. *Farm Bill*) na obdobie 2014 – 2018;

31. konštatuje, že Európska únia sa chystá uzavrieť dohodu o hospodárskom partnerstve so západnou Afrikou, ktorej cieľom je zrušenie ciel s touto skupinou krajín minimálne na 75 % jej vývozu, ktorý sa vzťahuje aj na sušené mlieko. Intenzívnejší vývoz z Európskej únie však naruší rozvoj chovu mliekového dobytku a malých spracovateľov mlieka v týchto krajinách a urýchli migráciu vidieckeho obyvateľstva do miest a Európy;

II. NÁVRHY A POLITICKÉ ODPORÚČANIA

Plne využívať nástroje dostupné na európskej úrovni

Zvýšiť úroveň bezpečnostnej siete

32. konštatuje, že v rámci novej SPP (2014 – 2020) má mliekarenský sektor k dispozícii bezpečnostnú sieť spojenú s regulačným rámcom, ktorá umožňuje Komisii reagovať za výnimočných okolností;

33. domnieva sa, že súčasná úroveň bezpečnostnej siete (217 EUR/t) je príliš nízka na to, aby zabezpečila ochranu v prípade poklesu cien mlieka;

34. navrhuje, aby Komisia zabezpečila, že intervenčná cena bude viac odrážať výrobné náklady a bude lepšie prispôbená zmenám trhu. Súčasná intervenčná cena, ktorá sa od roku 2008 nemenila, sa musí zrevidovať, aby sa zohľadnili zvýšené výrobné a vstupné náklady. Intervenčná cena by sa mala pravidelne revidovať;

Zlepšiť nástroje v súbore opatrení v mliečnom hospodárstve

35. konštatuje, že v krajinách, v ktorých sú zmluvy v mliekarenskom sektore povinné, vytváranie organizácií výrobcov neumožnilo dosiahnuť cieľ, ktorý bol dôvodom ich vzniku, pretože spracovatelia naďalej dojednávajú zmluvy priamo s výrobcami a zaväzovali ich ku krátkodobým zmluvám bez garantovania ceny mlieka. Navrhuje preto, aby sa namiesto priamych zmlúv medzi výrobcami a spracovateľmi uprednostnilo zakladanie organizácií výrobcov na regionálnej a miestnej úrovni, ktoré nebudú závislé od jedného spracovateľa tak, ako to existuje a funguje v Quebecu, a ktoré budú mať oveľa silnejšiu vyjednávaciu pozíciu;

36. domnieva sa, že je nevyhnutné posilniť postavenie organizácií výrobcov, aby mohli plniť jasnú ekonomickú úlohu pri riadení cien a riadení ponuky;

37. navrhuje zefektívniť uzatváranie zmluvných vzťahov tak, že sa systém rozšíri na celý sektor, vrátane veľkých maloobchodných reťazcov;

38. navrhuje podporiť účasť výrobcov a ich začlenenie do organizácií, ktoré by boli schopné spracovávať mlieko, a znížiť tak počet článkov mliekarenského reťazca;

39. navrhuje propagovať vnútornú spotrebu mliečnych výrobkov v EÚ a prijať predpisy týkajúce sa označovania, ktoré by poskytli úplné informácie o pôvode, spôsobe výroby, použitých priemyselných postupoch atď.;

40. navrhuje, aby sa pri komercializácii zakázalo používanie praktík, ktoré vedú k banalizácii mlieka a mliečnych výrobkov, aby sa v ich obchodných postupoch tieto výrobky nepoužívali ako lákadlo;

41. navrhuje zlepšiť fungovanie Európskeho strediska pre monitorovanie trhu s mliekom a mliečnymi výrobkami (*European Milk Market Observatory*) a poskytnúť prostriedky potrebné na to, aby sa toto stredisko stalo skutočným riadiacim nástrojom a nielen nástrojom ex post pozorovania. Na tento účel by mal byť v Európskom stredisku pre monitorovanie trhu vytvorený účinný mechanizmus včasného varovania v prípade hroziacich kríz na trhu. Preto je nevyhnutné, aby stredisko poskytovalo mesačné údaje na nižšej úrovni než sú členské štáty, aby sa zohľadnila rozdielna situácia v európskych regiónoch. Komisia musí oznamovať včasné varovania členským štátom a zainteresovaným stranám a okamžite prijať nevyhnutné opatrenia;

Plne využívať opatrenia z prvého piliera

42. pripomína, že členské štáty môžu rozhodnúť o dobrovoľnej viazanej podpore pre výrobcov mlieka do výšky určitého percenta ich vnútroštátneho finančného balíka z prvého piliera a môžu poskytnúť istú platbu pre oblasti s prírodnými obmedzeniami, a to až do výšky 5 % vnútroštátneho finančného balíka. Pokiaľ ide o najvzdialenejšie regióny Európskej únie, ustanovenia programu POSEL („program osobitných alternatív pre odľahlosť a ostrovny charakter“) sú navrhnuté tak, aby zohľadňovali geografické a hospodárske znevýhodnenia týchto oblastí, ale nie aby čelili krízam vyvolaným dereguláciou trhu s mliekom;

43. vzhľadom na dodatočné náklady spojené s výrobou a transformáciou v najvzdialenejších regiónoch sa domnieva, že na program POSEI je potrebné vyčleniť dodatočné prostriedky, ktoré umožnia odškodniť výrobcov mlieka za následky vzniknuté dereguláciou trhov, a zaručia im, že zostanú konkurencieschopní v porovnaní s výrobcami z iných častí EÚ;

44. obáva sa však, že vzhľadom na to, že sa každá krajina môže rozhodovať po svojom, medzi chovateľmi v Európskej únii sa objavujú veľmi rozdielne typy a úrovne podpory, a že prerozdeľovanie ostáva s ohľadom na rozdiely vo výrobných nákladoch stále často veľmi nedostatočné;

Zhodnotiť opatrenia z druhého piliera

45. konštatuje, že členské štáty môžu reagovať na osobitné potreby mliekarenského sektora prostredníctvom strategického prístupu, v rámci ktorého môžu vypracovať tematické čiastkové programy zamerané napríklad na obmedzenie reštrukturalizácie mliečneho hospodárstva;

46. konštatuje, že v rámci podpory pre oblasti s prírodnými obmedzeniami a inými osobitnými obmedzeniami sa počíta so zvýšenými vyrovnávacími príplatkami za stratu príjmu a zvýšené výrobné náklady;

47. domnieva sa, že toto ustanovenie sa musí vzťahovať aj na výrobcov mlieka v prípade, že by pôsobili v oblasti s prírodnými obmedzeniami. Tieto príplatky sú mimoriadne dôležité na to, aby sa predchádzalo opúšťaniu poľnohospodárskej pôdy a vyludňovaniu vidieka;

48. konštatuje však výrazný pokles rozpočtových prostriedkov, ktoré sú k dispozícii na politiku rozvoja vidieka na úrovni Európskej únie, čo by mohlo oneskoriť modernizáciu malých poľnohospodárskych podnikov, a tým im brániť plniť požiadavky v oblasti ochrany životného prostredia;

49. v záujme životaschopnejšej budúcnosti podporuje udržateľné investície do poľnohospodárskych podnikov a popularizačných činností na zlepšenie výťažnosti a účinnosti poľnohospodárskych podnikov, napr. prostredníctvom lepších dojacích zariadení, lepších šľachtiteľských postupov a systémov IKT, a na zvýšenie bezpečnosti na pracovisku. Podporuje preto ďalšie opatrenia Európskej komisie a EIB, ktorými sa majú zabezpečiť investície a likvidita v tomto odvetví;

50. obáva sa toho, že povinnosť spolufinancovania vzťahujúca sa na opatrenia druhého piliera bude mať za následok výrazné rozdiely medzi výrobcami, a to vzhľadom na rozdiely v rozpočtových zdrojoch, ktoré existujú medzi členskými štátmi;

51. uznáva, že je potrebné zabezpečiť koherentnosť politiky EÚ v oblasti boja proti klimatickým zmenám a politiky v oblasti bezpečnosti potravín. Odporúča podporovať výrobné systémy mlieka, ktoré sú z hľadiska emisií uhlíka najúčinnnejšie a environmentálne najudržateľnejšie;

52. odporúča, aby sa v rámci dlhodobého strategického prístupu rozvíjala podpora produkcie mlieka v znevýhodnených oblastiach s posilneným právnym rámcom;

Ostatné opatrenia

53. navrhuje posilniť „program pomoci na poskytovanie ovocia, zeleniny, banánov a mlieka vo vzdelávacích zariadeniach“ a vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že Európska komisia sa vo svojom pracovnom programe na rok 2015 rozhodla odložiť legislatívny návrh počas diskusie v Európskom parlamente a Rade dovtedy, kým nebudú známe výsledky nového hodnotenia programov podpory konzumácie ovocia a mlieka v školách;

54. domnieva sa totiž, že distribúcia mlieka v školách by mohla mať skutočný vplyv na regionálnej úrovni, pričom by sa začalo s cieľovým zásobovaním územných samosprávnych celkov miestnymi výrobkami s vysokou environmentálnou kvalitou v rámci krátkych reťazcov, a umožnila by tiež deťom, aby si vytvorili vzťah k poľnohospodárstvu;

55. domnieva sa, že by sa mala plne využívať výskumná činnosť na vývoj vysokohodnotných inovačných mliečnych výrobkov na trhoch s vysokým rastom, ako sú medicínske výživové produkty a výživové produkty pre deti a športovcov;

56. domnieva sa, že prioritný význam by mal mať výskum, vývoj a inovácie, aby mohli spracovatelia lepšie čeliť medzinárodnej konkurencii;

Príklady dostupných nástrojov mimo Európskej únie

57. konštatuje, že v Spojených štátoch boli v rámci poľnohospodárskeho zákona z roku 2014 zrevidované spôsoby podpory pre mliekarenský sektor. V novom programe na ochranu marží výrobcov mlieka sa navrhuje odškodnenie v prípade, keď rozdiel medzi cenami mlieka a nákladmi na krmivo pre dobytok klesne pod stanovenú hodnotu. Minimálna marža na náklady na krmivo je zaručená z verejných prostriedkov a existuje možnosť zvoliť si vyššiu maržu, a to na náklady výrobcov. Prostredníctvom týchto nových ustanovení bez maximálneho stropu, ktoré sa vzťahujú na veľké stáda, sa podporí zvyšovanie produkcie a vývozu Spojených štátov;

58. konštatuje, že v Kanade úprava produkcie na vnútornom trhu a indexácia cien mlieka vychádzajú skôr zo skutočných výrobných nákladov než z cien na svetovom trhu. Vďaka tomuto mechanizmu je cena mlieka podstatne stabilnejšia a vyššia ako v Európe. Tento mechanizmus riadenia ponuky je založený na organizácii výrobcov zoskupených v jednej obchodnej agentúre na provinciu;

59. navrhuje, aby sa Európska komisia inšpirovala týmito modelmi s cieľom prehodnotiť typ podpory a systém usporiadania organizácií výrobcov mlieka podľa veľkých výrobných oblastí;

Návrhy sformulované na európskej úrovni

60. konštatuje, že výbor Európskeho parlamentu pre poľnohospodárstvo prijal 23. a 24. januára 2013 kompromisný pozmeňujúci návrh k Dantinovej správe (jednotná spoločná organizácia trhov) o mechanizme, ktorý v prípade vážnej krízy počíta s poskytnutím pomoci tým výrobcom, ktorí dobrovoľne znížia svoju produkciu;

61. navrhuje, aby sa vytvorilo európske monitorovacie stredisko, ktoré by analyzovalo údaje týkajúce sa zakladania nových podnikov v mliekarenskom sektore;

62. konštatuje, že program zvyšovania zodpovednosti trhov, ktorý navrhla Európska mliekarenská rada (*European Milk Board*) a ktorý sa má uplatňovať vtedy, keď trhu s mliekom hrozí nerovnováha, predstavuje pružný a málo nákladný návrh, ktorý by sa mal posúdiť z hľadiska svojej uskutočniteľnosti a účinnosti, pričom rok 2014 by mal byť testovacím rokom;

63. keďže dobrovoľné kódexy správania nie sú účinné, odporúča, aby Európska komisia predložila návrhy, ktorými sa zabezpečí spravodlivé zaobchádzanie so všetkými subjektmi dodávateľského reťazca, najmä pokiaľ ide o tekuté mlieko a mliečne výrobky, a ktorými sa obmedzia protikonkurenčné praktiky, ktoré nie sú zlučiteľné so zachovaním udržateľných dodávateľských reťazcov;

64. kladie si predovšetkým otázku o možnostiach, ktoré ponúka nariadenie o jednotnej spoločnej organizácii trhov, a najmä jeho články 219, 221 a 222, na realizáciu takéhoto návrhu;

Záver

65. konštatuje, že v mnohých členských štátoch a regiónoch predstavuje produkcia mlieka základný pilier regionálneho hospodárstva a poľnohospodárskej pridanej hodnoty. Spracovanie mlieka na rôzne druhy syrov vďaka tisícročným tradíciám, ktoré sú špecifické pre každý európsky región a krajinu, rozhodujúcim spôsobom prispieva k identite oblastí a pozitívnemu vnímaniu európskeho poľnohospodársko-potravinárskeho priemyslu vo svete. Okrem toho výroba syrov pomáha zachovať pracovné miesta vo vidieckych oblastiach, zaručiť ochranu prírodnej krajiny a obmedzovať straty poľnohospodárskej pôdy v dôsledku urbanizácie;

66. odporúča európskym orgánom, aby zaviedli dodatočné pružné a účinné nástroje na stabilizáciu trhu s mliekom, a tým aj príjmov producentov mlieka v čase krízy, najmä zvýšením účinnosti opatrení na riadenie rizík s osobitným dôrazom na opatrenia na stabilizovanie príjmov v súvislosti s volatilitou trhových cien a na opatrenia na garantovanie cien mlieka. Ak chceme zaistiť bezpečnosť potravín, je potrebné zjednodušiť postupy, znížiť byrokraciu a odstrániť administratívne zaťaženie;

67. odporúča orgánom Európskej únie, aby v záujme podnietenia vývozu európskych mliečnych výrobkov s oficiálnymi značkami kvality (CHZO, CHOP atď.) do tretích krajín podporovali investície do logistických vývozných platforiem, vzdelávanie odborníkov a propagačné opatrenia zamerané na nové trhy;

68. odporúča orgánom EÚ, aby v rámci pripravovaných medzinárodných dohôd posilnili ochranu európskych výrobkov s označením CHOP a CHZO aj z hľadiska boja proti falšovaniu a napodobovaniu európskych výrobkov;
69. pre horské mliekarenské oblasti žiada konvergenciu vyrovnávacích príspevkov za prírodné znevýhodnenia, obnovu pomoci na zber mlieka (ktorá by bola spolufinancovaná z rozpočtu spoločnej poľnohospodárskej politiky) a podporu pri propagovaní a rozvíjaní označenia „horský“ pre mliečne výrobky, pod podmienkou dostatočnej úrovne potravinovej sebestačnosti;
70. žiada, aby sa vypracoval rozsiahly plán rozvoja vidieka pre pobaltské krajiny, Bulharsko, Rumunsko, Slovinsko, veľkú časť Poľska a Grécko. Tieto krajiny, v ktorých sa produkcii mlieka venuje väčšina poľnohospodárskych podnikov, ktorých budúcnosť sa po zrušení kvót javí ohrozená, majú naozaj malé stáda, hoci tieto chovy sú dnes základom vidieckej štruktúry.

V Bruseli 16. apríla 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Na ceste k integrovanému prístupu ku kultúrnemu dedičstvu Európy

(2015/C 195/04)

Spravodajkyňa:	Cristina Mazas Pérez-Oleaga (ES/ELS), ministerka pre ekonomické záležitosti, dane a zamestnanosť, autonómna oblasť Kantábria
Referenčný dokument:	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Na ceste k integrovanému prístupu ku kultúrnemu dedičstvu Európy
	COM(2014) 477 final

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV,

Rozmanitosť kultúrneho dedičstva a integrovaný prístup k tomuto dedičstvu

1. víta oznámenie s názvom „Na ceste k integrovanému prístupu ku kultúrnemu dedičstvu Európy“, ktorého cieľom je skúmať hospodárske a spoločenské účinky kultúrneho dedičstva a poukázať na to, že Európa sa dostala na križovatku. Na výzvy v odvetví kultúrneho dedičstva môžeme reagovať prostredníctvom strategického, holistického a integrovaného prístupu. Osobitne víta, že oznámenie kladie dôraz na využitie príležitostí v záujme inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu a stimuluje k tomu, aby sa v plnej miere využili finančné prostriedky Únie vyčlenené pre oblasť kultúrneho dedičstva. Európsky výbor regiónov súhlasí s tým, že v záujme uplatnenia osvedčených praktických riešení a realizácie výmeny nápadov je potrebná užšia a koordinovaná spolupráca na miestnej, ako aj celoeurópskej úrovni a ponúka svoju podporu pri ďalšom rozvoji tejto spolupráce;
2. uznáva dlhodobú úspešnú činnosť Európskej rady v oblasti kultúrneho dedičstva a podporuje ďalšiu užšiu spoluprácu v oblasti regulácie a praxe. Vyzdvihuje Rámcový dohovor o ochrane kultúrneho dedičstva z Fara, ktorý je v súlade s tematickým okruhom oznámenia Komisie a ktorý chráni všetky formy kultúrneho dedičstva v Európe, keďže všetky spolu predstavujú spoločný zdroj pamäte, porozumenia, identity, spolupatričnosti a tvorivosti⁽¹⁾. Zároveň so záujmom sleduje svetové fórum UNESCO o kultúre a kultúrnych odvetviach, ktorého ciele sú synergické s postojom Európskeho výboru regiónov zameraným na to, aby sa v rozvojovom programe na obdobie po roku 2015 v plnej miere zohľadnila zásada subsidiarity a realizovala úplná integrácia oblasti kultúry a kultúrneho dedičstva⁽²⁾;
3. zdôrazňuje, že každá úroveň riadenia zohráva prostredníctvom aktívneho zapojenia zainteresovaných subjektov dôležitú úlohu v oblasti ochrany a podpory európskeho kultúrneho dedičstva, ako aj v oblasti prínosu rozmanitosti kultúrneho dedičstva k hospodárskemu rozmachu, aj vzhľadom na výzvy 21. storočia. V súlade s Lisabonskou zmluvou EÚ rešpektuje vlastnú kultúrnu a jazykovú rozmanitosť a zabezpečuje ochranu a ďalšie šírenie európskeho kultúrneho dedičstva⁽³⁾. Únia prispieva k rozkvetu kultúr členských štátov, pričom rešpektuje zásadu subsidiarity a ich národnú a regionálnu rozmanitosť a zároveň zdôrazňuje spoločné kultúrne dedičstvo⁽⁴⁾. Kultúrna, historická a spoločenská rozmanitosť je zdrojom budúcich inovácií v hospodárstve, vede, umení, politike a v každodennom živote;

⁽¹⁾ Rámcový dohovor Európskej rady o hodnote kultúrneho dedičstva pre spoločnosť prijatý 27. októbra 2005 vo Fare.

⁽²⁾ Kultúra, tvorivosť a udržateľný rozvoj. Výskum, inovácia a príležitosti; vyhlásenie z Florencie – 3. svetové fórum UNESCO o oblasti kultúry a kultúrneho priemyslu (FOCUS) zo 4. októbra 2014.

⁽³⁾ Zmluva o EÚ, článok 3, ods. 3.

⁽⁴⁾ Článok 167 ZFEÚ.

4. zdôrazňuje, že kultúrne dedičstvo je organickou súčasťou kultúrneho a tvorivého odvetvia a predstavuje súhrn vecných, duševných a prírodných zdrojov, statkov a poznatkov zdedených z minulosti, ktoré môžu pomôcť vytvárať imidž miest a regiónov a taktiež v zásadnej miere prispieť k plneniu cieľov stratégie Európa 2020 a k spoločenskej súdržnosti. Ide o verejný statok a spoločnú hodnotu, ktorej spoznávaním je možné plánovať budúcnosť. Zachovanie dedičstva, jeho využívanie a zabezpečenie jeho udržateľnosti v budúcnosti je spoločným cieľom, úlohou a zodpovednosťou. Pokiaľ ide o ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva členských štátov EÚ, výbor schvaľuje význam, ktorý oznámenie kladie na článok 36 Zmluvy ⁽⁵⁾, nariadenie Rady (ES) č. 116/2009 o vývoze tovaru kultúrneho charakteru ⁽⁶⁾ a smernicu 2014/60/EU o navrátení predmetov kultúrnej hodnoty nezákonne vyvezených z územia členského štátu;

5. nazdáva sa, že úloha, ktorú zohráva oblasť kultúrneho dedičstva, je ešte stále podceňovaná a na plnenie cieľov spojených s kultúrnym dedičstvom sa vynakladá čoraz menej štátnej pomoci. Vzhľadom na to, že kultúrne dedičstvo je viac ako len ekonomická hodnota, a na škrtky vo financovaní, ktoré naň môžu vplývať, treba hľadať aj nové spôsoby financovania na zachovanie obrovského kultúrneho dedičstva Európskej únie. V tejto súvislosti víta pokrok, ktorý dosiahla Európska komisia v oblasti tvorby právnych predpisov, ako aj rozšírenie pôsobnosti všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách ⁽⁷⁾ v rámci modernizácie štátnej pomoci na pomoc zameranú na podporu kultúry a kultúrneho dedičstva, pričom sa uznáva, že kultúrne dedičstvo je dôležitým nástrojom na vytváranie pracovných miest a takisto sprostredkúva identity a hodnoty formujúce spoločnosť. Štátna pomoc preto musí zohľadňovať tieto osobitosti;

6. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v oznámení sa neodkazuje na prírodné dedičstvo, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou kultúrneho dedičstva. V tejto súvislosti víta skutočnosť, že v nariadení Komisie (EÚ) č. 651/2014 ⁽⁸⁾, v ktorom sa jasne konštatuje, že „keďže prírodné dedičstvo má často zásadný význam pri vytváraní dedičstva umeleckého a kultúrneho, zachovanie kultúrneho dedičstva v zmysle tohto nariadenia by sa malo chápať tak, že zahŕňa aj prírodné dedičstvo viazané na kultúrne dedičstvo alebo formálne uznané príslušnými verejnými orgánmi daného členského štátu“;

7. víta presadenie prístupu vymedzeného v nedávno revidovanej smernici 2014/52/EÚ týkajúcej sa hodnotenia environmentálneho vplyvu ⁽⁹⁾, na základe ktorého je potrebné v súvislosti s jednotlivými verejnými a súkromnými projektmi zohľadniť aj účinok na kultúrne dedičstvo. Tieto opatrenia Únie stimulujú opatrenia prijímané zo strany miestnych a regionálnych orgánov v oblasti kultúry a, pokiaľ ide o ich komplexné plány miestneho a územného rozvoja, aj vytváranie a realizovateľnosť integrovanej ochrany a zachovanie kultúrneho dedičstva;

8. upozorňuje na skutočnosť, že ničenie kultúrnych statkov, ako aj nepovolené vykopávky a nezákonné obchodovanie s kultúrnymi dielami ohrozuje udržateľnosť a ochranu kultúrneho dedičstva a predstavuje naďalej otázku, ktorá si vyžaduje kolektívne opatrenia na európskej a medzinárodnej úrovni. Takéto opatrenia si vyžadujú komunikáciu a úzku spoluprácu, do ktorej budú zapojené členské štáty EÚ, ako aj kandidátske krajiny a tretie krajiny. Výbor víta zavedenie informačného systému o vnútornom trhu (IMI), ktorý bol vytvorený nariadením (EÚ) č. 1024/2012, a očakáva, že bude zriadený modul systému IMI, ktorý bude špeciálne prispôbený kultúrnym statkom, čím by sa malo uľahčiť vykonávanie smernice 2014/60/EÚ;

⁽⁵⁾ Článok 36 Zmluvy počíta so zákazom alebo obmedzením dovozu, vývozu alebo tranzitu z dôvodu ochrany národných kultúrnych pokladov, ktoré majú umeleckú, historickú alebo archeologickú hodnotu.

⁽⁶⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 116/2009 o vývoze tovaru kultúrneho charakteru obsahuje ustanovenia, ktoré zabezpečujú, aby vývoz tovaru kultúrneho charakteru podliehal jednotnej kontrole na vonkajších hraniciach Únie. Tovar kultúrneho charakteru zahŕňa, okrem iného, produkty pochádzajúce priamo z vykopávok, nálezy alebo archeologické náleziská na území členského štátu.

⁽⁷⁾ Nariadenie Komisie (ES) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 Zmluvy. (Pomoc na podporu investícií v oblasti kultúry a zachovania kultúrneho dedičstva predstavuje 100 miliónov EUR a prevádzková pomoc 50 miliónov EUR za podnik).

⁽⁸⁾ Odôvodnenie 72.

⁽⁹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/52/EÚ zo 16. apríla 2014, ktorou sa mení smernica 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie.

9. domnieva sa, že Komisia by mala efektívne riešiť otázku neexistujúcich údajov na úrovni EÚ o príspevku kultúrneho dedičstva k hospodárskemu rastu a sociálnej súdržnosti. Preto žiada, aby sa vytvorila a sprevádzkovala európska databáza, ku ktorej môžu prispieť rôzne projekty zamerané na túto oblasť⁽¹⁰⁾. Taktiež povzbudzuje rozvoj noriem, ktoré môžu byť základom pre vypracovanie niektorých analýz nákladov a prínosov, ktoré môžu vyjadriť rozsah ekonomického a spoločenského príspevku kultúrneho dedičstva, a tak vyzdvihnúť skutočný prínos tohto dedičstva, z ktorého môžu vychádzať dodatočné opatrenia na jeho ochranu.

10. podporuje otvorenú metódu koordinácie vytvorenú v rámci európskeho programu pre kultúru, ktorá okrem stanovenia strategických cieľov vytvára štruktúru pre spoluprácu v oblasti kultúry, pomáha pri komunikácii medzi členskými štátmi, šírení osvedčených postupov a vzájomnom učení. VR odporúča, aby sa v spolupráci s Európskou komisiou preskúmala možnosť, či by VR mohol mať aj po roku 2015 zastúpenie v pracovných skupinách fungujúcich na základe nového pracovného programu pre kultúru. Okrem toho opakovane poukazuje na to, že je potrebné, aby zástupcovia členských štátov viedli systematické konzultácie s miestnymi a regionálnymi aktérmi v záujme čo najspôhlivejšieho nastoľovania otázok⁽¹¹⁾ a aby sa odborné znalosti, vedomosti, skúsenosti na miestnej a regionálnej úrovni, tvorivé a inovatívne nápady a výsledky dosiahnuté v kľúčových oblastiach mohli prejavovať prostredníctvom šírenia osvedčených postupov;

Kultúrne dedičstvo a identita

11. poukazuje na to, že kultúrne dedičstvo je jedným z ústredných prvkov miestnej, územnej, národnej a európskej identity, ktorej zachovanie, ochrana a posilňovanie na miestnej a územnej úrovni je dôležitým faktorom udržateľnosti, keďže prostredníctvom tejto identity sa uchovávajú hodnoty spoločenských pre budúce generácie a zabezpečí sa zachovanie tradičných osobitostí a vedomostí. Kultúrne dedičstvo sa zameriava na spoločnosť a zohráva dôležitú úlohu v boji proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu, keďže je zdrojom hospodárskeho rozvoja a sociálnej súdržnosti. Oboznámenie sa s kultúrnymi dedičstvom na miestnej a regionálnej úrovni by malo byť pevnou súčasťou všetkých formálnych učebných osnov;

12. vyzdvihuje skutočnosť, že miestne kultúrne hodnoty, akými sú umelecké, literárne, audiovizuálne a architektonické diela, tvorivé práce, súčasná kultúra, remeslá, ľudové umenie, archeologické, historické, náboženské a etnografické dedičstvo, nárečia, hudba, potravinárske výrobky a gastronómia, miestne a prírodné danosti, tradičné odborné znalosti a vedomosti, spôsobilosti, živé tradície atď., úzko súvisia s identitou, ktorá je založená na vecnom, duchovnom a prírodnom dedičstve spoločenských. Pripomína, že rozvoj kultúry na miestnej úrovni posilňuje miestnu identitu a osobitosť. Zmes rôznych identít založených na vzájomnom rešpektovaní taktiež pomáha pri vytváraní spoločného kultúrneho dedičstva. Vznikajú kultúrne produkty, a tým sa vytvára jedinečná hodnota spojená s konkrétnym miestom. Tieto kultúrne faktory sú dôležité aj na európskej úrovni⁽¹²⁾;

13. zdôrazňuje, že územná identita sa vytvára prostredníctvom duševného kultúrneho dedičstva, ktorého využitie pomáha rozvíjať danú oblasť. V rámci cezhraničnej a nadnárodnej spolupráce sa preberá množstvo osvedčených postupov na základe vytvárania stratégie založenej na duševných kultúrnych zdrojoch, ktorá tým, že sa zameriava na jedinečný a osobitý charakter, upozorňuje na to, na čo môžeme byť hrdí, a zároveň posilňuje príťažlivosť daného miesta a regiónu z hľadiska podnikania a konkurencieschopnosti jednotlivých oblastí⁽¹³⁾ a pomáha vytvárať pracovné miesta;

14. konštatuje, že ochrana kultúrneho dedičstva prispieva k rozvíjaniu identity prostredníctvom zvyšovania informovanosti o hodnotách dedičstva tým, že podporuje pocit spolupatričnosti, prepája ich s koncepciami rozvoja verejného priestoru a predstavuje prínos v oblasti ich využívania. Toto môže prispieť k rozvoju spoločenského partnerstva spolu s verejno-súkromnými partnerstvami, pričom trvalé úsilie o zachovanie kultúrnych hodnôt môže pomôcť pri tvorbe pracovných miest a podporiť sociálne hospodárstvo. V tejto súvislosti považuje za dôležité, aby sa vymieňali skúsenosti medzi jednotlivými členskými štátmi, pokiaľ ide o súpis a celkovú ochranu miestneho dedičstva.

⁽¹⁰⁾ Projekt uvedený v oznámení Komisie pod názvom: „Kultúrne dedičstvo má význam pre Európu: Na ceste k európskemu indexu pre oceňovanie kultúrneho dedičstva“ môže byť účinným prínosom k zhromažďovaniu údajov na európskej úrovni týkajúcich sa príslušnej problematiky získaných z prieskumov vykonaných na národnej, regionálnej, miestnej a/alebo odvetvovej úrovni.

⁽¹¹⁾ CdR 2391/2012 fin.

⁽¹²⁾ CdR 2391/2012 fin.

⁽¹³⁾ Pozri napr. nadnárodnú spoluprácu v rámci projektu „Cultural Capital Counts“, ktorý združuje desať oblastí v šiestich stredo-európskych krajinách (2011 – 2014) s tým spoločným cieľom, aby sa so zreteľom na živé tradície, odborné znalosti a spôsobilosti poskytla pomoc pri rozvoji týchto oblastí a aby sa na základe tejto spolupráce využívalo ich kultúrne dedičstvo. Projekt sa realizuje prostredníctvom spolufinancovania z EFR v rámci programu CENTRAL EUROPE.

Kultúrne dedičstvo ako hospodársky zdroj

15. považuje za dôležité, že politika v oblasti udržateľného rozvoja kultúrneho dedičstva má z krátkodobého, strednodobého aj dlhodobého hľadiska pozitívny vplyv na hospodársky rozvoj a na kvalitu života v príslušnom regióne. Oblasť kultúrneho dedičstva môže byť hybnou silou pri plánovaní rozvoja na miestnej a regionálnej úrovni, rozvoji tvorivých odvetví a pri rozsiahlejšom sprístupňovaní kultúrnych statkov, čím prispieva k hospodárskemu rastu. Dôležitou otázkou v súvislosti s konkurencieschopnosťou je otvorenosť vo vzťahu k inovatívnym riešeniam v oblasti ochrany kultúrneho dedičstva aj prostredníctvom verejno-súkromných partnerstiev;

16. zdôrazňuje, že je potrebné, aby sa oblasť kultúrneho dedičstva, kultúry, tvorivosti a ich hlavné iniciatívy viac integrovali do revidovanej stratégie Európa 2020 a aby táto stratégia zohľadnila preukázaný prínos kultúrneho dedičstva pre hospodárstvo;

17. považuje za potrebné, aby bolo v súvislosti s kultúrnymi a tvorivými odvetviami týkajúcimi sa kultúrneho dedičstva k dispozícii viacero zdrojov v rozpočtoch nových fondov Únie (napr. EFRR, ESF, EPFRV, EFRH) a programov (napr. program Tvorivá Európa, RP7) a aby bola oblasť kultúrneho dedičstva lepšie integrovaná do nového finančného cyklu EÚ (2014 – 2020). Osobitne víta, že v politikách a programoch EÚ⁽¹⁴⁾ sa mapujú aktivity zamerané na oblasti kultúrneho dedičstva. Výbor nabáda k tomu, aby sa v záujme tvorivého a inovatívneho vytvárania a realizácie cieľov regionálnych stratégií v oblasti kultúry v plnej miere využívali zdroje Únie. V záujme zabezpečenia efektívnosti je naďalej veľmi dôležité, aby medzi fondmi a programami Únie existovala čo najväčšia súčinnosť. K tomuto účelu prispieva usmernenie Európskej komisie, štrukturálny a investičný fond, iniciatíva Horizont 2020, ako aj ostatné programy Únie, ktoré riadi priamo Európska komisia, pokiaľ ide o koordináciu v oblasti výskumu, inovácie a konkurencieschopnosti, súčinnosť a jej doplnujúci charakter⁽¹⁵⁾;

18. vyzdvihuje skutočnosť, že okrem rozvoja hospodárstva, stratégií a programov regionálneho, územného a mestského rozvoja by bolo mimoriadne vhodné zohľadniť aj zachovanie kultúr, ktoré sú nositeľmi hodnôt, a kultúrnych zdrojov, ako aj zaťažiteľnosť životného prostredia a krajiny a ekologické hľadiská. Zásahy, opatrenia a nástroje šetrné k životnému prostrediu a prírode a účinné z energetického hľadiska, ktoré by mohli zabrániť účinkom prírodných katastrof (napr. povodňami), alebo katastrofám zapríčineným človekom, zohrávajú dôležitú úlohu pri zmierňovaní účinkov zmeny klímy a pokiaľ ide o účinnosť rozvoja vychádzajúceho z miestnych a regionálnych daností;

19. považuje za dôležité, aby sa budovy využívali so zreteľom na kultúrne dedičstvo, ktoré môže poskytnúť lokalitám kultúrneho dedičstva nové funkcie v rámci obnovy miest a so zapojením malých a stredných podnikov prispieť k zvyšovaniu zamestnanosti a vytváraniu pracovných miest. Profesionálna dôveryhodnosť obnovy budov sa zvýši, ak sa práce realizujú nielen s tradičnými materiálmi, ale aj s tradičnými a súčasnými technikami. Tieto znalosti, ako aj samotná pamiatka sa musia zachovať a ďalej odovzdávať v rámci odbornej prípravy. Na trhu bude dopyt po kvalifikovanej a špecializovanej pracovnej sile. Na miestnej a regionálnej úrovni existuje veľa príkladných osvedčených postupov, pokiaľ ide o podporu tvorivého prostredia, využitie možností, ktoré ponúka kultúrna rozmanitosť, a integráciu stratégií v oblasti kultúry do rozvoja na miestnej a regionálnej úrovni v snahe realizovať ciele stratégie Európa 2020, pričom Európsky výbor regiónov prispieva k šíreniu vedomostí a výmene skúseností v tejto oblasti. Tieto praktické prístupy a modely napomáhajú pri tvorbe udržateľného kultúrneho ekosystému a stimulujú tvorivého podnikateľského ducha;

20. Povzbudzuje miestne a regionálne samosprávy, aby sa zapájali do správy architektonického dedičstva a historických budov, ktoré sú v mnohých prípadoch verejnými budovami, a aby tieto budovy využívali rôznymi spôsobmi, aby boli zdrojom príjmov a aby bola zabezpečená ich údržba a udržateľnosť. Poukazuje na to, že program európskych hlavných miest kultúry je takisto dôležitým príspevkom Únie k zachovaniu a pretransformovaniu architektonického dedičstva, v rámci ktorého sa môžu revitalizovať viaceré historické lokality, časti obcí a mestské štvrte, spolu s procesmi zameranými na riadenie a úvahy týkajúce sa priemyselného dedičstva a priemyselných lokalít;

⁽¹⁴⁾ European Commission – Mapping of Cultural Heritage actions in European Union policies, programmes and activities (Európska komisia – Mapovanie aktivít v oblasti kultúrneho dedičstva v politikách, programoch a činnostiach Európskej únie), http://ec.europa.eu/culture/library/reports/2014-heritage-mapping_en.pdf.

⁽¹⁵⁾ Enabling synergies between European Structural and Investment Funds, Horizon 2020 and other research, innovation and competitiveness-related Union programmes – Guidance for policy-makers and implementing bodies. (Umožniť súčinnosť medzi európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi, iniciatívou Horizont 2020 a inými programami Únie spojenými s výskumom, inováciou a konkurencieschopnosťou – Usmernenie pre tvorcov politik a vykonávacie orgány), http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/synergy/synergies_en.pdf.

21. vyzdvihuje skutočnosť, že miestne a regionálne samosprávy sú najbližšie k obyvateľom a majú zodpovednú úlohu pri vytváraní pocitu zodpovednosti za ochranu vytvoreného a prirodzeného prostredia, dosiahnutí pozitívnej zmeny v myslení ľudí a aktivovaní obyvateľov v tomto smere. Bežným postupom by malo byť pravidelné monitorovanie stavu architektonického dedičstva. Úrady by mali takisto šíriť postupy v oblasti údržby pamiatok a poskytovať školenia svojim zamestnancom, ako aj majiteľom pamiatok;

22. opakovane pripomína, že politika zameraná na MSP musí byť v záujme maximalizácie počtu pracovných miest a udržateľného hospodárskeho rastu (napr. kultúrne a tvorivé odvetvie) ⁽¹⁶⁾;

23. vo všetkých oblastiach kultúrneho dedičstva sa navrhuje povzbudzovať účasť súkromného kapitálu, čo si vyžaduje daňové stimuly a formovanie verejnej mienky, ktorá bude cítiť zodpovednosť za ochranu hmotného a nehmotného dedičstva. Pripomína, že súkromný sektor hrá často dôležitú úlohu pri podpore kultúry v rámci sociálnej zodpovednosti podnikov tým, že poskytuje dary alebo iné formy podpory, avšak miestne a regionálne samosprávy môžu taktiež prispievať k vytváraniu prostredia, ktoré by umožňovalo čo najlepšie využívanie tejto podpory ⁽¹⁷⁾;

Kultúrny cestovný ruch

24. je presvedčený, že kultúrne dedičstvo je určujúcou hnacou silou inkluzívneho miestneho a regionálneho rozvoja a vytvára značné materiálne statky prostredníctvom podpory udržateľného kvalitného a zodpovedného kultúrneho cestovného ruchu, ktorého rozvoj je založený na materiálnom a duševnom dedičstve miestnych a regionálnych spoločností. Európsky výbor regiónov sa domnieva, že vytváranie súčinnosti medzi stratégiami pre udržateľný cestovný ruch a kultúrnymi a tvorivými priemyselnými odvetviami na miestnej a regionálnej úrovni má v súčasnosti už strategický význam a jeho cieľom je dosiahnuť hospodársky rast, zvyšovanie zamestnanosti a umožniť lepší prístup ku kultúre;

25. upozorňuje však na to, že je potrebné dosiahnuť vhodnú rovnováhu medzi rozširovaním odvetvia kultúrneho cestovného ruchu a ochranou kultúrneho dedičstva;

26. v súvislosti s využitím viacfunkčného potenciálu kultúrneho dedičstva upozorňuje na kultúrne trasy, ktoré sú v rámci krajiny, ako aj za jej hranicami cenným prínosom a ktoré tým, že zapájajú obyvateľov a všetky zúčastnené strany, prispievajú k spoznávaniu miestnych a regionálnych kultúrnych hodnôt a zároveň komplexným spôsobom podporujú zamestnanosť, tvorbu pracovných miest a fungovanie podnikov (napr. výroba a preprava miestnych výrobkov, prevádzkovanie ubytovacích a reštauračných zariadení). Trasy vytvorené na základe tematických koordinačných pravidiel ⁽¹⁸⁾ (ako spoločné väzby) často spájajú menej známe destinácie, regióny a obce, čo prispieva k diverzifikácii ponuky cestovného ruchu a zviditeľneniu kultúrneho (architektonického, územného, kulinárskeho a duševného) dedičstva vidieckych oblastí. Kultúrne trasy (chodníky, cyklotrasy atď.) takisto vo významnej miere prispievajú k zlepšovaniu zdravia obyvateľov;

27. Poukazuje na to, že v rámci kultúrneho cestovného ruchu naviazaného na gastronómiu možno považovať miestne gastronomické špeciality za veľmi významné prvky kultúry, ktoré vďaka miestnym a tradičným poľnohospodárskym výrobkom a potravinám lákajú turistov. Zdôrazňuje, že udržateľná výroba potravín a opatrenia na ochranu rôznorodosti miestneho a regionálneho gastronomického dedičstva prispievajú k vytváraniu nových udržateľných pracovných miest a môžu zohrať dôležitú úlohu pri raste a kohézii na miestnej a regionálnej úrovni;

⁽¹⁶⁾ CdR 151/2011 fin.

⁽¹⁷⁾ CdR 401/2011 fin.

⁽¹⁸⁾ Pozri napr. „Die Sissi Strasse“ (Rakúsko, Nemecko, Maďarsko a Taliansko). Ide o trasu, na ktorej sa nachádzajú kaštieľ, kúrie, parky a kaviarne spájané s Alžbetou Bavorskou, rakúskou cisárovnou a uhorskou kráľovnou.

28. vyzdvihuje silnú pridanú hodnotu programov európskej územnej spolupráce (EZÚS), pokiaľ ide o zachovanie a podporu kultúrneho dedičstva presahujúceho hranice jednotlivých štátov, keďže odstránením týchto hraníc sa prostredníctvom spolupráce na miestnej a regionálnej úrovni zviditeľňuje Európa a jej regióny, mestá a obce. V oblasti kultúrneho cestovného ruchu táto spolupráca podporuje obchodovanie s miestnymi výrobkami a v súvislosti s tvorivými odvetviami umožňuje výmenu odborných znalostí a vedomostí, posilňuje ekonomiku regiónov a získava nové trhy. Prispieva k tomu, aby sa zabránilo zániku tradičných zručností a remesiel, ktoré čelia demografickým výzvam⁽¹⁹⁾. Výbor považuje za dôležité, že makroregionálne rozvojové stratégie môžu v rámci cezhraničnej spolupráce prostredníctvom pretvárania hodnôt kultúrneho dedičstva na produkt cestovného ruchu, ako aj inovatívnymi a tvorivými riešeniami taktiež prispieť k plneniu cieľov v oblasti spoločenskej, hospodárskej a územnej súdržnosti;

Kultúrne dedičstvo v informačnej spoločnosti

29. uznáva, že jednou z výziev Digitálnej agendy pre Európu je digitalizácia kultúrneho dedičstva a pamiatok v Európe, ich sprístupnenie on-line a ich zachovanie pre budúce generácie, v rámci čoho sa dosiahol určitý pokrok⁽²⁰⁾. Pri prístupe ku kultúrnemu dedičstvu a prehodnotení jeho úlohy treba zohľadniť aj skutočnosť, že sa musí umožniť sprístupnenie tohto dedičstva širokej verejnosti, ako aj novému publiku prostredníctvom výhod, ktoré ponúkajú nové technológie, čo pomáha pri budovaní komunity, výmene a rozširovaní poznatkov, vzdelávaní, učení a výskume. Výbor zastáva názor, že digitalizácia a nové technológie zároveň vytvárajú nové možnosti v oblasti inovácie s cieľom zvyšovať konkurencieschopnosť, pričom vďaka sprístupneniu digitalizovaných materiálov v oblasti kultúry pre tvorivé a inovatívne odvetvia dochádza k ich vzájomnému posilňovaniu;

30. vyzdvihuje skutočnosť, že múzeá, knižnice a archívy zohrávajú dôležitú úlohu v oblasti kultúrneho dedičstva pri posilňovaní pocitu spolupatričnosti. V informačnej spoločnosti v 21. storočí by sme sa mali zamyslieť nad úlohou a budúcnosťou obecných knižníc, ktoré vo viacerých členských štátoch riadia a prevádzkujú miestne samosprávy, pokiaľ ide o dostupnosť a šírenie poznatkov o kultúrnom dedičstve. Plánovanie obsahu nových služieb a digitálnych médií by nemalo podliehať len ekonomickým kritériám, ale malo by sa vyvíjať v súlade so sociálnymi a kultúrnymi potrebami⁽²¹⁾. Konferencie, školenia a študijné cesty realizované v rámci partnerských vzťahov medzi mestami by mohli prispieť k výmene skúseností v oblasti hľadania moderných riešení, ako aj pri výmene osvedčených postupov;

31. považuje za dôležitú úlohu, ktorú plnia projekty EÚ pri podpore digitalizácie, ako aj fungovanie kultúrnej platformy Europeana, systému združujúceho on-line obsahy európskych knižníc, múzeí a archívov, ktorého cieľom je sprístupnenie európskeho dedičstva v oblasti kultúry a vedy pre širokú verejnosť. Uznáva, že otázky týkajúce sa autorských práv a uplatňovania práv v on-line prostredí sú zatiaľ naďalej výzvou a podporuje vytvorenie rámcových právnych podmienok digitalizácie;

32. uznáva, že filmové diela a oblasť filmového dedičstva, ktoré sú zdrojom informácií o histórii európskej spoločnosti, predstavujú neoddeliteľnú súčasť európskeho kultúrneho dedičstva a v tejto súvislosti sa odporúča, aby sa lepšie využil ich potenciál v priemyselnej a kultúrnej oblasti. V súvislosti s digitalizáciou filmov a ich sprístupnením on-line sa ešte objavujú prekážky⁽²²⁾, pričom kino zohráva dôležitú kultúrnu úlohu, pokiaľ ide o reprezentovanie kultúry a civilizácie, ktorá je pre jednotlivé národy charakteristická. Digitálna revolúcia a účinok finančného zataženia môže mať za následok neustále zmeny v tomto priemyselnom odvetví na miestnej a regionálnej úrovni. VR preto opakovane žiada, aby sa vyvíjalo spoločné úsilie a rozvíjala spolupráca s cieľom zabrániť tomu, aby kiná s jednou kinosálou zmizli z trhu⁽²³⁾, a povzbudzuje miestne a regionálne orgány, aby využívali zdroje Únie určené na modernizáciu miestnych kín;

⁽¹⁹⁾ Pozri napr. projekt remeselnej akadémie (Maďarsko – Slovinsko): projekt vznikol z dôvodu ohrozenia remeselných zručností. Na tejto forme vzdelávania sa zúčastňoval čoraz menší počet osôb a niektoré priemyselné a umelecké odborné školy sa museli zatvoriť. Vďaka tomuto projektu sa tento trend obrátil, vytvorili sa nové príležitosti pre mladých ľudí a projekt prispel k zachovaniu kultúrneho dedičstva, pričom sa na ňom zúčastnilo viac ako 1 000 podnikateľov.

⁽²⁰⁾ *Survey Report on Digitisation in European Cultural Heritage Institutions 2014* (Prieskumná správa o digitalizácii v stredoeurópskych inštitúciách na ochranu kultúrneho dedičstva v roku 2014) – tematická sieť ENUMERATE (januára 2014).

⁽²¹⁾ CdR 104/2010 fin.

⁽²²⁾ Štvrtá správa o pokroku v oblasti realizácie odporúčania Európskeho parlamentu a Rady o filmovom dedičstve a konkurencieschopnosti súvisiacich priemyselných činností. (Komisia – Správa o pokroku 2012 – 2013) – 1. októbra 2014.

⁽²³⁾ CdR 293/2010 fin.

33. VR zdôrazňuje, že v rámci vzdelávania je dôležité osvojiť si digitálne zručnosti už od útleho veku, čím sa mladej generácii umožní plne ťažiť z nových foriem prístupu ku kultúre a lepšie sa pripraviť na budúce zamestnanie, najmä tým, že sa im a tiež širšej spoločnosti poskytne pomoc pri vyrovnávaní sa s dôsledkami prechodu na digitálne technológie⁽²⁴⁾;

Spoločenská integrácia kultúrneho dedičstva

34. víta skutočnosť, že v oznámení sa uznávajú výsledky programov a iniciatív Únie, ktoré sa zameriavajú na zvyšovanie informovanosti o spoločenských hodnotách kultúrneho dedičstva a ich cieľom je podporovať dialóg medzi kultúrami. Značka „Európske dedičstvo“ a „Európske hlavné mesto kultúry“ sú hodnotnými podujatiami, ktoré vyzdvihujú bohatstvo, rôznorodosť a spoločné aspekty európskych kultúr⁽²⁵⁾, a zdôrazňuje, že je potrebné, aby mestá, ktoré sa o titul uchádzajú, vypracovali na základe miestnych a regionálnych zdrojov špecifický kultúrny program, ktorý by mal výrazný európsky rozmer a bude mať dlhodobý pozitívny vplyv na odvetvie kultúry a na hostiteľské mestá⁽²⁶⁾; Treba pripomenúť, že ak bude spoločnosť vnímať hodnotu európskeho kultúrneho dedičstva ako faktor rozvoja, môže to pomôcť vytvoriť ukazovatele štandardizované v európskom kontexte, ktoré umožnia merať dosah tohto odvetvia na miestne a regionálne hospodárstvo (jednotlivých území) a na tvorbu a zachovanie pracovných miest;

35. nazdáva sa, že zavedenie Európskeho roka kultúrneho dedičstva, v podobe ako ho navrhla Rada Európskej únie⁽²⁷⁾, by pomohlo priblížiť kultúrne dedičstvo širšej verejnosti;

36. uznáva význam ceny Európskej únie za kultúrne dedičstvo a ceny Europa Nostra, ktoré boli vytvorené s cieľom oceniť aktivity vyvíjané v oblasti ochrany kultúrneho dedičstva a šíriť odbornú činnosť v danej oblasti na vysokej úrovni, vzhľadom na to, že táto činnosť zvyšuje angažovanosť občanov, mobilizuje občiansku spoločnosť, miestne a regionálne orgány, súkromné nadácie a podniky pri oživovaní historických pamiatok a lokalít, k čomu prispieva aj nový program „Tvorivá Európa“, ktorý kladie osobitný dôraz na nadnárodné aktivity v sektore kultúry a tvorivej činnosti⁽²⁸⁾;

37. domnieva sa, že treba viac sprísniť sankcie za vandalizmus na pamiatkach, životnom prostredí a jeho umeleckých zložkách a archeologických náleziskách;

38. súhlasí s názorom, že výskumy v oblasti kultúrneho dedičstva podporujú jeho zachovanie, rozvoj a šírenie. Siedmy rámcový program v oblasti výskumu (RP7), Iniciatíva spoločnej tvorby programov (JPI) a iniciatíva Horizont 2020 môžu vďaka podpore aktivít v oblasti výskumu a inovácií zameraných na boj proti zmene klímy a prírodné hrozby a katastrofy zaručiť, že európske kultúrne dedičstvo sa bude rozvíjať dynamicky a udržateľným spôsobom. Výbor víta politický rámec a akčný program Únie pre výskum a inováciu v oblasti kultúrneho dedičstva, ktoré sa začnú realizovať v blízkej budúcnosti, a v tejto súvislosti žiada, aby sa v partnerstve s miestnymi a regionálnymi orgánmi zaviedol mechanizmus spolupráce;

39. zdôrazňuje, že kultúrne statky a služby musia byť prístupné pre všetkých, čím sa znížia rozdiely, pokiaľ ide o životné šance medzi bohatými a chudobnými, medzi obyvateľmi miest a vidieka, mladými a staršími ľuďmi a osobami so zdravotným postihnutím. Programy na znižovanie nerovností môžu byť úspešné len vtedy, ak sa budú do nich zapájať a zúčastňovať sa na nich aj príslušné subjekty, pričom sa rozšíria možnosti prístupu ku kompetenciám. Rovnosť príležitostí je nevyhnutným predpokladom kultúrnej demokracie;

40. považuje za dôležité, aby mladá generácia spoznávala vecné a duševné dedičstvo vlastného regiónu, porozumela záujmom týkajúcim sa ochrany a mohla sa zúčastňovať na propagovaní kultúrnych statkov (napr. Dni európskeho dedičstva). Výbor sa domnieva, že partnerstvá sa môžu vytvárať vďaka týmto poznatkom a ich cieľom je udržateľné využívanie kultúrneho dedičstva a vedomé využívanie životného prostredia. Navrhuje, aby sa v rámci Dní európskeho dedičstva obsah tematického týždňa vymedzil tak, aby obsahoval témy, ktoré sa v oblasti kultúry spájajú v sieti činnosti samospráv;

⁽²⁴⁾ CdR 2391/2012 fin.

⁽²⁵⁾ CdR 191/2011 fin.

⁽²⁶⁾ CDR 2077/2012 fin.

⁽²⁷⁾ Závery Rady o participatívnej správe kultúrneho dedičstva (2014/C 463/01)
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=OJ:C:2014:463:TOC>

⁽²⁸⁾ CdR 401/2011 fin.

41. domnieva sa, že dobrovoľnícka činnosť je sľubnou formou zapájania miestnych obyvateľov a rozvíjania vzťahov v rámci spoločenstva, zohráva dôležitú úlohu pri osvojovaní si poznatkov a vzbudzovaní záujmu o kultúru a pomáha zamedzovať marginalizácii zraniteľných skupín v spoločnosti;

Spolupráca a participatívny prístup

42. v záujme zachovania, rozvoja a zviditeľnenia kultúrneho dedičstva VR považuje za dôležitú ochranu hodnôt, ktoré sa môžu usporiadať do reťazca v oblasti kultúrneho dedičstva, a ich udržateľné využívanie, ako aj to, aby miestne a regionálne orgány a inštitúcie zodpovedné za vzdelávanie, kultúru a kultúrne dedičstvo spolupracovali a systematicky sa rozvíjali prostredníctvom zavedenia zaužívanej praxe, čo by mohlo byť užitočné, pokiaľ ide o poskytovanie všeobecne zrozumiteľných informácií pre obyvateľov. Spolupráca predstavuje vytváranie dôvery, nadväzovanie medziľudských kontaktov a prostredníctvom nej sa zabezpečuje, aby sa na spoločné výzvy hľadali spoločné riešenia;

43. zdôrazňuje významnú úlohu, ktorú plní spolupráca medzi lokalitami a cezhraničná spolupráca partnerských miest s aktívnymi zapojením občanov pri vzájomnom, interaktívnom a poznávacom oboznamovaní sa s kultúrnym dedičstvom na miestnej a regionálnej úrovni. Výbor zdôrazňuje prínos programu Európa pre občanov na úrovni Únie pri vytváraní programov a sietí partnerských miest a projektmi zameranými na historickú pamäť a európsky rozmer, podporuje toleranciu, lepšie porozumenie histórii EÚ a jej rozmanitosti a vytvára spojenie medzi Európou a jej občanmi. VR víta pokračovanie tohto programu aj v novom finančnom cykle EÚ⁽²⁹⁾;

44. odporúča, aby sa zväzilo ocenenie osvedčených postupov v oblasti ochrany kultúrneho dedičstva realizovaného prostredníctvom kontaktov a spolupráce medzi lokalitami, čím sa posilní identita Európskej únie;

45. považuje za dôležité, aby sa na úrovni vidieckych lokalít a miest vytvárala a realizovala tematická spolupráca v oblasti kultúrneho dedičstva a aby sa povzbudzovala aktívna účasť všetkých príslušných aktérov na rozhodovaní, čím sa posilňuje účinné participatívne riadenie. Výbor zdôrazňuje hodnotu a význam viacúrovňového riadenia⁽³⁰⁾, ktorého uplatňovaním sa, okrem iného, uľahčuje šírenie osvedčených postupov v oblasti politiky kultúrneho dedičstva, ďalší rozvoj participatívnej demokracie, vzájomné učenie, vytváranie nových foriem partnerstiev a dialógu a vytváranie efektívnosti a súladu medzi odvetvovými politikami vzťahujúcimi sa na kultúrne dedičstvo;

46. konštatuje, že prehodnotenie významu kultúry a kultúrneho dedičstva je dlhodobým procesom, ktorý sa dotýka všetkých aktérov spoločnosti. Výbor sa domnieva, že úspešnú zmenu postoja môžeme dosiahnuť vtedy, ak sa nám podarí zainteresovať čo najširšiu vrstvu obyvateľstva, a to napr. prostredníctvom znižovania sociálnej nerovnosti, rozvojom spoločenstiev, rozširovaním možností na zapojenie spoločnosti, vytváraním otvorenosti pre prijímanie nových impulzov a rozvíjaním schopností potrebných na vytváranie, spoznávanie a využívanie inovačných zručností a kultúrnych hodnôt. Našou spoločnou úlohou je dosiahnuť, aby sme zapojením každého aktéra umožnili nadobudnúť konkurencieschopné poznatky a vzdelanie, ktoré sú potrebné na to, aby sme mohli úspešne reagovať na výzvy, pred ktorými stojí EÚ. v tejto súvislosti víta a podporuje bod 28 záverov zo zasadnutia Rady pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport z 25. novembra 2014, ktorý obsahuje výzvu, aby sa zväzila možnosť vyhlásiť Európsky rok kultúrneho dedičstva. Prispelo by to k splneniu spoločných cieľov v celoeurópskom kontexte;

47. zdôrazňuje, že kultúra môže zohrávať dôležitú úlohu v rámci zahraničných vzťahov pri prekonávaní rozdielov a uznávaní spoločných a rovnakých hodnôt jednotlivých národov. Preto žiada, aby sa viac zviditeľnili kultúrne vzťahy na vysokej úrovni a v tejto súvislosti berie na vedomie nedávno vyvíjané úsilie o začlenenie kultúrnej diplomacie do vonkajších vzťahov Európskej únie, a to najmä prostredníctvom prípravnej akcie Kultúra vo vonkajších vzťahoch EÚ;

48. poukazuje na potrebu posilniť aj spoluprácu zameranú na boj proti nelegálnemu obchodovaniu s predmetmi kultúrnej hodnoty. Preto žiada členské štáty, aby ratifikovali dohovor UNESCO z roku 1970 a dohovor UNIDROIT z roku 1995 a zaručili ich účinné uplatňovanie prostredníctvom vhodného prispôsobenia vnútroštátneho práva a posilnenia polície a colnej kontroly na hraniciach EÚ.

V Bruseli 16. apríla 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

⁽²⁹⁾ Nariadenie Rady 390/2014/EÚ, ktorým sa na obdobie rokov 2014 – 2020 ustanovuje program Európa pre občanov.

⁽³⁰⁾ Charta viacúrovňového riadenia v Európe.

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Lepšie vykonávanie Územnej agendy Európskej únie 2020

(2015/C 195/05)

Spravodajca: Marek Woźniak (PL/EELS), maršálek Veľkopolského vojvodstva**I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA**

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. zdôrazňuje, že územná agenda EÚ predstavovala už od začiatku politický rámec pre opatrenia vytvorené na podporu polycentrického územného rozvoja EÚ. Zodpovednosť za politické opatrenia majú hlavne miestne a regionálne samosprávy, členské štáty a tiež európske inštitúcie;
2. pripomína, že cieľom územnej agendy je poskytovať strategické usmernenia pre územný rozvoj, podporovať začlenenie územného rozmeru do rôznych oblastí politiky na všetkých úrovniach riadenia a tiež zabezpečovať realizáciu stratégie Európa 2020 v súlade so zásadami územnej súdržnosti ⁽¹⁾;
3. ľutuje, že územná agenda na niekoľko rokov zmizla zo zoznamu politických priorít, a preto oceňuje, že súčasná trojica predsedníctiev Taliansko – Lotyšsko – Luxembursko sa o túto tému tak veľmi zaujíma;
4. zdôrazňuje, že územný prístup (*place-based*) je jediným správnym modelom politiky, vďaka ktorému môže Únia splniť očakávania európskych občanov ⁽²⁾. Európska únia musí preto, s aktívnym zapojením Výboru regiónov, ako aj miestnych a regionálnych orgánov a iných zainteresovaných strán, do väčšej miery rozvinúť prístup zameraný na konkrétnu oblasť, čím sa zároveň zlepší vykonávanie územnej agendy EÚ;
5. upozorňuje, že pre územie Európy je potrebné spoločné strategické plánovanie, ktoré by sa malo opierať o celkovú víziu budúceho rozvoja, s cieľom podporovať lepšiu koordináciu politik EÚ, vytvárať synergie medzi sektormi, pričom by malo byť jasne určené, ktoré inštitúcie sú zodpovedné za realizáciu územnej agendy na európskej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni;
6. na to, aby sme dosiahli rozvoj, ktorý by bol do väčšej miery udržateľný a väčšmi by podporoval začlenenie do spoločnosti, je v tomto kontexte okrem mechanizmov plánovania a koordinácie nevyhnutné aj zvýšiť informovanosť miestnych a regionálnych orgánov a poskytovať im územné informácie a metodickú pomoc. V tomto ohľade treba ešte vykonať veľa práce, aby sa dali získať porovnateľné údaje na miestnej a nižšej ako miestnej úrovni v celej EÚ;
7. žiada preto, aby bola vypracovaná stratégia integrovaného územného rozvoja na európskej úrovni ⁽³⁾, pričom by sa malo zároveň zaručiť, že budú rešpektované existujúce plánovacie právomoci na miestnej a regionálnej úrovni;
8. odporúča posilniť územný rozmer v rámci účinnej realizácie stratégie Európa 2020 a ďalších opatrení, pričom treba osobitne prihliadať najmä na územný vplyv politických opatrení EÚ. Odporúča preto, aby sa preskúmali odvetvové politiky z hľadiska ich územného vplyvu a aby sa do postupu prijímania legislatívnych aktov týkajúcich sa jednotlivých politických opatrení EÚ, a najmä pokiaľ ide o politiku súdržnosti po roku 2020, natrvalo začlenilo posudzovanie územného vplyvu, ktoré by bolo jedným z prvkov hodnotenia vplyvu prijatých predpisov;

⁽¹⁾ Územná agenda Európskej Únie 2020. Smerom k inkluzívnej, inteligentnej a udržateľnej Európe rozmanitých regiónov.

⁽²⁾ Barca report, s. 108.

⁽³⁾ „Making Europe Open and Polycentric“ v: „Scenarios and Vision for European Territory 2050“, ESPON.

9. upozorňuje na nevyhnutnosť monitorovať potrebné opatrenia, ktorá sa prijímajú na európskej úrovni v snahe zamedziť narastajúcim regionálnym rozdielom v celej EÚ v kontexte nedávnej krízy, pretože vážne ohrozujú územnú súdržnosť;

Všeobecné pripomienky

10. potvrdzuje, že EÚ potrebuje stratégiu rozvoja, ktorá by sa zameriavala na konkrétnu oblasť. Malo by sa zintenzívniť úsilie, ktoré sa v tomto smere vyvíja v rámci legislatívneho balíka v súvislosti s politikou súdržnosti. Inými slovami politika súdržnosti musí ísť ruka v ruku so zásadou podmienenosti a zásadou subsidiarity, pričom by sa mal klásť väčší dôraz na tú druhú;

11. pripomína, že územná politika Únie musí zohľadňovať vplyv rôznych politických stratégií EÚ na regióny, mestá a mestské oblasti a umožňovať zvládnuť súčasné problémy komplexným spôsobom, teda nielen prostredníctvom štrukturálnych a investičných fondov, v snahe prihliadať aj na životné prostredie, dopravu, vnútorný trh, digitálnu agendu, aby sme spomenuli aspoň zopár ďalších oblastí politiky EÚ, ktoré majú jasný územný dosah. Pri navrhovaní politiky by sa malo prihliadať na územný rozmer v snahe dosiahnuť čo najväčšiu súčinnosť, čo najviac využiť možnosti rozvoja a vyhnúť sa protichodným politickým vplyvom;

12. s cieľom posilniť systém kontroly a zabezpečiť rovnováhu opätovne odporúča vytvoriť Radu pre politiku súdržnosti, ktorá by bola zložená z ministrov zodpovedných za regionálny rozvoj na príslušnej úrovni správy v danom členskom štáte a zo zástupcu Európskeho výboru regiónov ako koordinátora spolupráce. Vyhlasuje, že je pripravený aktívne sa zapojiť do politických diskusií o vytvorení takejto štruktúry, aby sa zabezpečilo, že názory miestnych a regionálnych samospráv budú plne zohľadnené;

13. zdôrazňuje, že partnerstvo je nevyhnutným predpokladom na zvýšenie účinnosti politiky súdržnosti a že len systém viacúrovňového riadenia môže zaisťiť účinné prepojenie medzi strategickými usmerneniami Európskej únie a výzvami na miestnej a regionálnej úrovni ⁽⁴⁾;

14. opakuje, že podporuje nové mechanizmy alebo nástroje, ktoré majú pomôcť posilniť územný prístup prostredníctvom miestneho rozvoja vedeného komunitou (CLLD) a integrovaných územných investícií. Vytvárajú totiž vynikajúce možnosti, ako zvýšiť schopnosť miestnych orgánov, miest a regiónov využívať fondy EÚ s cieľom dosiahnuť hospodársky rast, zabezpečiť blahobyt a vrátiť sa na cestu konvergencie. Preto vyjadruje poľutovanie nad tým, že hoci mnohé členské štáty zvažovali ich zavedenie do praxe, ich uplatňovanie mária regulačné prekážky, ktoré pretrvávajú v predpisoch EÚ, ako i neochota riadiacich orgánov ponechať realizáciu činnosti EÚ na regionálnu a miestnu úroveň;

15. keďže spomínané nástroje sa v jednotlivých členských štátoch uplatňujú v rôznej miere, je nevyhnutné, aby sa systém riadenia, používania, monitorovania a kontroly týchto nástrojov na podporu územného rozvoja čo najviac zjednodušil a skoordinoval;

16. upozorňuje však, že územný prístup k rozvoju sa neobmedzuje len na tieto nástroje a mal by sa zohľadniť vo všetkých aspektoch politiky súdržnosti;

17. žiada, aby sa viac dodržiavali ustanovenia článku 174 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) týkajúce sa územnej súdržnosti. V tomto článku sa uvádza, že Únia sa predovšetkým zameriava na znižovanie rozdielov medzi úrovňami rozvoja v jednotlivých regiónoch a zaostalosti v najviac znevýhodnených regiónoch, pričom sa venuje mimoriadna pozornosť vidieckym regiónom, regiónom zasiahnutým zmenami v priemysle a regiónom závažne a trvalo znevýhodneným prírodnými a demografickými podmienkami, ako sú najsevernejšie regióny s veľmi nízkou hustotou obyvateľstva, ostrovné, cezhraničné a horské regióny. Úspech Územnej agendy Európskej únie 2020 bude totiž závisieť aj od toho, či tieto územia budú môcť vďaka nej prekonať svoje štrukturálne znevýhodnenia, ktoré im bránia v rozvoji;

⁽⁴⁾ CoR 2012/1683.

18. zároveň poukazuje na špecifickú situáciu najvzdialenejších regiónov. Ich špecifiká a znevýhodnenia, uvedené v článku 349 ZFEÚ, sa musia zohľadniť, aby sa týmto územia umožnilo prekonať štrukturálne prekážky rozvoja, čo je jednou z hlavných podmienok úspechu Územnej agendy 2020;

19. okrem toho sa musia vziať do úvahy ďalšie demografické výzvy, ktoré majú významný dosah na regióny, napríklad úbytok obyvateľstva, jeho starnutie a veľký rozptyl. Žiada Komisiu, aby pri uplatňovaní politiky súdržnosti venovala osobitnú pozornosť oblastiam, ktoré sú najviac znevýhodnené zo zemepisného a demografického hľadiska⁽⁵⁾;

20. vyzýva, aby sa znovu otvorila diskusia o meraní kvality života na základe ukazovateľov, ktoré presahujú rámec HDP, pričom zdôrazňuje, že územná súdržnosť dopĺňa hospodársku a sociálnu súdržnosť, a preto ju nemožno merať len pomocou hospodárskych ukazovateľov. Inteligentný, trvalý hospodársky rast, ktorý podporuje začlenenie do spoločnosti v EÚ, to je omnoho viac než len rast HDP. Zahŕňa aj územné, sociálne, kultúrne, a najmä environmentálne aspekty, ktoré majú vo vidieckych a menej zaľudnených oblastiach mimoriadny význam. Z tohto hľadiska vytváranie vidieckej a mestskej zelenej infraštruktúry pomáha zlepšiť kvalitu a zmenšiť zraniteľnosť danej oblasti. Pri výbere ukazovateľov treba brať do úvahy, že dostupnosť štatistických údajov na regionálnej úrovni je vo všetkých členských štátoch obmedzená;

21. vyzýva, aby bol zavedený súbor porovnateľných a spoľahlivých ukazovateľov a indexov, ktoré sa môžu použiť na meranie, podporu a monitorovanie územnej súdržnosti, komplexného územného rozvoja, štrukturálnych problémov, územných výziev a možností, ako aj územného vplyvu na rôzne geografické úrovne a typy regiónov⁽⁶⁾. Rozhodujúci činitelia tak budú môcť prijímať uvedomelé rozhodnutia v oblasti územného plánovania v súlade s požiadavkami zásady proporcionality;

22. považuje za nevyhnutné, aby sa zohľadnili klimatické a environmentálne riziká a ich územný vplyv;

23. takisto upozorňuje, že je potrebné rozbehnúť diskusiu o budúcnosti politiky súdržnosti po roku 2020, v rámci ktorej by sa malo preskúmať, či boli dosiahnuté počiatočné ciele tejto politiky, medzi inými podpora prístupu zameraného na konkrétne územie, ale tiež zvážiť, či je súčasná metóda pridelovania prostriedkov EŠIF plne v súlade s cieľmi tejto politiky a dostatočne zohľadňuje územnú rozmanitosť;

Polycentrický územný rozvoj

24. zastáva názor, že polycentrický rozvoj EÚ má pre dosiahnutie územnej súdržnosti kľúčový význam, keďže pomáha vytvoriť do väčšej miery prepojený systém miest a zabezpečiť na celom území lepšie poskytovanie tovarov a služieb sociálnej súdržnosti;

25. pripomína, že účinnosť a kvalita Európy závisia od vytvárania sietí kontaktov medzi mestami akejkoľvek veľkosti – počnúc miestnou úrovňou až po celosvetovú – ako aj od posilnenia postavenia občanov a od úsilia, ktoré miestne komunity vyvíjajú na propagáciu svojich predností v európskom a celosvetovom meradle;

26. zdôrazňuje, že otvorenosť voči susedným krajinám a zvyšku sveta je dôležitou podmienkou pre všetky európske mestá a regióny, ktoré chcú využiť rozvojové príležitosti, ktoré ponúka celosvetový rast a technologický pokrok. V tejto súvislosti sa účinným nástrojom ukázala byť podpora cezhraničnej spolupráce na vonkajších hraniciach EÚ. Dlhodobý rozvoj Európy závisí od náležitého ocenenia v celosvetovom meradle a od využitia konkurencieschopnejších aspektov každého mesta a regiónu v rámci dokončenia jednotného trhu a vytvorenia účinných stratégií spoločného rozvoja, najmä v rámci partnerstva Euromed a Východného partnerstva, ako aj prostredníctvom transatlantického partnerstva⁽⁷⁾;

⁽⁵⁾ CoR 2014/4896.

⁽⁶⁾ „Making Europe Open and Polycentric“ v: „Scenarios and Vision for European Territory 2050“, ESPON.

⁽⁷⁾ „Making Europe Open and Polycentric“ v: „Scenarios and Vision for European Territory 2050“, ESPON.

27. upozorňuje, že spolupráca najlepšie rozvinutých miest a regiónov predstavuje pridanú hodnotu a prispieva k rozvoju širšieho okolia. Zdôrazňuje preto, že úlohu miestnych a regionálnych samospráv, ako aj ich názory a návrhy je nevyhnutné zohľadniť, keďže európska politika má na tieto samosprávy priamy vplyv;

Úloha menej významných miest, malých a stredne veľkých mestských oblastí a vidieckych oblastí

28. vyzdvihuje výhody polycentrického modelu regionálneho rozvoja, pričom upozorňuje na to, aké dôležité sú väzby medzi vidieckymi a mestskými oblasťami;

29. vyzýva, aby bol zaujatý taký politický prístup, ktorý bude podporovať vytváranie funkčných regiónov v rámci jednotlivých štátov, ako aj na cezhraničnej úrovni, keďže funkčné oblasti zahŕňajú tak mestské, ako aj vidiecke oblasti a zohrávajú významnú úlohu v úsilí o zachovanie kritického objemu pre rozvoj a zvýšenie odolnosti voči vonkajším otrasom, čo bolo viackrát zdôraznené v hospodárskej a územnej analýze;

30. domnieva sa, že územná koncentrácia sociálneho vylúčenia existuje rovnako v mestách, ako na predmestiach či vo vidieckych oblastiach, ktoré často susedia s oblasťami so slušnou životnou úrovňou. V snahe o lepšie vykonávanie územnej agendy treba prihliadať na vnútroregionálne špecifiká;

31. vyzýva, aby sa politika a finančné prostriedky EÚ viac zameriavali na účinné a efektívne prepojenia medzi mestskými regiónmi, pričom by sa malo prihliadať na fenomén expanzie miest a nové formy využívania územia, na prístup k poznatkom a vzdelávaniu a šikovné vytváranie sietí miest a funkčných oblastí⁽⁸⁾, s cieľom podeliť sa o osvedčené postupy a účinné politické riešenia a projekty;

32. s uspokojením vníma fakt, že v Územnej agende EÚ 2020 sa apeluje na krajiny, regióny a mestá (vrátane malých a stredne veľkých miest), aby prispeli k spoločným európskym územným prioritám. Zároveň ľutuje, že pri prijímaní rozhodnutí o týchto otázkach miestne a regionálne samosprávy na rozdiel od iných subjektov ešte stále nie sú považované za rovnocenných partnerov. Treba sa usilovať umožniť týmto samosprávam účinnejšie reagovať na najdôležitejšie územné výzvy v Európe;

33. uznáva, že účinné fungovanie malých a stredne veľkých miest a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva sú rozhodujúce na to, aby sa územná agenda mohla zrealizovať v plnom rozsahu. V tomto kontexte sa stratégie musia zameriavať na spravodlivý prístup k službám všeobecného hospodárskeho a sociálneho záujmu, rozšírenie funkčných oblastí (vychádzajúc pritom z iniciatív pre rozvoj vidieckych a mestských oblastí, ktoré už boli vypracované) a podporu prístupnosti a vzájomnej prepojenosti malých a stredne veľkých miest⁽⁹⁾;

34. pripomína význam malých a stredne veľkých mestských oblastí ako jedného z prvkov polycentrického územného rozvoja. V tomto kontexte oceňuje, že sa trojica predsedníctiev zaoberala v súvislosti s malými a stredne veľkými mestskými oblasťami spoločnou témou, zameranou na analýzu prepojení medzi mestom a vidiekom a predstavenie mechanizmov spolupráce medzi jednotlivými oblasťami, ako aj na dosiahnutie vyváženejšieho územného rozvoja. Je nevyhnutné posilniť hodnoty, ktoré sú pre danú oblasť charakteristické (krajina, kultúrne dedičstvo a životné prostredie), pretože sú prínosom z hľadiska konkurencieschopnosti a diferenciacie na svetovom trhu;

35. malé a stredne veľké mestské oblasti zohrávajú aktívnu úlohu v úsilí zabezpečiť blahobyt a prosperitu aj obyvateľom obcí, ktoré sa nachádzajú v ich okolí, sú strediskami zamestnanosti a služieb, miestnymi dopravnými uzlami a usmerňujú čoraz väčší dopyt po mobilite. Vďaka tomu pomáhajú obmedziť vyludňovanie vidieckych a mestských oblastí. Môžu však tiež prispievať k rozvoju metropolitných oblastí prostredníctvom zapojenia do spoločnej polycentrickej siete. Pomáhajú pri riešení problémov v oblasti životného prostredia a kvality života, ktoré vyplývajú z príliš vysokej koncentrácie obyvateľstva vo veľkých mestách;

⁽⁸⁾ „How to strengthen the Territorial dimension of Europe 2020 and the EU cohesion Policy“.

⁽⁹⁾ „How to strengthen the Territorial dimension of Europe 2020 and the EU cohesion Policy“.

36. V súvislosti s uvedenými skutočnosťami vyzýva, aby sa mestský rozmer politiky súdržnosti viac rozvinul a lepšie skoorinoval s ostatnými politickými opatreniami týkajúcimi sa mestských oblastí v rámci integrovaného programu pre mestá a aby sa posilnila oficiálna spolupráca medzi európskymi mestskými oblasťami a ich vidieckym zázemím⁽¹⁰⁾. Opätovne vyzýva na vypracovanie bielej knihy o integrovanom programe pre mestá;

Spájanie európskych regiónov: územné vyhliadky

37. Európsku územnú spoluprácu, ktorá funguje s pomocou iniciatív v oblasti cezhraničnej, medziregionálnej alebo nadnárodnej spolupráce (napr. EZÚS), ako aj rozvoj makroregionálnych stratégií považuje za dôležité nástroje, ktoré umožňujú zlepšiť vykonávanie územnej agendy. Preto víta zámer trojice predsedníctiev vykonať analýzu požiadaviek v oblasti právnych predpisov týkajúcich sa vytvárania integrovaných cezhraničných oblastí, ako aj skutočnosť, že v Rade bola vytvorená pracovná skupina pre monitorovanie pokroku makroregionálnych stratégií. Pripomína, že účasť subjektov z nižšej ako celoštátnej úrovne na vytváraní týchto nástrojov a ich riadení, ako aj v rámci spomínanej skupiny, by mala byť i naďalej kľúčovým prvkom v záujme realizácie ich cieľov;

38. zastáva názor, že by sa mal podporovať rast, ktorý je polycentrický a geograficky vyvážený medzi rôznymi územiami, a to aj prostredníctvom rozhodných opatrení na preklenutie digitálnej priepasti, posilnenie spolupráce v oblasti energetiky, klímy a životného prostredia, výskumu a inovácie, prístupnosti a príťažlivosti území a vďaka udržateľnej dopravnej politike založenej na stratégii diferencovanej podľa územných špecifik;

39. zdôrazňuje význam dopravnej infraštruktúry ako nástroja územnej súdržnosti. Osobitnú pozornosť si v tejto súvislosti vyžadujú geograficky a demograficky znevýhodnené regióny⁽¹¹⁾. Poukazuje v tomto kontexte na možnosť využiť európske zoskupenia územnej spolupráce ako nástroje na podporu cezhraničných väzieb, a to aj s tretími krajinami, ako aj rôzne nástroje financovania, napríklad Nástroj na prepájanie Európy;

40. vyzýva Komisiu, aby ďalej vyvíjala a zintenzívnila svoje úsilie v súvislosti s dokončením základnej siete TEN-T, najmä čo sa týka odstránenia problémových miest a uľahčenia cezhraničných spojení, ako aj väčšieho zapojenia miestnych a regionálnych samospráv do platforiem pre koridor;

41. zdôrazňuje, podobne ako sa uvádza v 6. správe o súdržnosti, že v usmerneniach pre rozvoj transeurópskej dopravnej siete sa stanovuje cieľ vybudovať skutočnú multimodálnu sieť na úrovni EÚ, ktorá by zahŕňala aj železničné trate, a to vytvorením novej infraštruktúry, ale aj modernizáciou existujúcej infraštruktúry. Výbor v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je potrebné mať k dispozícii udržateľné, konkurencieschopné, energeticky účinné a ekologickejšie dopravné prostriedky, podporovať intermodalitu, doplnkové využívanie rôznych druhov dopravy a tiež navrhnúť projekty zamerané na infraštruktúru v menej rozvinutých regiónoch, v cezhraničných oblastiach, kde fyzické prekážky bránia v prístupe k vnútornému trhu, ako aj v oblastiach, ktoré majú problémy s územnou súdržnosťou;

Územná agenda a stratégia Európa 2020

42. konštatuje, že v Územnej agende EÚ 2020 sa potvrdzuje, že pri uplatňovaní stratégie Európa 2020 je dôležitý územný prístup. Revízia stratégie by sa mala využiť na to, aby sa posilnil jej územný rozmer. Ciele EÚ stanovené v stratégii Európa 2020 bude preto možné dosiahnuť len pod podmienkou, že sa zohľadní územný rozmer stratégie, pretože možnosti rozvoja jednotlivých regiónov sú odlišné⁽¹²⁾;

⁽¹⁰⁾ „Polycentric Territorial Development at EU, national and regional level“ – stretnutie komisie COTER za okrúhlym stolom v meste Fabriano, 10. júla 2014.

⁽¹¹⁾ Konkrétne odporúčania sú obsiahnuté v stanovisku Výboru regiónov na tému „Mobilita v geograficky a demograficky znevýhodnených regiónoch“ (CDR 1691/2014).

⁽¹²⁾ Územná agenda Európskej únie 2020. Smerom k inkluzívnej, inteligentnej a udržateľnej Európe rozmanitých regiónov.

43. opätovne vyzýva, aby bola predložená biela kniha o územnej súdržnosti, vypracovaná na základe analýzy vzájomného pôsobenia Územnej agendy Európskej únie 2020 a stratégie Európa 2020, s cieľom zmierniť narastajúce územné rozdiely v EÚ⁽¹³⁾;

44. zasadzuje sa za to, aby sa politika súdržnosti EÚ a jej cieľ dosiahnuť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť aj v budúcnosti do veľkej miery podieľali na plnení cieľov stratégie Európa 2020. Vďaka pevnejšiemu spojeniu cieľov rastu a konvergencie politika súdržnosti umožní zmierniť rozdiely v Európskej únii, pokiaľ ide o dosahovanie hlavných cieľov stratégie, a pomôže zabezpečiť väčší blahobyt v celej Európe. Tento potenciál treba dôsledne využiť a prostredníctvom partnerského prístupu, ktorý je pre politiku súdržnosti príznačný, v rámci regionálne zakotvených stratégií zavádzať konkrétne opatrenia s prihliadnutím na miestne podmienky a možnosti;

45. podporuje preto myšlienku navrhnuť kódex správania v súvislosti so stratégiou Európa 2020⁽¹⁴⁾ vychádzajúci z európskeho kódexu správania pre partnerstvo, ktorý zabezpečí, že miestne a regionálne orgány a iné zainteresované strany budú zapojené do plánovania a realizácie dlhodobých strategických dokumentov, ktoré majú dosah na územný rozvoj;

Vízia pre európsku oblasť

46. vyzdvihuje úsilie, ktoré sa vyvíja v rámci programu ESPON, s cieľom vypracovať súbor ukazovateľov a indexov týkajúcich sa európskeho územného rozvoja, o ktoré by sa mohli rozhodujúci činitelia oprieť pri meraní a monitorovaní územnej súdržnosti. Výslovne žiada, aby sa vytvorili ukazovatele, ktoré budú odrážať, akým spôsobom územné a demografické problémy (ako je rozptýlenosť osídlenia, nízka hustota obyvateľstva, pokles počtu obyvateľov a starnutie) vplyvajú na udržateľný, inteligentný a inkluzívny rast;

47. domnieva sa, že je naliehavé získať porovnateľné štatistické údaje o oblastiach na miestnej alebo nižšej ako miestnej úrovni, a tiež premeniť existujúcu klasifikáciu vidieckych a mestských oblastí OECD a Komisie na kategórie Eurostatu, ktoré by na základe spoľahlivých informácií priamo z terénu, mohli pomôcť pri tvorbe i hodnotení politiky EÚ;

48. zastáva názor, že budovanie otvorenej a polycentrickej Európy je najkoherentnejšou územnou stratégiou, ktorá podporuje hospodársky rast a konkurencieschopnosť, sociálnu súdržnosť a ciele v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, za ktoré sa zasadzuje stratégia Európa 2020 a Územná stratégia EÚ 2020 na nasledujúce desaťročia⁽¹⁵⁾. Podporuje stratégiu, ktorá spája rozvoj a súdržnosť a priaznivé podmienky pre život;

49. uznáva, že pre územie Európy je potrebné spoločné strategické plánovanie, ktoré by sa opieralo o celkovú víziu budúceho rozvoja v záujme lepšej koordinácie európskych politík v regionálnom rozvoji⁽¹⁶⁾.

V Bruseli 17. apríla 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

⁽¹³⁾ CoR 2014/2333.

⁽¹⁴⁾ Návrh revidovanej stratégie Európa 2020.

⁽¹⁵⁾ „Making Europe Open and Polycentric“ v: „Scenarios and Vision for European Territory 2050“, ESPON.

⁽¹⁶⁾ „Making Europe Open and Polycentric“ v: „Scenarios and Vision for European Territory 2050“, ESPON.

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Možnosti efektívneho využívania zdrojov v sektore stavebníctva

(2015/C 195/06)

Spravodajca:	Csaba Borboly, predseda okresného zastupiteľstva, Harghita (RO/ELS)
Referenčný dokument:	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Európskemu výboru regiónov – Možnosti efektívneho využívania zdrojov v sektore stavebníctva COM(2014) 445 final

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. celkovo podporuje snahy Európskej komisie vytvoriť spoločné ciele a ukazovatele ako základ pre spoločné európske normy v oblasti efektívneho využívania zdrojov v stavebnom odvetví v záujme lepšej koordinácie a koherentnosti politiky. Miestne a regionálne orgány sú kľúčovými partnermi v úsilí podporovať väčšiu účinnosť využívania zdrojov, keďže to prispieva k udržateľnému rozvoju, prostredníctvom pozitívnych účinkov na životné prostredie, klímu, hospodárstvo a spoločnosť. Okrem toho môžu tieto orgány prostredníctvom nástrojov ako ekologické verejné obstarávanie podporovať trh s produktmi vyrobenými zo stavebného a demolačného odpadu;

2. vyjadruje preto obavy v súvislosti so skutočnosťou, že Komisia sa ani v tomto oznámení nezmieňuje o úlohu miestnych a regionálnych orgánov, napriek tomu, že Európsky výbor regiónov vo svojich stanoviskách o podobnej tematike na tento aspekt upozorňuje. Zdôrazňuje, že miestne a regionálne samosprávy zohrávajú rozhodujúcu úlohu ako investori, v neposlednom rade v sektore stavebníctva, ale aj pokiaľ ide o verejné obstarávanie, uplatňovanie európskych a vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa budov, podporu miestnych podnikov a inovácie a tiež informovanie investorov a širokej verejnosti. Žiada preto Komisiu, aby preskúmala spôsob, akým sa Európsky výbor regiónov a miestne a regionálne orgány môžu zapojiť do konzultácií, ktoré majú prebehnúť v nadväznosti na toto oznámenie;

3. zdôrazňuje, že v rozsiahlej a komplexnej politickej oblasti udržateľných stavieb musia opatrenia vychádzať z holistického prístupu, v rámci ktorého sa bude prihliadať na všetky aspekty týkajúce sa potrieb a záujmov osôb, spoločenských a inštitúcií, ktoré tieto stavby budú využívať. Za dôležité aspekty udržateľnosti by sa mali považovať miestne špecifiká a výhody pre miestnu ekonomiku, napríklad rešpektovanie kľúčovej zásady voľného obehu propagovaním využívania miestnych stavebných materiálov, ktoré sa často pokladajú za najúčinnnejšie a môžu mať pozitívny vplyv na miestnu ekonomiku;

A. Hlavné problémy

4. považuje za neprípustné, že recyklovateľný stavebný a demolačný odpad z terciárnych budov sa často vyhadzuje na skládky bez toho, aby sa najprv posúdil ekonomický prínos jeho zberu a recyklácie. VR sa domnieva, že prioritou by malo byť uzavrieť recyklačný cyklus, napríklad tým, že sa stanovia individuálne ciele pre konkrétne typy odpadu a záväzné ustanovenia pre audit, demontáž a triedenie takéhoto odpadu, ktoré už existujú v niektorých regionálnych a miestnych právnych predpisoch, skôr než sa pristúpi k demolácii alebo renovácii terciárnych budov;

5. sa domnieva, že „ekologizácia“ (ekologickejšie prevádzkovanie) stavebníctva si vyžaduje, aby verejné orgány vytvorili rámec, ktorý bude zákazníkov, dodávateľov a developerov v sektore stavebníctva motivovať, aby prešli na postupy šetrnejšie k životnému prostrediu, pretože stavebná fáza je kľúčová pre environmentálne vlastnosti akejkoľvek budovy počas jej životného cyklu. Tento prechod by nebol taký rýchly, ako sa predpokladá, keby chýbali spoločné ukazovatele a normy EÚ, ale tiež bez ekonomicky životaschopných modelov podnikania na výber ekologickejších stavebných techník a materiálov a efektívnejšie využívane zdrojov v porovnaní so súčasnou situáciou;

6. považuje za potrebné objasniť, že materiály z demolácie môžu pochádzať z úplnej demolácie budov, ako aj z ich obnovy, preto treba spresniť, že pojem „demolácia“ zahŕňa aj čiastočnú demoláciu budovy, ktorá sa robí pri jej obnove. Vo väčšine regiónov je celkový objem odpadu, ktorý vzniká pri obnove budov, väčší než všetok odpad pri úplnej demolácii;

7. oceňuje úmysel Komisie stimulovať trh pre recykláciu stavebného a demolačného odpadu prostredníctvom výraznejšej podpory výskumných a demonštračných projektov. Takéto projekty, aj na základe rámcového programu Horizont 2020 a realizované v úzkej spolupráci s členskými štátmi, by sa mali zamerať na rozvoj riešení ako zvýšiť ekonomickú prítlačivosť recyklácie. Okrem toho je Výbor regiónov za vytvorenie nástrojov, ktoré budú podporovať trhy s druhotnými surovinami získanými zo stavebného a demolačného odpadu;

B. Miestne a regionálne orgány a podpora politiky v oblasti účinného využívania zdrojov

8. sa domnieva, že z pohľadu miestnych a regionálnych orgánov v celej EÚ by hlavným cieľom malo byť dosiahnuť pokrok v úsilí vytvoriť spoločné ukazovatele, ktoré sú nevyhnutnou podmienkou stanovenia spoločných cieľov a noriem v snahe dosiahnuť väčšiu ekologizáciu stavebného odvetvia. Je v záujme miestnych a regionálnych orgánov, aby sa zdôrazňovali závažné ekologické a hospodárske výzvy, ktorým je potrebné čeliť pri zlepšovaní účinnosti v oblasti využívania zdrojov v stavebnom odvetví;

9. v tejto súvislosti zdôrazňuje, že miestne a regionálne samosprávy už zohrávajú dôležitú úlohu pri podpore udržateľných budov s nízkymi alebo žiadnymi nákladmi prostredníctvom miestnych alebo regionálnych stavebných kódexov. Osvedčené postupy vyplývajúce z uplatňovania týchto kódexov, ako sú minimálne požiadavky z hľadiska miery denného svetla, energetickej účinnosti alebo stavebných materiálov, by mohli v podstatnej miere pomôcť podporiť skutočne udržateľné budovy v Európe, a preto by sa mali propagovať;

10. pripomína, že miestne a regionálne orgány zohrávajú osobitne dôležitú úlohu v úsilí zmenšiť účinky budov na životné prostredie, pretože v rámci svojich právomocí vypracúvajú vhodné opatrenia a vykonávajú stratégie na podporu efektívneho využívania zdrojov prostredníctvom dôkladnej analýzy miestnych osobitostí a aspektov;

11. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby pri formulovaní politiky udržateľných budov využívali nástroje a postupy územného plánovania a plánovania miest. Zohľadniť by sa mala aj energia z obnoviteľných zdrojov, energetická účinnosť, odpadové hospodárstvo, ako aj otázky prevádzky a údržby;

12. v tejto súvislosti vyzýva miestne a regionálne orgány, aby zaujali holistický prístup k celému životnému cyklu budovy, ktorý zahŕňa stavebné výroby, dizajn a výstavbu budovy, jej údržbu a obnovu, s cieľom podporiť efektívnejšie využívanie materiálov, spotrebu energie a vody, ako aj lepšie nakladanie s odpadom;

13. považuje za mimoriadne dôležité úsilie, ktoré doteraz vyvíjali miestne a regionálne orgány v Európe, napr. pokiaľ ide o stratégiu energetickej účinnosti v regióne Emilia Romagna a klimatický plán autonómnej provincie Bolzano pod názvom „Energia – Južné Tirolsko 2050“, programy, ktoré určujú nové technológie a prístupy založené na tradičnej miestnej architektúre v župe Harghita, alebo inovačnú činnosť v meste Rakvere v Estónsku a v obci Anavra, okres Almyros, Magnisia v Grécku. Tieto iniciatívy, ako aj ďalšie podobné iniciatívy sú svetlými príkladmi, pokiaľ ide o účinné využívanie zdrojov a udržateľné stavebníctvo;

14. konštatuje, že priemyselné činnosti týkajúce sa stavebných materiálov pochádzajúcich z ekologického stavebného sektora a demolácie by mohli pomôcť vytvoriť mnoho pracovných miest. Dôležitým prvkom pri plnení cieľov v oblasti efektívneho využívania zdrojov je vypracovanie akčných plánov na miestnej a regionálnej úrovni, ktoré sa budú týkať týchto otázok, a tiež vhodné využívanie ľudských zdrojov;

15. zastáva názor, že iniciatíva ako Dohovor primátorov a starostov by mohla byť užitočná aj pri riešení otázky účinného využívania zdrojov. Je presvedčený o tom, že by sa mali preskúmať vhodné spôsoby, ako to zrealizovať, hneď ako sa prijímajú konkrétne politické ciele EÚ v oblasti efektívneho využívania zdrojov;

16. zároveň pripomína, že využívanie zdrojov je z veľkej časti podmienené rozhodnutiami súvisiacimi s dizajnom a výberom stavebného materiálu. Preto v súlade s tým, čo stanovuje Komisia, potrebujú dizajnéri, inžinieri, výrobcovia, dodávatelia, verejné orgány a koneční užívatelia spoľahlivé a použiteľné informácie, aby ich rozhodovanie bolo založené na kritériu udržateľného dizajnu a aby sa zaručilo efektívnejšie využívanie zdrojov. Vzhľadom na to, že miestne a regionálne orgány sú orgánmi vydávajúcimi povolenie, ktoré sú najbližšie všetkým zainteresovaným stranám, musia práve tieto orgány rozvíjať konkrétne informačné podujatia na zvyšovanie povedomia, ako aj politiky a mechanizmy na podporu a stimulovanie využívania týchto zdrojov, pričom by sa im na tento účel mali poskytnúť finančné prostriedky z európskych fondov. Tieto politiky musia byť súčasťou spoločného európskeho prístupu v oblasti posudzovania environmentálnych vlastností budov, ktorý by mal prihliadať na všetky stanovené kľúčové ukazovatele;

17. vyzýva Komisiu, aby aktívne zapojila miestnu a regionálnu úroveň do prípravy rámca s kľúčovými ukazovateľmi na posudzovanie budov z hľadiska výsledkov v oblasti životného prostredia počas ich celého životného cyklu. Táto téma by sa mala konzultovať s miestnou a regionálnou úrovňou a do celého procesu vypracúvania týchto ukazovateľov by mali byť zapojené aj orgány pôsobiace na tejto úrovni;

18. zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány zohrávajú dôležitú úlohu ako politická úroveň, ktorá realizuje investície v súvislosti s otázkami týkajúcimi sa udržateľného využívania budov, ale aj ako majitelia verejných budov, bytov financovaných z verejných zdrojov. resp. sietí verejnej služby;

19. pripomína svoj odmietavý postoj k systému makroekonomickej podmienenosti, ktorý umožňuje potrestať členský štát, ktorý si neplní povinnosti podľa právnych predpisov EÚ (napríklad týkajúce sa cieľov v oblasti odpadu alebo energetickej účinnosti) čiastočným alebo úplným zastavením poskytovania finančných prostriedkov z európskych štrukturálnych a investičných fondov, keďže hrozí, že takýto systém bude postihovať miestne a regionálne orgány bez ohľadu na to, do akej miery prispeli k plneniu politických cieľov;

20. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby zintenzívnili spoluprácu v oblasti ekologického verejného obstarávania, a prispeli tým k zlepšeniu situácie na miestnej a regionálnej úrovni z hľadiska plnenia ambiciózných cieľov EÚ v oblasti udržateľných budov;

C. Definície, ukazovatele, výskum a rozvoj

21. pripomína, že stavebníctvo je nástrojom a že budovy môžu mať tak kladný, ako aj záporný vplyv v konkrétnom urbanistickom, architektonickom, spoločenskom, hospodárskom aj ekologickom kontexte. Preto by sa v tomto komplexnom súbore vzájomných vzťahov mala venovať osobitná pozornosť otázke udržateľnosti.

22. pripomína, že technické vlastnosti a výkonnosť niektorých stavebných materiálov sa po výrobe rýchlo menia a tento proces v niektorých prípadoch pokračuje dokonca aj po montáži. V tomto zmysle je mimoriadne dôležité zistiť, či a za akých podmienok sú tieto materiály po demolácii dostatočne vhodné na opätovné použitie a či by sa pre takéto materiály nemal zaviesť oddelený systém certifikácie;

23. upozorňuje však na to, že je potrebné realizovať výskum v oblasti údržby a zachovania príslušných budov a zariadení, ako možnosť na predĺženie ich životnosti; Konkrétne by sa napríklad malo podporovať uzatváranie zmlúv na dodávky energie, zlepšovanie a údržbu zariadení so spoločnosťami poskytujúcimi energetické služby;

24. zdôrazňuje, že použitie stavebných materiálov z demolácie na iný účel, napr. na stavbu ciest, sa musí vnímať ako mimoriadne dôležitá výskumná oblasť, vzhľadom na to, že veľa stavebných materiálov obsahuje mnohé škodlivé, nebezpečné a znečisťujúce zložky, a v súčasnosti nie je vyriešená otázka hodnotenia ich vplyvu, ani otázka prípadného zníženia rizika, ktoré z ich použitia vyplýva pre životné prostredie a ľudské zdravie;

25. sa domnieva, že obnovené využívanie tradičných techník a stavebných materiálov môže byť pre európsky stavebný sektor veľkou príležitosťou, často sú to totiž modely, ako využívať miestne zdroje na efektívne riešenia a prispôbené miestnym podmienkam, pričom v súlade s územným plánovaním by nemalo dochádzať k tomu, že sa budú nové lomy otvárať tam, kde by homogénne nezapadali do okolitého prostredia;

26. pripomína, že je potrebné preskúmať, či je obnova existujúcich budov vhodným riešením v každom prípade, keďže budovy v mnohých európskych regiónoch, vrátane komerčne využívaných budov, obytných a verejných budov, sa môžu uviesť do primeraného stavu len za pomoci rozsiahlych investícií. Tieto situácie upozorňujú na to, že aj keď je obnova existujúcich budov z hľadiska účinného využívania zdrojov v konkrétnych prípadoch vždy lepšia ako demolácia alebo stavba nových budov, estetická, architektonická a spoločenská hodnota nových budov je v niektorých prípadoch pre jednotlivých užívateľov oveľa väčšia. Na to, aby sa zistilo, či je obnova existujúcich budov vhodným riešením, treba okrem čisto technických aspektov zohľadniť aj architektonické, spoločenské, hospodárske a ekologické aspekty, ako aj hľadisko užívateľa;

27. takisto pripomína, že odvetvie udržateľného stavebníctva má obrovský potenciál z hľadiska vytvárania pracovných miest, najmä v hospodárskom odvetví, akým je stavebníctvo, ktoré tak veľmi zasiahla kríza. Vďaka podpore a primeranej odbornej príprave v oblasti nových ekologických a udržateľných metód výstavby by mnohí nezamestnaní v tomto odvetví mohli opäť získať prácu;

28. odporúča, aby sa obnoviteľné suroviny, najlepšie miestne alebo domáce s využitím systémov vysledovateľnosti, explicitne zohľadňovali pri vypracúvaní jednotných kritérií na posudzovanie environmentálnej udržateľnosti budov (ako kľúčových ukazovateľov). Potvrzuje sa, že používanie obnoviteľných surovín môže značne prispieť k efektívnemu využívaniu zdrojov v stavebníctve, pričom možnosti použitia v tomto sektore sa neobmedzujú len na konštrukciu (napr. drevené konštrukcie) a izoláciu, ale týkajú sa aj interiéru (podlahy, steny, úprava povrchov atď.). Platí to predovšetkým v prípade postupného využívania obnoviteľných surovín, t. j. viacnásobného využitia vo viacerých štádiách. Obnoviteľné suroviny môžu takisto nahradiť fosílna palivá pri vyhrievaní budov, a týmto spôsobom znížiť vplyv na životné prostredie;

29. upozorňuje na skutočnosť, že v súvislosti so stavbami sa v dokumente nespomína využívanie energie z obnoviteľných zdrojov, napriek tomu, že táto energia je evidentným prínosom pre udržateľnosť budovy. Tepelné solárne systémy, fotovoltaické systémy a systémy využívajúce veternú energiu nainštalované v budovách, ako aj využívanie biomasy na vykurovanie budov, resp. ohrev úžitkovej vody, by mohli výrazne pomôcť znížiť vplyv na životné prostredie počas celého životného cyklu, najmä pokiaľ ide o emisie oxidu uhličitého. Okrem toho treba spomenúť aj ďalšie technológie, ako je využívanie geotermálnej energie, možnosti centralizovanej výroby energie s pomocou efektívnej infraštruktúry diaľkového vykurovania a chladenia, s využitím obnoviteľných zdrojov energie, odpadového tepla alebo vysoko účinnej kogenerácie. Ak by sa však mala urobiť správna analýza, treba zohľadniť aj materiály a energiu, ktoré sa využívajú pri výrobe elektrického prúdu a energie;

30. sa domnieva, že je potrebné čo najskôr na úrovni EÚ objasniť a jednotne zadefinovať pojmy, ktoré sa veľmi často používajú ako synonymá, napr. „pasívna budova“, „ekologická budova“, „udržateľná budova“, „budova so zníženou spotrebou energie“ a „budova s takmer nulovou spotrebou“. Je naliehavé dosiahnuť pokrok prostredníctvom vhodných konzultácií a iniciatív v oblasti výskumu a vývoja, keďže tieto definície budú základom pre spoločné normy a budúce politické opatrenia v tejto súvislosti;

31. zdôrazňuje, že okrem opätovného využívania kovov a skla, o ktorom sa podrobne píše v oznámení, výskumy uvádzajú priaznivé údaje aj v prípade betónu a drevených stavebných materiálov. Betón a drevo majú ako stavebné materiály vhodné vlastnosti pre opätovné použitie, sú ľahko separovateľné a ľahko sa recyklujú a/alebo používajú. Miestne a regionálne analýzy týkajúce sa ich opätovného využitia by preto mali byť prioritou;

32. sa domnieva, že v prípade využívania dreva a iných prírodných stavebných materiálov treba zohľadniť aj skutočnosť, že narastajúce potreby odvetvia stavebníctva vedú k priamym alebo nepriamym zmenám pri využívaní pôdy a v ekosystémoch. Preto je v tejto súvislosti v odvetví stavebníctva potrebné vyhnúť sa opakovaniu chýb z minulosti, pokiaľ ide o produkciu biomasy na energetické účely, a zmeny vo využívaní pôdy a ekosystémoch sa musia dôkladne preskúmať a zohľadniť pri stanovovaní spoločných cieľov a ukazovateľov v oblasti efektívneho využívania zdrojov v stavebnom odvetví;

33. navrhuje, aby univerzitné programy pre inžinierov, architektov a ekonómov okrem postupov zameraných na účinné využívanie zdrojov zahŕňali aj postupy, ako znížiť dodatočné využívanie materiálov a vznik odpadu z dôvodu zmeny pôvodných plánov;

34. sa domnieva, že v súvislosti s účinným využívaním zdrojov, najmä v prípade recyklácie stavebného a demolačného odpadu, treba zohľadniť aj náklady a účinky triedenia a dopravy. Na to sú potrebné riadne štandardizované analytické postupy, pričom politické procesy a postupy výskumu a vývoja by sa mali rozšíriť o porovnanie možností podmienených dopravou a recykláciou priamo na mieste alebo na miestnej úrovni;

D. Riadenie, partnerstvo, prenos poznatkov

35. víta skutočnosť, že v oznámení Komisie sa zdôrazňuje, že výmena osvedčených postupov zohráva pri plánovaných opatreniach dôležitú úlohu. V tejto súvislosti je potrebné, aby sa uprednostňovali projekty spolupráce skupín regiónov s podobnými danosťami, keďže v tejto oblasti nie je možné zvoliť si jednotný osvedčený postup alebo jednotný systém prístupu uplatniteľný na všetko: regionálni a miestni aktéri sa musia učiť jeden od druhého, ktoré sú najvhodnejšie riešenia, pričom spojením miestnych poznatkov jednotlivých regiónov by sa mohol dosiahnuť väčší prínos;

36. zdôrazňuje, že mnohé miestne a regionálne orgány konštatujú, že členské štáty preberajú nástroje vzniknuté na základe právnych predpisov týkajúcich sa energetickej účinnosti iba formálne a považujú ich za mechanizmus, ktorý je pre kultúru projektovania v daných regiónoch alebo krajinách cudzí. Výbor preto navrhuje vypracovať určitý druh priebežnej správy o stave vykonávania smernice o energetickej účinnosti bez toho, aby sa pre miestne a regionálne orgány vytvárali nové vykazovacie povinnosti, a navrhuje zapojiť ich na dobrovoľnom základe do vypracovania tejto správy;

37. pripomína, že niektoré regióny nemajú patričné vedomosti a zručnosti, preto môže najmä v málo rozvinutých regiónoch dôjsť k väčšiemu technologickému zaostávaniu v porovnaní s rozvinutými regiónmami. V záujme vyriešenia tohto problému by sa týmto regiónom malo pomôcť prostredníctvom systémov spolupráce zameraných najmä na ťažkosti v súvislosti s prenosom vedomostí. Treba preskúmať možnosť optimalizácie prenosu vedomostí v oblasti projektovania a stavebných materiálov do regiónov s nedostatočnými kompetenciami;

E. Kompenzačný mechanizmus

38. sa domnieva, že vedúci politickí zástupcovia si musia uvedomiť, že prípadná transformácia stavebného odvetvia je podmienená politickou vôľou a silným vedením na vysokých úrovniach miestnej a regionálnej administratívy, ktoré nemôžu ignorovať problémy miestnych a regionálnych operačných rozpočtov, ktoré sú vždy obmedzené a ponúkajú len malý priestor pre investície do vylepšovania budov, a to aj vtedy, ak majú veľmi dobrú výnosnosť a rýchlo sa amortizujú;

39. vyzdvihuje nielen environmentálny, ale aj hospodársky a sociálny prínos udržateľných budov v porovnaní s nákladmi na výstavbu a údržbu, a zdôrazňuje, že podľa výsledkov analýzy trhu, na ktorú sa odvoláva Komisia, sú investičné náklady na tzv. „zelené budovy“ len o niekoľko percent vyššie ako stavebné náklady na klasické budovy;

40. sa domnieva, že osobitnú pozornosť treba venovať špecifickým problémom vidieckych regiónov a malých a stredne veľkých miest: ich charakteristické črty treba uznať pri definovaní noriem, cieľov a ďalších implementačných opatrení, aby neboli neprimerane postihnuté alebo aby mali v prípade potreby nárok na kompenzáciu. Výskumná priorita s názvom „Inteligentné mestá“ (Smart Cities) v rámci programu Horizont 2020 by sa preto mala premenovať na „Inteligentné mestá a regióny“ a mala by sa doplniť o novú prioritu s názvom „Inteligentné vidiecke regióny a mestá“.

V Bruseli 17. apríla 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov

Markku MARKKULA

III

(Prípravné akty)

VÝBOR REGIÓNOV

111. PLENÁRNE ZASADNUTIE 16. A 17. APRÍLA 2015

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Investičný plán a Európsky fond pre strategické investície

(2015/C 195/07)

Hlavný spravodajca:	Claude GEWERC (FR/SES), predseda regionálnej rady Pikardie
Referenčné dokumenty:	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskej centrálnej banke, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Výboru regiónov a Európskej investičnej banke – Investičný plán pre Európu (COM(2014) 903 final) Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o Európskom fonde pre strategické investície, ktorým sa zrušuje nariadenie (EU) č. 1291/2013 a (EU) č. 1316/2013 (COM(2015) 10 final)

I. NÁVRHY ZMIEN

Pozmeňovací návrh 1

Odôvodnenie 1

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
(1) Hospodárska a finančná kríza spôsobila, že došlo k zníženiu miery investícií v Únii. Od vyvrcholenia krízy v roku 2007 poklesol objem investícií približne o 15 %. Nedostatkem investícií trpí Únia hlavne v dôsledku neistoty na trhoch v súvislosti s hospodárskou budúcnosťou a fiškálnymi obmedzeniami platiacimi pre členské štáty. V dôsledku tohto nedostatku investícií sa spomaľuje oživenie hospodárstva a negatívne je ovplyvnené vytváranie pracovných miest, dlhodobé vyhliadky rastu a konkurencieschopnosť.	(1) Hospodárska a finančná kríza spôsobila, že došlo k zníženiu miery investícií v Únii. Od vyvrcholenia krízy v roku 2007 poklesol objem investícií približne o 15 %, čo postihlo všetky európske regióny. Nedostatkem investícií trpí Únia hlavne v dôsledku neistoty na trhoch v súvislosti s hospodárskou budúcnosťou a fiškálnymi obmedzeniami platiacimi pre členské štáty. V dôsledku tohto nedostatku investícií sa spomaľuje oživenie hospodárstva a negatívne je ovplyvnené vytváranie pracovných miest, dlhodobé vyhliadky rastu a konkurencieschopnosť. Preto bráni plneniu cieľov stratégie Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu.

Pozmeňovací návrh 2

Odôvodnenie 2

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
(2) Na vystúpenie z tohto bludného kruhu sú potrebné komplexné opatrenia. Nevyhnutnými predpokladmi pre stimuláciu investícií sú štrukturálne reformy a fiškálna zodpovednosť. Spolu s obnovenou motiváciou využívať investičné financovanie môžu tieto predpoklady prispieť k vytvoreniu účinného kolobehu, v rámci ktorého investičné projekty pomôžu podporiť zamestnanosť a dopyt a povedú k priebežnému zvyšovaniu rastového potenciálu.	(2) Na vystúpenie z tohto bludného kruhu sú potrebné komplexné opatrenia. Nevyhnutnými predpokladmi pre stimuláciu dlhodobých investícií sú štrukturálne reformy zamerané na spojenie udržateľného rastu , fiškálnej zodpovednosti a zvyšenej účinnosti činnosti orgánov verejnej správy . Spolu s obnovenou motiváciou využívať investičné financovanie môžu tieto predpoklady prispieť k vytvoreniu účinného kolobehu, v rámci ktorého investičné projekty podporia zamestnanosť a dopyt a povedú k priebežnému zvyšovaniu rastového potenciálu.

Pozmeňovací návrh 3

Odôvodnenie 8

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
(8) EFSI je súčasťou komplexného prístupu zameraného na odstránenie neistoty, ktorá sprevádza verejné a súkromné investície. Táto stratégia má tri piliere: mobilizácia financií pre investície, dosiahnutie toho, aby investície skončili v reálnej ekonomike a zlepšenie investičného prostredia v Únii.	(8) EFSI je súčasťou komplexného prístupu zameraného na odstránenie neistoty, ktorá sprevádza verejné a súkromné investície. Táto stratégia má tri piliere: mobilizácia financií pre investície, dosiahnutie toho, aby investície skončili v reálnej ekonomike a zlepšili investičné prostredie v Únii. Stratégia by mala dopĺňať cieľ hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v celej Únii.

Pozmeňovací návrh 4

Odôvodnenie 10

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
(10) Účelom EFSI by malo byť pomáhať pri riešení ťažkostí s financovaním a realizáciou produktívnych investícií v Únii a zabezpečiť zlepšený prístup k financovaniu. Zámerom je, aby bol zlepšený prístup k financovaniu obzvlášť prínosný pre malé a stredné podniky. Zároveň je vhodné poskytnúť výhodu takéhoto zlepšeného prístupu k financovaniu aj spoločnostiam so strednou trhovou kapitalizáciou, ktoré sú spoločnosťami s maximálne 3 000 zamestnancami. Ak sa preklenú súčasné investičné ťažkosti Európy, malo by sa prispieť k posilneniu hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti Únie.	(10) Účelom EFSI by malo byť pomáhať pri riešení ťažkostí s financovaním a realizáciou produktívnych investícií v Únii s hospodárskym a spoločenským významom a zabezpečiť zlepšený prístup k financovaniu. Zámerom je, aby bol zlepšený prístup k financovaniu obzvlášť prínosný pre malé a stredné podniky. Zároveň je vhodné poskytnúť výhodu takéhoto zlepšeného prístupu k financovaniu aj spoločnostiam so strednou trhovou kapitalizáciou, ktoré sú spoločnosťami s maximálne 3 000 zamestnancami. V záujme maximalizácie prístupu malých a stredných podnikov a spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou k navrhovaným investíciám sa musíme vyhnúť zložitosti a zachovať jednoduchosť.

Pozmeňovací návrh 5

Odôvodnenie 11

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
(11) EFSI by mal podporovať strategické investície s vysohou pridanou ekonomickou hodnotou , ktoré prispievajú k dosahovaniu politických cieľov Únie.	(11) EFSI by mal podporovať strategické investície veľkého, ako aj menšieho rozsahu , ktoré prispievajú k dosahovaniu cieľov Európskej únie v oblasti hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti a ktoré sú v súlade so stratégiou Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu . EFSI by mal doplňovať existujúce programy EÚ, najmä európskych štrukturálnych a investičných fondov, a podporovať a urýchľovať rizikovejšie projekty, ktoré umožnia zlepšiť celkovú efektívnosť hospodárstva EÚ a dokážu poskytnúť impulz na vytvorenie pridanej hodnoty pre Európsku úniu . EFSI by mal venovať osobitnú pozornosť izolovanejším a menej rozvinutým regiónom s cieľom nezáväzovať rozdiely v investíciách a podnecovať cezhraničné a nadnárodné investície . Mal by tiež viac zapájať miestne a regionálne orgány, ako aj zdôrazňovať a rozvíjať ich inovačné kapacity .

Pozmeňovací návrh 6

Odôvodnenie 14

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
(14) EFSI by sa mal zameriavať na projekty, ktoré prinášajú vysokú spoločenskú a hospodársku hodnotu. EFSI by sa najmä mal zameriavať na projekty, ktoré podporujú vytváranie pracovných miest, dlhodobý rast a konkurencieschopnosť. EFSI by mal podporovať širokú škálu finančných produktov vrátane produktov kapitálových, dlhu či záruk, aby pomohol čo najlepšie splniť potreby príslušného projektu. Táto široká škála produktov by mala EFSI umožniť, aby sa prispôbil potrebám trhu a aby zároveň prilákal súkromné investície do daných projektov. EFSI by nemal byť náhradou za financovanie z prostriedkov súkromného trhu; namiesto toho by mal byť katalyzátorom financovania zo súkromných zdrojov tým, že bude riešiť zlyhania trhu, aby sa zabezpečilo čo najúčinnejšie a najstrategickejšie využívanie verejných finančných prostriedkov. K takémuto účinnému a strategickému využívaniu prostriedkov by mala prispieť požiadavka súladu so zásadami štátnej pomoci.	(14) EFSI by sa mal zameriavať na projekty, ktoré prinášajú vysokú spoločenskú a hospodársku pridanú hodnotu. EFSI by sa najmä mal zameriavať na projekty, ktoré podporujú vytváranie pracovných miest, dlhodobý udržateľný rast, inovácie a konkurencieschopnosť. Mal by byť ustanovený jasný súbor kritérií na výber projektov, ako aj postupy pre následnú fázu . EFSI by mal podporovať širokú škálu finančných produktov vrátane úverov , produktov kapitálových, dlhu či záruk, aby pomohol čo najlepšie splniť potreby príslušného projektu. Táto široká škála produktov by mala EFSI umožniť, aby sa prispôbil potrebám trhu a aby zároveň prilákal súkromné investície do daných projektov. EFSI by nemal byť náhradou za financovanie z prostriedkov súkromného trhu; namiesto toho by mal byť katalyzátorom financovania zo súkromných zdrojov tým, že bude riešiť zlyhania trhu, aby sa zabezpečilo čo najúčinnejšie a najstrategickejšie využívanie verejných finančných prostriedkov, a ako prostriedok ďalšieho posilnenia hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti Únie . K takémuto účinnému a strategickému využívaniu prostriedkov by mala prispieť požiadavka súladu so zásadami štátnej pomoci.

Pozmeňovací návrh 7

Odôvodnenie 15

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>(15) EFSI by sa mal zameriavať na projekty, ktorých pomer rizika k návratnosti je vyšší než pri existujúcich nástrojoch EIB a Únie, aby sa zabezpečila komplementarita so súčasnými operáciami. EFSI by mal financovať projekty v celej Únii, a to aj v tých krajinách, ktoré sú najviac postihnuté finančnou krízou. K využitiu EFSI by malo dôjsť len vtedy, keď nie je za primeraných podmienok k dispozícii financovanie z iných zdrojov.</p>	<p>(15) EFSI by sa mal zameriavať na projekty, ktorých pomer rizika k návratnosti je vyšší než pri existujúcich nástrojoch EIB a Únie, aby sa zabezpečila komplementarita so súčasnými operáciami. EFSI by mal financovať projekty v celej Únii, a to aj v tých krajinách, ktoré sú najviac postihnuté finančnou krízou. K využitiu EFSI by malo dôjsť len vtedy, keď nie je k dispozícii financovanie z iných zdrojov. Vyššie riziko musí byť odôvodnené vplyvom investícií na úroveň zamestnanosti, hospodárstva územia, najmä tých, ktoré sú zasiahnuté hospodárskymi zmenami, dôsledkami na globálnu dynamiku investícií, inovácie a životné prostredie. Tieto kritériá by mali byť podľa konkrétnych prípadov upravené tak, aby podporovali vyvážené rozdelenie medzi sektory a zemepisné oblasti.</p>

Pozmeňovací návrh 8

Odôvodnenie 16

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>(16) EFSI by sa mal zameriavať na investície, pri ktorých sa očakáva, že budú ekonomicky a technicky životaschopné, čo môže znamenať určitý stupeň primeraného rizika, pričom daná investícia musí stále spĺňať príslušné požiadavky na financovanie z EFSI.</p>	<p>(16) EFSI by sa mal zameriavať na investície, pri ktorých sa očakáva, že budú ekonomicky a technicky životaschopné, čo môže znamenať určitý stupeň primeraného rizika, ktoré by bolo bez podpory z EFSI pre súkromných investorov príliš veľké, pričom daná investícia musí stále spĺňať príslušné požiadavky na financovanie z EFSI.</p>

Zdôvodnenie

Je to podmienka doplnkovosti investícií investičného plánu.

Pozmeňovací návrh 9

Odôvodnenie 20a (nové)

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<p>(20a) Členské štáty môžu po splnení príslušných predpokladov využívať ďalšie finančné nástroje a európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF) a tým prispievať k financovaniu oprávnených projektov, ktoré sú podporované zárukou Únie, a to v súlade s cieľmi, zárukami a pravidlami právneho rámca platného pre tento fond.</p> <p>Vďaka flexibilitě tohto prístupu by sa mali maximalizovať synergie medzi nástrojmi EÚ a schopnosťou prilákať investorov do investičných oblastí, na ktoré sa zameriava EFSI. EŠIF a EFSI sa musia vzájomne dopĺňať a je pri nich nutné v čo najväčšej miere predchádzať efektu vytlačania.</p>

Zdôvodnenie

Je to prostriedok na posilnenie súdržnosti medzi EFSI a štrukturálnymi fondmi a vyhnutie sa riziku vzájomného vytlačania.

Pozmeňovací návrh 10

Odôvodnenie 20b (nové)

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
	(20b) <i>ESFI by mohol podporovať najmä investičné platformy na územnej úrovni, čo by zaručovalo zosúladené a integrované stratégie rozvoja na regionálnej úrovni, pretože by zohrávali úlohu regionálnych stredísk schopných mobilizovať všetky dostupné prostriedky.</i>

Zdôvodnenie

Vyplyva zo znenia návrhu.

Pozmeňovací návrh 11

Odôvodnenie 21

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
(21) <i>Za predpokladu, že sú splnené všetky relevantné kritériá oprávnenosti, členské štáty môžu využívať európske štrukturálne a investičné fondy na to, aby prispeli k financovaniu oprávnených projektov, ktoré sú podporované zárukou EÚ. Flexibilita tohto prístupu by mala maximalizovať potenciál prilákania investorov do investičných oblastí, na ktoré sa zameriava EFSI.</i>	

Zdôvodnenie

Duplicita vzhľadom na pozmeňovací návrh 9.

Pozmeňovací návrh 12

Odôvodnenie 22

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
(22) V súlade so Zmluvou o fungovaní Európskej únie by investície do infraštruktúry a projektov podporované z EFSI mali byť v súlade s pravidlami štátnej pomoci. S týmto cieľom Komisia oznámila, že na účely posúdenia štátnej pomoci stanoví súbor základných kritérií, ktoré bude musieť spĺňať projekt na to, aby bol oprávnený na poskytnutie podpory z EFSI. Ak projekt tieto kritériá splní a získa podporu z EFSI, Komisia oznámila, že akákoľvek vnútroštátna doplnková podpora sa posúdi v rámci zjednodušeného a zrýchleného posúdenia štátnej pomoci, v rámci ktorého má Komisia overiť navyše len primeranosť podpory z verejných zdrojov (teda či nedošlo k nadmernej kompenzácii). Komisia zároveň oznámila, že poskytne ďalšie usmernenia k súboru kľúčových princípov s cieľom zabezpečiť efektívne využívanie verejných prostriedkov.	(22) V súlade so Zmluvou o fungovaní Európskej únie by investície do infraštruktúry a projektov podporované z EFSI mali byť v súlade s pravidlami štátnej pomoci. S týmto cieľom Komisia oznámila, že na účely posúdenia štátnej pomoci stanoví súbor základných kritérií, ktoré bude musieť spĺňať projekt na to, aby bol oprávnený na poskytnutie podpory z EFSI. Ak projekt tieto kritériá splní a získa podporu z EFSI, Komisia oznámila, že akákoľvek vnútroštátna doplnková podpora sa posúdi v rámci zjednodušeného a zrýchleného posúdenia štátnej pomoci, v rámci ktorého má Komisia overiť navyše len primeranosť podpory z verejných zdrojov (teda či nedošlo k nadmernej kompenzácii). Komisia zároveň oznámila, že poskytne ďalšie usmernenia k súboru kľúčových princípov s cieľom zabezpečiť efektívne využívanie verejných prostriedkov. Na tomto

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<i>základe sa Komisia zaväzuje v každom prípade uplatňovať zjednodušený postup rovnakým spôsobom, ak sa pravidlá štátnej pomoci vzťahujú na financovanie infraštruktúry.</i>

Zdôvodnenie

Je potrebné vyhnúť sa nerovnakému zaobchádzaniu s investičnými projektmi, ktoré sú podporované z EFSI a projektmi spolufinancovanými zo strany členských štátov/regiónov v oblasti infraštruktúry, aby sa zabezpečili rovnaké lehoty a spôsoby schvaľovania, keďže predpisy o štátnej pomoci sa nedajú uplatňovať bezpodmienečne.

Pozmeňovací návrh 13

Odôvodnenie 25

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
(25) EIB by mala pravidelne vyhodnocovať činnosti podporované z EFSI s cieľom posúdiť ich relevantnosť, výsledky a vplyv a s cieľom identifikovať aspekty, ktoré by mohli budúcu činnosť EFSI zlepšiť. Takéto hodnotenia by mali prispievať k zodpovednosti a analýze udržateľnosti.	(25) EIB a Komisia by mali pravidelne vyhodnocovať činnosti podporované z EFSI s cieľom posúdiť ich relevantnosť, výsledky a vplyv, ako aj ich koherenciu a koordináciu s inými politikami a nástrojmi Únie, a najmä s podporou z európskych štrukturálnych a investičných fondov , a s cieľom identifikovať aspekty, ktoré by mohli budúcu činnosť EFSI zlepšiť. Takéto hodnotenia by mali prispievať k zodpovednosti a analýze udržateľnosti.

Pozmeňovací návrh 14

Odôvodnenie 25a (nové)

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
	(25a) Riadiaci výbor monitoruje politiku financovania EFSI, ktorý mu predkladá polročnú súhrnnú správu o svojich intervenciách. Poskytuje poradenstvo a formuluje odporúčania o kritériách oprávnenosti, tematickom a geografickom rozložení investícií a ich doplnkovosti, ako aj ich environmentálnych a sociálnych vplyvoch. Zložený je z rovnakého počtu zástupcov VR a Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru (EHSV).

Zdôvodnenie

Hospodárski a sociálni partneri, ako aj miestne a regionálne orgány môžu najlepšie posúdiť skutočný vplyv financovaných investícií.

Pozmeňovací návrh 15

Odôvodnenie 26

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
(26) Popri operáciách financovania, ktoré sa budú realizovať prostredníctvom EFSI, by sa malo vytvoriť Európske centrum investičného poradenstva („EIAH“). EIAH by malo poskytovať posilnenú podporu pre vypracúvanie a prípravu projektov v celej Únii, stavajúc na odborných znalostiach Komisie, EIB, národných podporných bánk	(26) Popri operáciách financovania, ktoré sa budú realizovať prostredníctvom EFSI, by sa malo vytvoriť Európske centrum investičného poradenstva („EIAH“). EIAH by malo poskytovať posilnenú podporu pre vypracúvanie a prípravu projektov v celej Únii, stavajúc na odborných znalostiach Komisie, EIB, národných podporných bánk

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>a riadiacich orgánov európskych štrukturálnych a investičných fondov. Malo by sa tak vytvoriť jednotné kontaktné miesto pre všetky otázky týkajúce sa technickej pomoci pre investície v rámci Únie.</p>	<p>a riadiacich orgánov európskych štrukturálnych a investičných fondov. Malo by sa tak vytvoriť jednotné kontaktné miesto pre všetky otázky týkajúce sa technickej pomoci pre investície v rámci Únie. EIAH by malo členským štátom a regiónom v celej Únii umožniť využívať bezplatné odborné znalosti v záujme zabezpečenia spravodlivého prístupu k financovaniu z EFSI. Regióny by mohli tomuto Európskemu centru investičného poradenstva navrhnuť ciele inšiatívy na koordináciu technickej pomoci na regionálnej alebo vyššej než regionálnej úrovni, aby sa tak optimálne využili dostupné finančné zdroje.</p>

Pozmeňovacia návrh 16

Odôvodnenie 29

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>(29) <i>S cieľom čiastočne financovať príspevok z rozpočtu Únie by sa mali znížiť dostupné balíky prostriedkov programu Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inováciu 2014 – 2020, zriadeného podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1291/2013 ⁽¹⁾, a Nástroja na prepájanie Európy, zriadeného podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1316/2013 ⁽²⁾. Uvedené programy slúžia na účely, ktoré EFSI nemá za cieľ replikovať. Znížením prostriedkov oboch programov na financovanie záručného fondu sa však podľa očakávaní zabezpečia investície do niektorých oblastí ich jednotlivých mandátov, ktoré sú vyššie, než by bolo možné prostredníctvom existujúcich programov. EFSI by mal byť schopný pretaviť záruku EÚ do znásobenia finančného účinku v uvedených oblastiach výskumu, vývoja a inovácií a dopravy, telekomunikácií a energetickej infraštruktúry oproti stavu, ktorý by sa dosiahol, keby dané zdroje boli vynaložené prostredníctvom grantov v rámci plánovaných programov Horizont 2020 a Nástroj na prepájanie Európy. Preto je vhodné presmerovať časť finančných prostriedkov, ktorých vynaloženie sa v súčasnosti plánuje na uvedené programy, v prospech EFSI.</i></p> <p>⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1291/2013 z 11. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje program Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inováciu (2014 – 2020) a zrušuje rozhodnutie č. 1982/2006/ES (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 104).</p> <p>⁽²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1316/2013 z 11. decembra 2013 o zriadení Nástroja na prepájanie Európy, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 913/2010 a zrušujú sa nariadenia (ES) č. 680/2007 a (ES) č. 67/2010 (Ú. v. EÚ L 348, 20.12.2013, s. 129).</p>	<p>(29) Príspevok z rozpočtu EÚ bude postupne schválený Európskym parlamentom a Radou v rámci ročných rozpočtových postupov do roku 2020. Predovšetkým prostriedky z rozpočtu EÚ nevyužité do konca rozpočtového roka by sa mali systematicky prevádzať do záručného fondu. Na tento účel by mal rozpočtový orgán vo vhodných prípadoch využiť všetky mechanizmy flexibility a iné príslušné ustanovenia, ktoré sú k dispozícii podľa nariadenia Rady (EÚ, Euratom) č. 1311/2013.</p>

Pozmeňovací návrh 17

Odôvodnenie 29a (nové)

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<p>(29a) <i>Rozpočty, ktoré sú k dispozícii pre program Horizont 2020 a Nástroj na prepájanie Európy (NPE), by malo byť možné znížiť až po vyčerpaní všetkých možností flexibility, ktorú umožňuje európsky rozpočet.</i></p> <p><i>Ak bude nevyhnutné krátenie v programe Horizont 2020, malo by sa to spraviť tak, aby nebola ohrozená úplná realizácia programu Horizont 2020 a nespochybnil sa mimoriadny význam základného výskumu. Kapitola „Prístup k rizikovému kapitálu“ programu by v takom prípade musela značnou mierou prispieť k financovaniu EFSI. Prostriedky z programu Horizont 2020, ak sa musia nevyhnutne využiť v rámci fondu, by mali byť využité na ich pôvodný účel a vysoké školy a výskumné inštitúcie by mali mať možnosť zapojiť sa.</i></p> <p><i>Zníženie rozpočtu pre Nástroj na prepájanie Európy (NPE) nemá žiaden vplyv na sumu presunutú z Kohézneho fondu na projekty v oblasti dopravy v členských štátoch, ktoré sú oprávnené na financovanie z tohto fondu.</i></p>

Zdôvodnenie

Výskumné a inovačné aktivity financované v rámci programu Horizont 2020 už dnes priamo a významnou mierou prispievajú k európskej inovačnej schopnosti a konkurencieschopnosti, takže tento dobre rozbehnutý program by sa nemal oslabovať. Ak sa v rámci EFSI nedá vyhnúť zásahom do programu Horizont 2020, musia sa stanoviť kritériá, ktoré zabezpečia, aby sa prostredníctvom EFSI posilnil inovačný potenciál Európy.

Pozmeňovací návrh 18

Odôvodnenie 31

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>(31) V Únii existuje značné množstvo potenciálne životaschopných projektov, ktoré nie sú financované z dôvodu neistoty a netransparentnosti spájanej s takýmito projektmi. Často je dôvodom skutočnosť, že súkromní investori o projektoch nevedia alebo nemajú dostatočné informácie na posúdenie investičných rizík. Komisia a EIB by s podporou členských štátov mali podporiť vytvorenie transparentnej databázy súčasných a budúcich investičných projektov v Únii, do ktorých by bolo vhodné investovať. Táto „databáza projektov“ by mala zabezpečovať, aby sa pravidelne a štruktúrovaným spôsobom zverejňovali informácie o investičných projektoch, čím by sa zabezpečilo, že investori majú spoľahlivé informácie, na ktorých založia svoje investičné rozhodnutia.</p>	<p>(31) V Únii existuje značné množstvo potenciálne životaschopných projektov, ktoré nie sú financované z dôvodu neistoty a netransparentnosti spájanej s takýmito projektmi. Často je dôvodom skutočnosť, že súkromní investori o projektoch nevedia alebo nemajú dostatočné informácie na posúdenie investičných rizík. Komisia a EIB by s podporou členských štátov a ich miestnych a regionálnych orgánov mali podporiť vytvorenie transparentnej databázy súčasných a budúcich investičných projektov v Únii, do ktorých by bolo vhodné investovať. Táto „databáza projektov“ by mala zabezpečovať, aby sa pravidelne a štruktúrovaným spôsobom zverejňovali informácie o investičných projektoch, čím by sa zabezpečilo, že investori majú spoľahlivé informácie, na ktorých založia svoje investičné rozhodnutia.</p>

Pozmeňovací návrh 19

Odôvodnenie 31a (nové)

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
	(31a) <i>Okrem informácií týkajúcich sa hospodárskej životaschopnosti projektu by databáza projektov mala poskytovať informácie o dodržiavaní environmentálnych a sociálnych požiadaviek a ich zosúladení s cieľmi regionálnych stratégií rozvoja. Každý polrok bude riadiacemu výboru predložená súhrnná správa.</i>

Pozmeňovací návrh 20

Odôvodnenie 32

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
(32) Členské štáty na vnútroštátnej úrovni takisto začali pracovať na vytváraní a podpore databáz projektov pri projektoch, ktoré majú význam z vnútroštátneho hľadiska. Informácie, ktoré pripraví Komisia a EIB, by mali obsahovať odkazy na sprievodné vnútroštátne databázy projektov.	(32) Členské štáty na vnútroštátnej úrovni takisto začali pracovať na vytváraní a podpore databáz projektov pri projektoch, ktoré majú význam z vnútroštátneho, regionálneho a miestneho hľadiska. Táto práca sa venovala aj cezhraničným projektom prostredníctvom spolupráce medzi jednotlivými členskými štátmi. Členské štáty navyše spolupracujú s miestnymi a regionálnymi orgánmi v súlade so zásadou subsidiarity. Informácie, ktoré pripraví Komisia a EIB, by mali obsahovať odkazy na sprievodné vnútroštátne a cezhraničné databázy projektov. Regionálne a miestne orgány vrátane regionálnych inovačných platforiem, regionálnych agentúr pre rozvoj a riadiacich orgánov európskych štrukturálnych a investičných fondov sú podstatným zdrojom informácií o súčasných a budúcich investičných príležitostiach.

Zdôvodnenie

Je veľmi podstatné, aby do zriaďovania databáz projektov boli zapojené regionálna a aj miestna úroveň.

Treba zdôrazniť, že členské štáty sa začali koordinovať s cieľom predkladať cezhraničné projekty veľkého rozsahu v rámci EFSI.

Pozmeňovací návrh 21

Odôvodnenie 34

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
(32) Aby sa zabezpečila zodpovednosť voči európskym občanom, EIB by mala Európskemu parlamentu a Rade pravidelne predkladať správy o dosiahnutom pokroku a vplyve EFSI.	(34) Aby sa zabezpečila zodpovednosť voči európskym občanom, Komisia a EIB by mali Výboru regiónov , Európskemu parlamentu a Rade pravidelne predkladať správy o dosiahnutom pokroku a vplyve EFSI a o jeho komplementárnosti s ostatnými politikami a nástrojmi EÚ.

Zdôvodnenie

Regionálne a miestne orgány sú blízko európskym občanom, čo zlepšuje zodpovednosť voči nim.

Pozmeňovací návrh 22

Článok 1 – odsek 1a (nový)

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<i>1a Komisia a Európska investičná banka (EIB) dozerajú nad tým, aby podpora poskytnutá EFSI bola v súlade s ostatnými politikami a nástrojmi Únie a ich dopĺňala.</i>

Pozmeňovací návrh 23

Článok 1 – odsek 2

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
K dohode o EFSI môžu pristúpiť členské štáty. Pod podmienkou súhlasu existujúcich prispievateľov je dohoda o EFSI otvorená pre pristúpenie aj pre iné tretie strany vrátane národných podporných bánk alebo verejných agentúr vlastnených alebo ovládaných členskými štátmi, ako aj pre subjekty súkromného sektora.	K dohode o EFSI môžu pristúpiť členské štáty. Pod podmienkou súhlasu existujúcich prispievateľov je dohoda o EFSI otvorená pre pristúpenie aj pre iné tretie strany vrátane národných podporných bánk, regionálnych rozvojových bánk alebo verejných agentúr vlastnených alebo ovládaných členskými štátmi alebo regionálnymi a miestnymi orgánmi , ako aj pre podporné orgány podliehajúce regiónom a subjekty súkromného sektora.

Zdôvodnenie

V legislatívnom návrhu by mala existovať možnosť regionálneho a miestneho pristúpenia k dohode o EFSI.

Zapojenie regiónov do riadenia týchto nových nástrojov.

Pozmeňovací návrh 24

Článok 1a (nový)

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<i>Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmu:</i> <i>(1) „národné podporné banky alebo inštitúcie“ sú právnické osoby vykonávajúce finančnú činnosť na profesionálnom základe, ktorým členský štát udelil verejný mandát na ústrednej, regionálnej alebo miestnej úrovni vykonávať verejné rozvojové alebo podporné činnosti na nekomerčnom základe s cieľom riešiť zlyhanie trhu;</i>

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
	(2) „investičná platforma“ označuje mechanizmus spolufinancovania, rozdelenia rizika alebo akejkoľvek inej finančnej podpory vytvorený na financovanie projektu alebo skupiny projektov. Investičná platforma môže byť regionálna, národná, cezhraničná alebo odvetvová a jej cieľom je zabezpečiť súlad s miestnymi a regionálnymi investičnými stratégiami a v prípade potreby operačnými programami európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Zdôvodnenie

Na vytvorenie skutočnej doplnkovosti financovania sa musí využiť sieť miestnych aktérov alebo profesionálnych aktérov s cieľom iniciovať, sprevádzať a spolufinancovať projekty vďaka lepšej informovanosti o príležitostiach a teda aj lepšiemu posúdeniu rizika. V balíku tiež možno vziať do úvahy projekty menších rozmerov, ak sú súčasťou schválenej investičnej politiky fondu.

Pozmeňovací návrh 25

Článok 1 – odsek 2 – bod 2

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
V snahe splniť tento cieľ EIAH využíva odborné znalosti EIB, Komisie, národných podporných bánk a riadiacich orgánov európskych štrukturálnych a investičných fondov.	<p>V snahe splniť tento cieľ EIAH využíva odborné znalosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> — EIB, — Komisie, — národných podporných bánk, — regionálnych rozvojových bánk a/alebo agentúr, — riadiacich orgánov európskych štrukturálnych a investičných fondov. <p>Regióny môžu konkrétne požiadať EIAH o technickú pomoc na dokončenie opatrení na regionálnej alebo vyššej než regionálnej úrovni.</p>

Zdôvodnenie

V EIAH musia byť zabezpečené odborné znalosti na regionálnej úrovni.

Keďže regióny majú celkový prehľad nad potrebou investícií na svojom území alebo v spolupráci s inými regiónmi, mali by mať možnosť vykonávať priamo technickú pomoc s cieľom lepšie optimalizovať iniciatívy a súvisiace zdroje.

Pozmeňovací návrh 26

Článok 3 – odsek 5 – pododsek 1a (nový)

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
	Investičný výbor musí zohľadniť cieľ hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti Únie.

Pozmeňovací návrh 27

Článok 4

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Článok 4</p> <p>Záruka EÚ</p> <p>Únia poskytuje EIB záruku za operácie financovania alebo investičné operácie realizované v Únii, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie („záruka EÚ“). Záruka EÚ sa poskytuje ako záruka na požiadanie v súvislosti s nástrojmi uvedenými v článku 6.</p>	<p>Článok 4</p> <p>Záruka EÚ</p> <p>Únia poskytuje neodvolateľnú a bezpodmienečnú záruku za operácie financovania alebo investičné operácie realizované v Únii, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie („záruka EÚ“), vrátane cezhraničnej spolupráce medzi členskými štátmi a tretími krajinami. Záruka EÚ sa poskytuje ako záruka na požiadanie v súvislosti s nástrojmi uvedenými v článku 6.</p>

Zdôvodnenie

Vyplyva zo znenia návrhu.

Pozmeňovací návrh 28

Článok 5 – odsek 2

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>2. Záruka EÚ sa poskytuje na operácie financovania a investičné operácie EIB schválené investičným výborom uvedeným v článku 3 ods. 5 alebo na financovanie Európskemu investičnému fondu s cieľom realizovať operácie financovania a investičné operácie EIB v súlade s článkom 7 ods. 2. Dotknuté operácie musia byť v súlade s politikami Únie a podporovať ktorýkoľvek z týchto všeobecných cieľov:</p> <p>(a) rozvoj infraštruktúry, a to aj v oblastiach dopravy, najmä v priemyselných centrách; energetiky, najmä energetických prepojení a digitálnej infraštruktúry;</p> <p>(b) investície do vzdelávania a odbornej prípravy, zdravotníctva, výskumu a vývoja, informačných a komunikačných technológií a inovácií;</p> <p>(c) rozširovanie energie z obnoviteľných zdrojov, energetickej efektívnosti a efektívnosti využívania zdrojov;</p> <p>(d) infraštruktúrne projekty v oblastiach životného prostredia, prírodných zdrojov, rozvoja miest a sociálnej oblasti;</p>	<p>2. Záruka EÚ sa poskytuje na operácie financovania a investičné operácie EIB schválené investičným výborom uvedeným v článku 3 ods. 5 alebo na financovanie Európskemu investičnému fondu s cieľom realizovať operácie financovania a investičné operácie EIB v súlade s článkom 7 ods. 2. EFSI sa zameriava na projekty, ktoré zabezpečia komplementaritu so súčasnými operáciami. Komisia, skupina EIB a členské štáty dbajú na to, aby sa pri všetkých investíciách podporovaných z EFSI zohľadnil ich vplyv v rámci jednotlivých odvetví na miestnej a regionálnej úrovni na hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť. Dotknuté operácie musia byť v súlade s politikami Únie a podporovať ktorýkoľvek z týchto všeobecných cieľov:</p> <p>(a) rozvoj infraštruktúry, odolnej voči katastrofám, a to aj v oblastiach dopravy, najmä v priemyselných centrách; energetiky, najmä energetických prepojení a digitálnej infraštruktúry;</p> <p>(b) investície do vzdelávania a odbornej prípravy, zdravotníctva, výskumu a vývoja, digitalizácie verejných služieb, digitálnych aplikácií a inovácií;</p> <p>(c) rozširovanie energie z obnoviteľných zdrojov, energetickej efektívnosti a efektívnosti využívania zdrojov;</p> <p>(d) infraštruktúrne projekty v oblastiach životného prostredia, prírodných zdrojov, rozvoja miest a sociálnej oblasti;</p>

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>(e) poskytovanie finančnej podpory pre spoločnosti uvedené v článku 1 ods. 1, a to vrátane rizikového financovania prevádzkového kapitálu.</p> <p>Záruka EÚ sa okrem toho prostredníctvom EIB poskytuje na podporu účelových investičných platforiem a národných podporných bánk, ktoré investujú do operácií spĺňajúcich požiadavky tohto nariadenia. Politiku v súvislosti s oprávnenými investičnými platformami v takom prípade stanovuje riadiaci výbor.</p>	<p>(e) poskytovanie finančnej podpory pre spoločnosti uvedené v článku 1 ods. 1, a to vrátane rizikového financovania prevádzkového kapitálu.</p> <p>Záruka EÚ sa okrem toho prostredníctvom EIB poskytuje na podporu účelových investičných platforiem a národných a/alebo regionálnych podporných bánk, ktoré investujú do operácií spĺňajúcich požiadavky tohto nariadenia. Politiku v súvislosti s oprávnenými investičnými platformami v takom prípade stanovuje riadiaci výbor.</p>

Pozmeňovací návrh 29

Článok 9 – odsek 1

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Komisia a EIB s podporou členských štátov presadzujú vytvorenie transparentnej databázy súčasných a potenciálnych budúcich investičných projektov v Únii. Táto databáza nemá vplyv na konečné projekty, ktoré môžu byť vybrané na podporu podľa článku 3 ods. 5.</p>	<p>Komisia a EIB s podporou členských štátov, ako aj v úzkej spolupráci a partnerstve s miestnymi a regionálnymi orgánmi presadzujú vytvorenie transparentnej databázy súčasných a potenciálnych budúcich investičných projektov v Únii, ktorá poskytuje informácie o hospodárskej životaschopnosti a vplyve projektov v oblasti udržateľného rozvoja a ich zosúladení s cieľmi regionálnych stratégií rozvoja. Táto databáza nemá vplyv na konečný zoznam projektov vybraných podľa článku 3 ods. 5.</p>

Pozmeňovací návrh 30

Článok 9 – odsek 2

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Komisia a EIB pravidelne a štruktúrovaným spôsobom vypracujú, aktualizujú a distribuujú informácie o súčasných a budúcich investíciách, ktoré výrazným spôsobom prispievajú k dosiahnutiu politických cieľov EÚ.</p>	<p>Komisia a EIB pravidelne a štruktúrovaným spôsobom vypracujú, aktualizujú a distribuujú informácie o súčasných a budúcich investíciách, ktoré výrazným spôsobom prispievajú k dosiahnutiu politických cieľov EÚ hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti.</p>

Pozmeňovací návrh 31

Článok 9 – odsek 3

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Členské štáty pravidelne a štruktúrovaným spôsobom vypracujú, aktualizujú a distribuujú informácie o súčasných a budúcich investičných projektoch na ich území.</p>	<p>Členské štáty v úzkej spolupráci s miestnymi a regionálnymi orgánmi pravidelne a štruktúrovaným spôsobom vypracujú, aktualizujú a distribuujú informácie o súčasných a budúcich investičných projektoch na ich území.</p>

Pozmeňovací návrh 32

Článok 10 – odsek 1

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>EIB, podľa potreby v spolupráci s EIF, každý polrok predkladá Komisii správu o operáciách financovania a investičných operáciách EIB podľa tohto nariadenia. Táto správa musí obsahovať posúdenie dodržiavania požiadaviek o využívaní záruky EÚ a kľúčové ukazovatele výkonnosti stanovené podľa článku 2 ods. 1 písm. g). Správa musí zároveň obsahovať štatistické, finančné a účtovné údaje o každej jednotlivej operácii financovania a investičnej operácii EIB, ako aj údaje na súhrnnom základe.</p>	<p>EIB, v prípade potreby v spolupráci s EIF, každý polrok predkladá Komisii správu o operáciách financovania a investičných operáciách EIB podľa tohto nariadenia. Táto správa musí obsahovať posúdenie dodržiavania požiadaviek o využívaní záruky EÚ a kľúčové ukazovatele výkonnosti stanovené podľa článku 2 ods. 1 písm. g). Správa musí zároveň obsahovať štatistické, finančné a účtovné údaje o každej jednotlivej operácii financovania a investičnej operácii EIB, ako aj údaje o sociálnom a environmentálnom vplyve. Musí konkrétne uviesť, pri ktorých projektoch je podpora z európskych štrukturálnych a investičných fondov kombinovaná s podporou z EFSI, a celkovú sumu príspevkov z každého zdroja. Súhrnná správa bude predložená na vyjadrenie riadiacemu výboru (pozri pozmeňovací návrh 14).</p>

Pozmeňovací návrh 33

Článok 10 – odsek 6

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Komisia každoročne do 30. júna zasiela Európskemu parlamentu, Rade a Dvoru audítorov výročnú správu o stave záručného fondu a jeho spravovaní v predchádzajúcom kalendárnom roku.</p>	<p>Komisia každoročne do 30. júna zasiela Európskemu parlamentu, Rade, Výboru regiónov a Dvoru audítorov výročnú správu o stave záručného fondu a jeho spravovaní v predchádzajúcom kalendárnom roku. Táto správa sa zverejňuje.</p>

Zdôvodnenie

Touto zmenou sa zabezpečí lepšia zodpovednosť voči európskym občanom tým, že sa zapoja regionálne a miestne orgány.

Pozmeňovací návrh 34

Článok 12 – odsek 1 – prvý pododsek

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>EIB najneskôr do [OP vložiť dátum: 18 mesiacov po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia] vyhodnotí fungovanie EFSI. EIB svoje hodnotenie predkladá Európskemu parlamentu, Rade a Komisii;</p>	<p>EIB najneskôr do [OP vložiť dátum: 18 mesiacov po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia] vyhodnotí fungovanie EFSI. EIB svoje hodnotenie predkladá Európskemu parlamentu, Rade, Komisii a Výboru regiónov;</p>

Zdôvodnenie

Miestne a regionálne orgány by mali mať umožnený prístup k hodnoteniu EFSI zo strany EIB.

Pozmeňovací návrh 35

Článok 12 – odsek 1 – druhý pododsek

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>EIB najneskôr do [OP vložiť dátum: 18 mesiacov po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia] vyhodnotí fungovanie EFSI. EIB svoje hodnotenie predkladá Európskemu parlamentu, Rade a Komisii;</p> <p>Komisia najneskôr do [OP vložiť dátum: 18 mesiacov po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia] vyhodnotí využívanie záruky EÚ a fungovanie záručného fondu, ako aj využívanie základných prostriedkov podľa článku 8 ods. 9. Komisia svoje hodnotenie predkladá Európskemu parlamentu a Rade.</p>	<p>EIB najneskôr do [OP vložiť dátum: 18 mesiacov po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia] vyhodnotí fungovanie EFSI. EIB svoje hodnotenie predkladá Európskemu parlamentu, Rade a Komisii;</p> <p>Komisia najneskôr do [OP vložiť dátum: 18 mesiacov po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia] vyhodnotí využívanie záruky EÚ a fungovanie záručného fondu, ako aj využívanie základných prostriedkov podľa článku 8 ods. 9. Komisia svoje hodnotenie predkladá Európskemu parlamentu a Rade. V rámci hodnotenia VFR v polovici trvania by sa mali predložiť vhodné návrhy, ako presmerovať v prospech záruky prípadné prostriedky dostupné z programov iných, než sú programy zahrnuté v odôvodneniach 18 a 19 tohto nariadenia.</p>

Zdôvodnenie

EK by mala preskúmať rôzne možnosti financovania okrem NPE a programu Horizont 2020.

Pozmeňovací návrh 36

Článok 12 – odsek 4

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>EIB a EIF pravidelne poskytujú Európskemu parlamentu, Rade a Komisii všetky svoje nezávislé hodnotiace správy, v ktorých sa posudzujú praktické výsledky dosiahnuté v oblasti osobitných činností EIB a EIF na základe tohto nariadenia.</p>	<p>EIB a EIF pravidelne poskytujú Európskemu parlamentu, Rade, Komisii a Výboru regiónov všetky svoje nezávislé hodnotiace správy, v ktorých sa posudzujú praktické výsledky dosiahnuté v oblasti osobitných činností EIB a EIF na základe tohto nariadenia.</p>

Zdôvodnenie

Miestne a regionálne orgány by mali mať umožnený prístup k nezávislým hodnotiacim správam o EFSI.

Pozmeňovací návrh 37

Článok 12 – odsek 5

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Komisia najneskôr do [OP vložiť dátum: 3 roky po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia] predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o uplatňovaní tohto nariadenia, ku ktorej pripojí prípadný relevantný návrh.</p>	<p>Komisia najneskôr do [OP vložiť dátum: 3 roky po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia] predloží Európskemu parlamentu a Rade a Výboru regiónov správu o uplatňovaní tohto nariadenia vrátane posúdenia pridanej hodnoty EFSI a jeho komplementárnosti s existujúcimi nástrojmi financovania EÚ, ku ktorej pripojí prípadný relevantný návrh.</p>

Zdôvodnenie

Vyplýva zo znenia návrhu.

Pozmeňovací návrh 38

Článok 18

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Nariadenie (EÚ) č. 1291/2013 sa mení takto:</p> <p>1) V článku 6 sa odseky 1, 2 a 3 nahrádzajú takto:</p> <p>„1. Finančné krytie na vykonávanie programu Horizont 2020 je 74 328,3 miliónov EUR v bežných cenách, z čoho sa maximálne 71 966,9 miliónov EUR pridelí na činnosti podľa hlavy XIX ZFEÚ.</p> <p>Ročné rozpočtové prostriedky schvaľuje Európsky parlament a Rada v medziach viacročného finančného rámca.</p> <p>2. Suma na činnosti podľa hlavy XIX ZFEÚ sa rozdelí medzi priority uvedené v článku 5 ods. 2 tohto nariadenia takto:</p> <p>a) excelentná veda: 23 897,0 milióna EUR v bežných cenách;</p> <p>b) vedúce postavenie priemyslu: 16 430,5 milióna EUR v bežných cenách;</p> <p>c) spoločenské výzvy: 28 560,7 milióna EUR v bežných cenách.</p> <p>Maximálna celková výška finančného príspevku Únie z programu Horizont 2020 na osobitné ciele stanovené v článku 5 ods. 3 a na nejadrové priame opatrenia Spoločného výskumného centra je nasledovná:</p> <p>i) šírenie excelentnosti a zvyšovanie účasti: 782,3 milióna EUR v bežných cenách;</p> <p>ii) veda so spoločnosťou a pre spoločnosť: 443,8 milióna EUR v bežných cenách;</p> <p>iii) nejadrové priame opatrenia Spoločného výskumného centra: 1 852,6 milióna EUR v bežných cenách.</p> <p>Orientačné rozdelenie pre priority a osobitné ciele stanovené v článku 5 ods. 2 a 3 je stanovené v prílohe II.</p> <p>3. EIT sa financuje prostredníctvom maximálneho príspevku z programu Horizont 2020 vo výške 2 361,4 miliónov EUR v bežných cenách, ako je stanovené v prílohe II.“</p> <p>2) Príloha II sa nahrádza znením prílohy I k tomuto nariadeniu.</p>	

Zdôvodnenie

Tento pozmeňovací návrh je v súlade s bodom 4 politických odporúčaní návrhu stanoviska a pozmeňovacím návrhom 75 návrhu správy Európskeho parlamentu spravodajcov Fernandes/Bullmann.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. víta Investičný plán pre Európu a nariadenie o EFSI navrhnuté Európskou komisiou s cieľom zvýšiť investície v Únii;
2. zdôrazňuje, že Európsky fond pre strategické investície je len súčasťou investičného plánu; databáza projektov, centrum investičného poradenstva a štrukturálne reformy, ktoré pozitívne vplyvajú na spoločnosť a hospodárstvo a prispievajú k rozširovaniu administratívnych kapacít, sú pre úspech tohto plánu rovnako potrebné; vyzýva v tejto súvislosti Komisiu, aby v nadväznosti na svoje oznámenie COM(2015)12 z 13. januára 2015 na tému „Optimálne využívanie flexibility v rámci existujúcich pravidiel Paktu stability a rastu“ vysvetlila, v akom rozsahu mieni pri dodržaní zásady subsidiarity podporovať štrukturálne reformy na európskej úrovni;
3. zdôrazňuje, že mechanizmus investičného plánu pozostáva najmä z vytvorenia garančného fondu na krytie rizikovejšieho financovania;
4. vyjadruje obavy, že záruka vo výške 16 miliárd EUR je financovaná z presunutých rozpočtových prostriedkov pôvodne určených pre Nástroj na prepájanie Európy a program Horizont 2020, výbor upriamuje pozornosť Komisie na katastrofálne dôsledky pre prebiehajúce projekty, ktoré sú v skutočnosti v súlade s prioritami EÚ, a zdôrazňuje, že úvery alebo záruky nepredstavujú dostatočnú podporu pre mnohé projekty základného výskumu a výskumné ústavy s vysokou medzinárodnou reputáciou;
5. preto žiada, aby bol Investičný plán financovaný prioritne z nevyčerpaných prostriedkov rozpočtu EÚ, ktoré by sa inak museli vrátiť členským štátom. Rozpočty, ktoré sú k dispozícii pre program Horizont 2020 a nástroj NPE, by malo byť možné znížiť až po vyčerpaní všetkých možností flexibility, ktoré ponúka európsky rozpočet;
6. vyzýva Európsku komisiu, aby v rámci hodnotenia VFR v polovici trvania preskúmala možnosti rozpočtu Únie na presunutie dostupných prostriedkov z programov iných než program Horizont 2020 a NPE v prospech záruky EÚ;
7. považuje za dôležité zaručiť vysokú kvalitu projektov a zabezpečiť, aby aj miestne malé projekty mohli mať prospech z EFSI; v tejto súvislosti sú veľmi dôležité technická pomoc a poradenstvo pre miestne orgány;
8. chce byť v plnej miere zapojený do monitorovania a vykonávania Investičného plánu pre Európu. Miestne a regionálne orgány sú kľúčovými aktérmi pri identifikácii, plánovaní a podpore dodatočných investícií na svojom území. Zosúladenie EFSI s miestnymi a regionálnymi investičnými stratégiami a operačnými programami európskych štrukturálnych a investičných fondov je z tohto hľadiska nevyhnutné. Ideálnym nástrojom na zapojenie miestnych a regionálnych orgánov, ako aj členských štátov, národných rozvojových bánk a vnútroštátnych a/alebo regionálnych inštitúcií v tejto oblasti do úspešnej realizácie EFSI je geografická alebo tematická platforma financovania, v ktorej je potrebné spresniť úroveň delegovania, ako aj podmienky financovania;
9. poznamenáva, že investičný plán si vyžaduje značné úsilie na prekonanie viacerých problémov: zabezpečenie, aby bol fond svojou štruktúrou ústretový voči podnikom na prilákanie súkromných prostriedkov; zabezpečenie, aby sa Európsky fond pre strategické investície (EFSI) investičného plánu pri vývoji databázy projektov nepovažoval za dotáciu EÚ pre neživotaschopné vnútroštátne projekty; zabezpečenie koordinácie medzi existujúcimi fondmi, ako sú program Horizont 2020 a EFSI, ktoré sú obidva zamerané na výskum a inovácie;
10. konštatuje, že súčasné programové obdobie (2014 – 2017) musí byť na prekonanie týchto problémov viac orientované na výsledky – to možno dosiahnuť prostredníctvom spolupráce s miestnymi a regionálnymi orgánmi. V záujme zabezpečenia, aby projekty vybrané pre EFSI dosiahli plánované miestne výsledky, musí byť investičný výbor, ktorého úlohou bude vyberať projekty, otvorený aj konzultáciám s miestnymi a regionálnymi orgánmi. Prístup orientovaný na výsledky si bude vyžadovať aj intenzívnejšie využívanie prostriedkov EÚ zväčšením synergií medzi rôznymi dostupnými fondmi EÚ a uľahčením použiteľnosti fondov;

11. domnieva sa, že ďalšou podmienkou úspešnosti Investičného plánu je požiadavka, aby spolufinancovanie neobmedzoval Pakt stability a rastu (PSR). Z tohto dôvodu VR žiada, aby vnútroštátne spolufinancovanie nebolo súčasťou výpočtov PSR, bez ohľadu na situáciu členských štátov v rámci Paktu stability a rastu. Táto žiadosť je súčasťou rozsiahlejšej požiadavky VR, aby bolo vnútroštátne spolufinancovanie v európskych štrukturálnych fondoch vyňaté z pravidiel Paktu stability a rastu;
12. zdôrazňuje, že investície z EFSI do infraštruktúry musia byť odolné voči katastrofám. Opatrenia vykonané v súčasnosti sú nákladovo omnoho efektívnejšie než dodatočná úprava nebezpečných budov ⁽¹⁾;
13. tiež navrhuje v záujme dobrého monitorovania Investičného plánu vytvoriť riadiaci výbor zložený z členov EHSV a VR, aby bolo možné formulovať a predložiť EK odporúčania v súvislosti s investičnou politikou fondu;
14. vyzýva členské štáty, aby úzko zapájali miestne a regionálne orgány do zriaďovania a presadzovania databáz projektov na zlepšenie dobrej správy EFSI;
15. vyzýva Európsku komisiu a EIB, aby v spolupráci s VR vypracovali súbor určitých kritérií na výber projektov a postupy na ich dosledovanie, zdôrazňuje, že rýchlosť by nemala mať prednosť pred kvalitou projektov;
16. vyzýva Komisiu a EIB, aby zapojili VR ako pozorovateľa do riadiaceho výboru a investičného výboru;
17. konštatuje, že návrh nariadenia sa dotýka oblastí spoločných právomocí Európskej únie (EÚ) a členských štátov alebo oblastí, kde má EÚ právomoc podporovať, koordinovať a dopĺňať činnosti členských štátov ⁽²⁾. Keďže jeho hlavným cieľom je zvýšiť investície na európskej úrovni s jasnými nadnárodnými aspektmi, VR sa domnieva, že návrh nariadenia je v súlade so zásadou subsidiarity. Pokiaľ ide o zásadu proporcionality, VR sa domnieva, že návrh nariadenia je vhodný právny nástroj, pretože jeho finančné ustanovenia budú priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch;
18. miestne a regionálne orgány by mali dostávať správu o hodnotení a fungovaní EFSI a prispievať k zlepšeniu investičného plánu, pretože so zreteľom na odlišnosť miestnych pomerov majú najbližšie k zisťovaniu problémov a navrhovaniu riešení;
19. zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa v ustanoveniach o uplatňovaní záruk EÚ zohľadnili oblasti životného prostredia a prírodných zdrojov. Oblasť uplatňovania, ktorá sa uvádza v návrhu nariadenia, ako aj vymenované všeobecné ciele, by mali byť rozšírené o oblasti klimatických zmien a udržateľného rozvoja;
20. zdôrazňuje, že je veľmi podstatné, aby investičné usmernenia EFSI zabezpečili prístupnosť EFSI pre menšie projekty, najmä pre projekty, ktoré prispievajú k tvorbe pracovných miest a hospodárskemu rastu a ktoré znižujú regionálne nerovnosti; a aby riadiace štruktúry fondu uznali, že v niektorých regiónoch môžu menšie projekty dosiahnuť vplyv strategických investícií, pretože môžu mať značný pákový efekt.

V Bruseli 16. apríla 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Pozri stanovisko VR COR-2014-02646.

⁽²⁾ Články 172 (transeurópske siete), 173 (priemysel), 175 ods. 3 (hospodárska, sociálna a územná súdržnosť) a 182 ods. 1 (výskum a technologický rozvoj a oblasť vesmíru).

ISSN 1977-1037 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5236 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK